

ΤΑ

ΠΡΟΝΟΜΙΑ

ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΚΑΙ

ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΑΥΤΗΣ
ΕΠΙ ΤΗ ΒΑΣΕΙ ΑΥΤΩΝ

ΜΕΤΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΥΣΑΝΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗ ΚΑΤΑ
ΤΟΝ ΔΗΞΑΝΤΑ ΙΘ' ΑΙΩΝΑ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ

Δικηγόρου παρ' ἅπασιν τοῖς ἐν Ἀθήναις δικαστηρίοις.

Handwritten signature and scribbles, possibly including the name 'L. P. ...' and other illegible marks.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Δ. Γ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

8 — Ὅσος Πραξιτέλους — 8

1901

420

C. Papanicolaou

ΤΑ

ΠΡΟΝΟΜΙΑ

ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΚΑΙ

ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΑΥΤΗΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΒΑΣΕΙ ΑΥΤΩΝ

ΜΕΤΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΥΣΑΝΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗΣ ΚΑΤΑ
ΤΟΝ ΛΗΞΑΝΤΑ 10^ο ΑΙΩΝΑ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ

Δικηγόρου παρ' ἅπασιν τοῖς ἐν Ἀθήναις δικαστηρίοις.

Λαζαρίου Παναγιώτου

SISMANOGLIO

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Δ. Γ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

8 — Ὀδὸς Πραξιτέλους — 8

1901

ΠΡΟΜΙΑ

ΣΤΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΑΝΕΣ

ΚΑΙ

ΟΙ ΠΡΟΚΑΤΑΡΤΙΚΟΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΑΣ ΑΥΤΗΣ

ΜΗ ΤΗΡΕΙΣ ΑΥΤΩΝ

ΜΕΤΑ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΑΝ ΕΝ ΑΥΤΗ ΚΑΤΑ

ΤΟΥΣ ΑΝΕΣΤΑΙΝ ΕΝ ΑΥΤΗ

ΚΑΙ

ΣΤΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΕΝ ΤΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΑ ΑΥΤΗΣ

ΕΝ ΤΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΑ

ΕΝ ΤΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΑ ΑΥΤΗΣ

ΕΝ ΤΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΑ

1901

ΤΩ

ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΚΥΡΙΩ ΔΑΜΙΑΝΩ

ΚΑΙ ΤΗ ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΝ

ΙΕΡΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΗ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

ΩΣ ΦΡΟΥΡΟΙΣ ΑΓΡΥΠΝΟΙΣ

ΤΩΝ

ΕΝ ΠΑΣΗ ΤΗ ΑΓΙΑ ΓΗ ΙΕΡΩΝ ΣΚΗΝΩΜΑΤΩΝ

ΚΑΙ ΩΣ ΕΝΘΕΡΜΟΙΣ ΠΡΟΜΑΧΟΙΣ

ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ

ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΘΟΛΟΥ

ΕΥΛΑΒΩΣ

ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ο ΠΟΝΗΣΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Καί πρότερον μὲν καὶ πάντοτε δριμύταται ἐπιθέσεις ἐγένοντο κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἔνθεν μὲν ὑπὸ τῶν ἀλλοδόξων, ἵνα, ὡς δυνατόν, μειώσωσι τὴν καθόλου ὑπεροχὴν αὐτῆς ἀναδεικνύμενοι αὐτοὶ κύριοι προσκυνημάτων τινος εἴτε ἐν ὄλῳ, εἴτε ἐν μέρει, ἔνθεν δὲ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1828 ὑπὸ τῶν ὁμοδόξων, ἵνα, εἰ δυνατόν, ὑπειτέλωσιν εἰς τὰ δικαιώματα ἐκείνων, πρὸς οὓς εἶπεν ὁ Κύριος τὸ **ὄν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου**, ὅταν ἦλθον οὗτοι προσκυνῆσαι Αὐτόν, καὶ οἵτινες τὰ διδάγματα Αὐτοῦ διέδωκαν εἰς τὰ τέσσαρα ἄκρα τοῦ κόσμου. Διὸ καὶ τὸ ἔτος 1890 περίεστη εἰς τὴν ἀναπόδραστον ἀνάγκην νὰ κηρύξῃ ἑαυτὴν ἐν διωγμῷ ἕνεκα τῶν φανερά καὶ ἐν κρυπτῷ τεκταινομένων κατ' αὐτῆς ὑπὸ τῶν λόγῳ μὲν τέκνων αὐτῆς, ἔργῳ δὲ ὄχι.

Ἐπειδὴ τοίνυν τὸ ἔρεισμα καὶ ἡ ἰσχὺς τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τῶν τοιοῦτων πολεμίων αὐτῆς καὶ παντὸς ἄλλου εἶναι ἀφ' ἐνὸς μὲν οἱ Ἀποστολικοὶ καὶ Συνοδικοὶ Κανόνες, καὶ ἀφ' ἑτέρου αἱ Προνομίαι αἱ δοθεῖσαι ἐν εἰδῇ συνθήκης εἰς τὸ τότε βασιλευσὸν Γένος τῶν Ῥωμαίων ὑπὸ τῶν τριῶν μεγάλων προσωπικότητων τοῦ Ἰσλαμισμοῦ καὶ διότι οἱ μὲν Κανόνες οἱ τὰ πάντα καλῶς ταξινομήσαντες γνωστοὶ τοῖς πᾶσι τυγχάνουσιν, αἱ δὲ Προνομίαι, αἵτινες ἐπίκουροι τῶν Κανόνων εἰσὶ, κατ' ὄνομα μόνον γνωσταὶ εἶναι, διὰ τοῦτο παραλείποντες τὴν δημοσίευσιν τῶν Κανόνων, ὡς ἀπίρων ἐκδόσεων αὐτῶν ὑπαρχουσῶν, ἔγνωμεν χάριν τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας νὰ φέρωμεν τὰς Προνομίας ταύτας εἰς φῶς διὰ τοῦ τύπου δημοσιεύοντες τὰς ἐπισημοῦς μεταφρά-

σεις αὐτῶν, ἃς ἐξεδόθησαν ἢ ἐπίσημος Τουρκία, ὅπως οἱ μὲν πολλοὶ μὴ ἀγνοῶσι πλέον αὐτὰς ἐπαναπαύομενοι εἰς τὸ ὅτι ἔχομεν Προνομία, οἱ δὲ Προκαθήμενοι τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἔχουσιν αὐτὰς προχείρους ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν διὰ τὰ ἔργα τῆς αὐτῶν ὑπηρεσίας.— Ἐπειδὴ δὲ καὶ πάντες οἱ Σουλτᾶνοι κατὰ διαδοχὴν ἀνεγνώρισαν καὶ ἐπεκύρωσαν τὰς Προνομίας ταύτας καὶ διεφύλαξαν αὐτὰς ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην τῶν Πατέρων αὐτῶν· οἱ δὲ Σουλτᾶνοι Ἀβδούλ Μεδζίτ καὶ Ἀβδούλ Ἀζίζ-Σάν ἐμπνευσθέντες τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους ἐξεδόθησαν καὶ ἐξέδωκαν χάρτην πολιτικὴν περὶ τούτου, ἣν ὁ μὲν πρῶτος ἀνόμασε *Hattı Şerif*, ὁ δὲ δεύτερος *Hattı Hümayun*, ἐν ᾧ θε. μελιώδης λόγος γίνεται περὶ τῶν Προνομίων τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ρωμαίων καὶ τῆς Ἱερότητας αὐτῶν, καθῆκον ἡμῶν ἐθεωρήσαμεν νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ τὴν ἐπίσημον μετάφρασιν τοῦ διδύμου τούτου χάρτου, καθόσον ἀπαραίτητος εἶναι ἡ πλήρης γνῶσις αὐτοῦ εἰς πάντα ἀσχολούμενον εἰς τὰ τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἄμεσον τὴν σχέσιν ἐχόντων πρὸς τὰ Κείμενα τῶν Προνομίων.— Καὶ, ἐπειδὴ τὸ *Hattı Hümayun* προνόησε καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς τῶν Πατριαρχῶν πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐκτρώπων, ἅτινα ἐκάστοτε συνέβαινον κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοιοῦτων, ὡς καὶ περὶ ὑπάρξεως Ἱερῶν Συνόδων καὶ ἔχουσιν ἐκπονηθῆ Κανονισμοὶ περὶ τούτου, ἀπαραίτητον ἐπίσης ἐκρίναμεν νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ τὰ ἐπίσημα κείμενα τῶν ὑπαρχόντων Κανονισμῶν, περὶ ἐκλογῆς τῶν Πατριαρχῶν, ὅπως καὶ αὐτοὶ καταστῶσι πρόχειροι πρὸς πάντας ἡμᾶς, ἀφοῦ μόνον εἰς τούτων, ὁ Κανονισμὸς τῶν Πατρια-

ρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μέχρι σήμερον εἶδε τὸ φῶς, καὶ ὅπως ἐν ἀνάγκῃ ποιῶμεν χρῆσιν τῶν ἀπορροδῶτων ἐξ αὐτῶν δικαιωμάτων ὑπὲρ τῶν ἐκασταχῆ θρόνων.

Ἐν τέλει δὲ καταχωρίζομεν καὶ πίνακα τῶν Πατριαρχευσάντων κατὰ τὸν λήξαντα αἰῶνα ἐπὶ τῶν τεσσάρων ἡμῶν Πατριαρχείων, ἵνα καὶ πρακτικῶς βεβαιωθῇ ἡ ἀνάγκη, ἥτις ὑπηγόρευσε τὴν σύνταξιν Κανονισμῶν περὶ ἐκλογῆς Πατριαρχῶν καὶ ὅσπον χρήσιμος εἶναι ἡ θρησκευτικὴ τήρησις τῶν Κανονισμῶν τούτων ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ἵνα γινώμεν ἐκ τῆς ἐπίσημου δράσεως τῶν Πατριαρχευσάντων τούτων τὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα τὰ γεννηθέντα κατὰ τὸν λήξαντα αἰῶνα, καὶ τίνα ἐξ αὐτῶν εἶναι ἐκκρεμῆ.

Φέροντες λοιπὸν εἰς φῶς διὰ τοῦ τύπου τὰ ἔγγραφα ταῦτα, ἅτινα εἶναι ἰσχὺς καὶ δύναμις διὰ τὴν Ὁρθόδοξον τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν μετὰ τοὺς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς κανόνας, ἔχομεν τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ βυσσοδομοῦντες κατ' αὐτῆς, εἴτε ἐκ τῶν ἡμετέρων εἶναι, εἴτε ἐκ τῶν ἀλλοδόξων, θέλουσι παραιτηθῆ τῶν ἀδικῶν αὐτῶν κατ' αὐτῆς ἐπιθέσεων πειθόμενοι ὅτι πρὸς κέντρα λακτιζοῦσι καὶ μάτην κοπιῶσι νὰ βλάψωσι τὴν Μητέρα καὶ τροφὸν πάσης Ἐκκλησίας, ἐξ ἧς τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, καὶ πρὸς ἣν οἱ μὲν ἀλλοδοξοὶ ὀφείλουσι σεβασμὸν, οἱ δὲ ἡμέτεροι καὶ ὑποταγὴν ἄκραν.

Ἐν Ἀθήναις μηνὶ Ἰανουαρίῳ 1901.

Σ. ΑΝΤΙΟΧΟΣ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ

ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ

ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΚΑΙ ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΑΥΤΗΣ

Οἱ πρῶτοι πιστεύσαντες εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀπέτελεσαν περὶ Αὐτὸν Κοινότητα, τῆς ὁποίας πρὸ μὲν τοῦ πάθους Αὐτοῦ προϊστάτο Αὐτὸς ὁ ἴδιος Ἰησοῦς Χριστός, μετὰ δὲ τὴν ἀνάληψιν Αὐτοῦ εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἡ Κοινότης αὐτὴ ἐπισκοπεύετο εἰς μὲν τὰ Ἱεροσόλυμα ἀπὸ τὸν Ἰάκωβον τὸν Ἀδελφόθεον, τὸν διαδεξάμενον αὐτὸν Σίμωνα καὶ ἀπὸ τοὺς διαδόχους αὐτῶν ἐπισκόπους ἐξ Ἰουδαίων μέχρι τοῦ 137, ὅτε τὴν σειράν τῶν Ἐπισκόπων συνέχισαν κατ' ἐξοχὴν Ἕλληνας ἕνεκα τοῦ αὐστηροῦ κατὰ τῶν Ἰουδαίων διατάγματος τοῦ Ἀδριανοῦ, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους τόπους ἐπισκοπεύετο ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους τοῦ Ἰησοῦ, καὶ μὲν προσωπικῶς, καὶ δὲ ὑπὸ προσώπων ἐγκατασταθέντων ὑπ' αὐτῶν, καὶ καὶ ὑπὸ προσώπων ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ χειροτονίας, ὡς μὴ ἐπαρκοῦνταν τῶν Ἀποστόλων αὐτῶν εἰς τοῦτο τὸ ἔργον διὰ τὴν προκοπὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Διὸ καὶ διάδοχοι αὐτῶν εἶναι καὶ καλοῦνται οἱ σήμερον ἀπανταχοῦ Ἐπίσκοποι. Καὶ αὕτη εἶναι ἡ πρώτη μορφή τῆς ἐκλογῆς τῶν Ἐπισκόπων.

Μετὰ τὴν πρώτην δὲ ταύτην μορφήν τῆς ἐκλογῆς τῶν Ἐπισκόπων ἡ ἐκλογή αὐτῶν ἐκανονίσθη ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν

Συνόδων καὶ ἐνεργεῖται μέχρι σήμερον δυνάμει τῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας τῶν θεσπισθέντων ὑπ' αὐτῶν. Διὰ τὸ ἐξοχον ὁμοῦ τῆς πόλεως Ρώμης Θεοδοσίος ὁ Μικρὸς ὠνόμασε τὸν Ἐπίσκοπον αὐτῆς Πατριάρχην, ὡς καὶ τὸν Χρυσόστομον, τὸ πρῶτον. Τὸ δὲ ὄνομα τοῦτο ἐρέθη καὶ ἐν τῇ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδῳ. Ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ὠνόμασε Πατριάρχας τοὺς ἑνὸν καλουμένους Πατριάρχας ἐκ τοῦ ἐξοχοῦ τῶν θέσεων αὐτῶν. Ἡ δὲ λέξις σημαίνει κατὰ τὴν Ἐκκλησίαν Ἐφορος ἢ Ἐξαρχος λαβὼν τὴν ἐντολὴν ἀπὸ Συνόδου κοινῆς· τὸ δὲ ἄξιωμα εἶναι αὐτὸ τοῦτο Ἐπίσκοπος. 1) Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς λέξεως Πατριάρχης ἡ ἐκλογή αὐτοῦ ἐνεργεῖτο, ὡς ἡ τοῦ Ἐπισκόπου, κατὰ τοὺς κανόνας τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Πλὴν ἀλλ' ὁμοῦ ἕνεκα τοῦ ὑψηλοῦ τῆς θέσεως τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς συναφείας αὐτοῦ πρὸς τοὺς Ἀυτοκράτορας ἐπεφάνη ἐνωριότητα ἢ ἀνάγκη, ἵνα ἡ ἐκλογή τῶν Πατριαρχῶν μὴ ἐνεργῆται ἀποκλειστικῶς διὰ μόνης τῆς ἐφαρμογῆς τῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ νὰ λαμβάνηται ὑπ' ἑσθὴν καὶ ἡ ἀτομικὴ ἱκανότης τῶν προσώπων καὶ αἱ πολιτικαὶ περιστάσεις· διὰ τοῦτο καὶ ἀπαντῶσι κατὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν πολλαὶ ἀνωμαλίαι ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν Ἀυτοκρατόρων καὶ ἐφ' ὅλης τῆς σειρᾶς αὐτῶν μέχρι τῆς ἀτυχοῦς πτώσεως τοῦ Βυζαντίου· ἀλλὰ βάσις τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν ἦτο πάντοτε οἱ Συνοδικοὶ Κανόνες.

Ἀλοῦσης ὁμοῦ τῆς βασιλείας τῶν πολεῶν Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β' ἢ Μεχμέτ τοῦ κατακτητοῦ, ἐκ συγκυρίας ἐχθρέυεν ὁ Πατριαρχικὸς θρόνος αὐτῆς. Ὁ δὲ νικητὴς θέλων νὰ συγκατήσῃ τὴν ἐρήμωσιν αὐτῆς λαφυραγωγουμένης ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ τὴν ἐρήμωσιν τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, ἐν τῇ περινοίᾳ αὐτοῦ τὴν πετάρτην ἡμέραν, εἰσενεὶ γαλήνης γενομένης, ἐκήρυξε πανδημῶς ἐν εἴδει συνθήκης ὅτι εἶναι ἐλεύθεροὶ οἱ ἐναπομείναντες Χριστιανοί, ἵνα ἐπιτελώσιν ἐλευθέρως τὰ χριστιανικὰ αὐτῶν καθήκοντα κατὰ τὰ ἀνέκαθεν ἔθιμα τῆς ἑαυτῶν Ἐκκλησίας καὶ ἐκέλευσεν αὐτοὺς νὰ προχειρίσωσι Πατριάρχην,

1) Πηγάδιον Σελ. 413 Σημ. 1.

ὃν ἂν ἤθελον, ὑποσχόμενος αὐτοῖς νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν ἐκείνου, καὶ νὰ τῷ δώσῃ ΠΡΟΝΟΜΙΑ, ἵνα πατριαρχεῖ, ἀκωλύτως. Συνωδᾷ λοιπὸν τοῦ κελεύσματος τούτου τοῦ νικητοῦ καὶ κατακτητοῦ, εἰς ἑαυτοὺς συνελθόντος τοῦ λαοῦ καὶ τοπικῆς Συνόδου γενομένης μετὰ μῆνας τρεῖς ψηφίζεται Πατριάρχης, ὡς ἔθος, Γεώργιος ὁ Σχολάριος ἀνὴρ ἐπ' ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ διακρινόμενος, Γεννάδιος μετονομασθεὶς κατὰ τὴν προχείρισιν. Μετὰ δὲ τὴν προχείρισιν ὁ Μωάμεθ συνωδᾷ τῆς πανδημίου ὑποσχέσεώς του μεταπεμφάμενος τὸν Πατριάρχην Γεννάδιον εἰς τὰ Ἀνάκτορα ὑπέδεξατο αὐτὸν μετὰ μεγάλης τιμῆς, συνέφαγε μετ' αὐτοῦ καὶ συνδιέλεχθη ἐπὶ μακρόν, ἐπαγγειλάμενος αὐτῷ πολλὰς ΠΡΟΝΟΜΙΑΣ· καὶ εἶτα ἀμφιέσας αὐτὸν μὲ χρυσοῦφαντον μανδύαν καὶ δούς αὐτῷ ἰδίαις χερσὶ τὴν Ποιμαντορικὴν Ράβδον ἀργυρᾶν τε καὶ τιμαλφῇ ἐπέειπεν αὐτῷ «**Πατριάρχευε ἐν εἰρήνῃ καὶ ἔχε τὴν φιλίαν μου ἐν οἷς ἂν χρυζῆς καὶ ἐθέλης**»· ἀναχωροῦντα δὲ τὸν Πατριάρχην συνώδευσεν αὐτὸν μέχρι τῆς Αὐλῆς τῶν Ἀνακτόρων, ὅπου ἦτο ἔτοιμος ἵππος ἐκλεκτὸς πολυτελῶς ἐστρωμένος, εἰς ὃν ἀναβάς ὁ Πατριάρχης ὑποβοηθήσαντος αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου ἐξῆλθε τῶν Βασιλείων μετὰ πομπῆς Μεγιστάνων καὶ ἀφίκετο εἰς τὸν Ναὸν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ὃν ὁ Σουλτάνος ἔδωκεν αὐτῷ εἰς Πατριαρχεῖον καὶ κατοικίαν του, ὡς ἦτο καὶ πρότερον. Εἶτα δὲ δέδωκεν αὐτῷ καὶ τὸν Ναὸν τῆς Παμμακαρίστου, ὅπου μετὰ ταῦτα καὶ ἐπεσκέψατο αὐτὸν ὁ Σουλτάνος καὶ συνδιέλεχθη μετ' αὐτοῦ ἐρωτήσας αὐτὸν περὶ πλείστων πραγμάτων καὶ περὶ τῆς τῶν χριστιανῶν πίστεως.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας δὲ ταύτης ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως περιεβλήθη καὶ μὲ Κοσμικὴν Ἐξουσίαν πρὸς τῇ ἐκκλησιαστικῇ, τὴν ὅποιαν εἶχεν ἀνέκαθεν. Ἀνεγνωρίσθη δηλαδὴ ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ ΕΘΝΑΡΧΗΣ τοῦ τέως βασιλεύοντος Γένους τῶν Ρωμαίων, καὶ ἡμφιέσθη διὰ τῶν χειρῶν ἐκείνου, ὡς ἐρρήθη, τὴν χρυσοῦφαντον πορφύραν τοῦ πεσόντος Ἀυτοκράτορος, καὶ περιέσφιγγεν εἰς τὴν παλάμην αὐτοῦ τὴν Ποιμαντορικὴν ράβδον, ὅρα-

τὸν σημεῖον τῆς εὐκλείας αὐτοῦ ταύτης, καὶ σύμβολα τῆς πεσοῦσης αὐτοκρατορίας. Ὁ δὲ Πατριάρχης δεξάμενος ταῦτα καὶ τὴν ΜΕΓΑΛΗΝ ΕΝΤΟΛΗΝ «**Πατριάρχευε ἐν εἰρήνῃ καὶ ἔχε τὴν φιλίαν μου ἐν οἷς ἂν χοήζης καὶ ἐθέλης**», ἐγένετο ΕΘΝΑΡΧΗΣ τοῦ Βασιλευόντος Γένους τῶν Ρωμαίων ἐκ συνθήκης, καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ᾖναι τοιοῦτος μέχρι τῆς σήμερον ἐνασκῶν τὰς Προνομίας, ἃς ἔδωκεν αὐτῷ Μωάμεθ ὁ κατακτητὴς προσωπικῶς τε καὶ διὰ τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν καὶ Ἐπισκόπων τοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων.

Αἱ δὲ δοθεῖσαι αὐτῷ Προνομίαι διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας, πρῶτον εἰς Προνόμια πνευματικὰ καὶ Προνόμια ἀσοδοσίας, δηλαδὴ νὰ ἐνασκήτῃ τὸ Γένος τῶν Ρωμαίων τὰ τῆς θρησκείας του ἐλευθέρως καὶ ἀκωλύτως καὶ νὰ μὴ ὑπόκεινται τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα εἰς φορολογίαν· καὶ δευτέρον εἰς Προνόμια ἐξουσίας πολιτικῆς, δηλαδὴ νὰ ᾖναι Ἄρχων, Διοικητὴς, Δικαστὴς καὶ ἐκτελεστὴς νόμων. Διό, ἂν ποτε, ὁ μὴ γένοιτο, παύση τοῦ νὰ ᾖναι Πατριάρχης ἐκ τοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων, παύουν καὶ αἱ Προνομίαι αὐταί. Ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐνασκήσῃ ταύτας Πατριάρχης ἀνήκων εἰς ἄλλο γένος, διότι αὐταὶ ἐδόθησαν καὶ εἶναι Προνομίαι τοῦ τότε βασιλευόντος Γένους τῶν Ρωμαίων καὶ οὐχὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς καθ' ἑαυτήν, καὶ ἐνασκουμένας ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, ἵνα μὴ ᾖναι δύο ἀρχηγοί. Τὰ δὲ κύρια κείμενα, ἅτινα ἀπονέμουσι τὰς Προνομίας ταύτας καὶ ἀποτελοῦσι τὴν τελευταίαν θέλησιν τῶν Σουλτάνων, εἶναι γραπτὰ καὶ παραθέντων αὐτὰ παρακατιόντες ἐξ ἐπισήμου μεταφράσεως πρὸς κύρωσιν καὶ αὐθεντίαν τῶν παρ' ἡμῶν λεγομένων καὶ πρὸς ἐπίσηυσιν τῶν Προκαθημένων τοῦ Γένους.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ὅμως αὐτῆς κατεστάθη καὶ ἡ ἐκλογή τοῦ Πατριάρχου δυσχερεστέρα ἢ τὸ πρῖν, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι αὐτὸς πρέπει νὰ ᾖναι ὁ ἐκλεκτός τῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν θρησκευτικὴν ἐποψιν, καὶ νὰ ἐκλέγῃται κατὰ τοὺς Κανόνας αὐτῆς, πρέπει προσέτι νὰ ᾖναι καὶ τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης τῆς Ἐψηλῆς Πύλης καὶ τοῦ Σουλτάνου ὑπὸ πολιτικὴν ἐποψιν. Διὰ τοῦτο

πάντοτε ἡ Ἐψηλὴ Πύλη εἶχεν ἀγράφως ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν Πατριαρχῶν μέχρι τοῦ 1860. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ ἄρθότερον ἀπὸ τοῦ 1839 καὶ 1856 κατιδῶν ὁ Σουλτάνος ὅτι χρῆζει ἀναμορφώσεως τὸ Τουρκικὸν Κράτος ἀπεφάσισε κατὰ τὴν ἀναμόρφωσιν ταύτην νὰ κανονισθῇ γραπτῶς καὶ ἡ ἐκλογή τῶν ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν καὶ ἐν αὐτῷ τῷ γραπτῷ Κανονισμῷ ὀρισθῶσι καὶ τὰ δικαιώματα τῆς Ἐψηλῆς Πύλης ὡς ἀποτελοῦσης τῆς ἐκλογῆς ταύτης οὐσιῶδες μέρος τοῦ Τουρκικοῦ πολιτεύματος. Ὅπως δὲ καταδειχθῇ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐψηλῆς Πύλης διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν πράγματα καὶ τὴν ἐκλογὴν ἐνὸς ἐκάστου τῶν Πατριαρχῶν ἡμῶν, καὶ ὅτι τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἡμῶν πολίτευμα ἀποτελεῖ οὐσιῶδες στοιχεῖον τοῦ Πολιτεύματος τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, παραθέτομεν ἐνταῦθα γεγρονὸς χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτῆς τούτου. Τὸ 1840 προκειμένου νὰ ὑπογραφῇ ἐν Λονδίνῳ Συνθήκη μεταξὺ τῆς Ἀγγλίας — Πρωσσίας — Αὐστρίας — Ρωσσίας καὶ τῆς Τουρκίας πρὸς λύσιν τῆς μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Αἰγύπτου περιπλοκῆς, ἐνθ' ἣ Ἐψηλὴ Πύλη συγκατετέθη νὰ χορηγηθῇ τῷ Μεχμέτ-Ἄλῃ ἡ κληρονομικὴ διοίκησις τῆς Αἰγύπτου, ἡ διὰ βίου αὐτοῦ Κυριαρχία πάσης τῆς ἐντεθῆν τοῦ Ἰορδάνου Παλαιστίνης, καὶ ὁ τίτλος τοῦ Πασᾶ τῆς Πτολαιμαίδος, ὅμως δὲν ὑπέβρεε δυνατὸν νὰ συγκατατεθῇ αὐτῇ εἰς δύο πράγματα: πρῶτον εἰς τὸ νὰ μὴ ἔχη αὐτὴ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου τῶν Ρωμαίων τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ δευτέρον εἰς τὸ νὰ μὴ ἔχη αὐτὴ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ πέμπειν τὸν πνευματικὸν ἀρχηγὸν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Μουσουλμάνων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως· καὶ ἐπέμεινε εἰς τὸ νὰ διατηρήσῃ ἀμφοτέρω ταῦτα, ὡς καὶ τὰ διετήρησε καὶ τὰ ἔχει μέχρι τοῦ νῦν. Τοσαύτην σημασίαν δίδει εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν Πατριαρχῶν ἡμῶν.

Τὸ 1839 λοιπὸν κατιδῶν ὁ Σουλτάνος Ἀβδουλ-Μεδζίτ, ἴσως τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς ἀποστασίας τῆς Αἰγύπτου ἔνεκα, ὅτι τὸ Τουρκικὸν Κράτος ἐχρηζεν ἀναμορφώσεως διὰ τῆς ἐπαναγωγῆς τῶν παλαιῶν νόμων, οἵτινες εἶχον ἀτονίση, καὶ ἀναγα-

κασθεὶς ὑπὸ τῶν περιστάσεων νὰ προβῆ εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν αὐτοῦ ἐξέδοτο τὸ **Χάττ-Σεριφ**, χωρὶς νὰ παραλείψῃ τοῦ νὰ ποιήσῃ ἐν αὐτῷ λόγον περὶ τῶν Προνομίων τοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων καὶ περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Πατριαρχῶν αὐτοῦ, ὅπερ θεωρεῖται οἰονεὶ τὸ Σύνταγμα τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους, καὶ τὸ ὅποιον ἐδημοσίευσεν μετὰ μεγάλης πομπῆς τὴν 3ην Νοεμβρίου 1839. Ἡ δὲ δημοσίευσίς αὐτοῦ ἐγένετο ὡς ἑξῆς: Κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου ἀνέγνωσεν αὐτὸ ὁ τότε Μέγας Βεζύρης Ρεσιτ Πασσάς ἐν τῇ εὐρείᾳ πεδιάδι τοῦ Γκιουλχανὲ ἐνώπιον ἀπειροπληθοῦς λαοῦ καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου παρακαθημένου μεθ' ἀπάντων τῶν Μεγιστάνων του, τοῦ Πατριάρχου τῶν Ρωμαίων καὶ τοῦ Πρίγκηπος Ζουαμβήλ μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του τυχόντος τότε ἐκεῖ. Μετὰ δὲ τὴν ἐπίσημον ταύτην καὶ ἐπιδεικτικὴν ἀνάγνωσιν μετέβη ἀμέσως ὁ Σουλτάνος εἰς τὰ Ἀνάκτορα καὶ ὤμοσεν ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἣτις περιέχει τὸν ἐνδοξὸν μανθῦαν τοῦ Προφήτου, ἐνώπιον ὄλων τῶν Οὐλεμᾶ, τῶν Ὑπουργῶν καὶ τῶν Μεγιστάνων τοῦ Κράτους, ὅτι θέλει διατηρήσει τὸ εἰρημένον Χάττ Σεριφ, καὶ μετ' αὐτοῦ ὠρίσθησαν πάντες οἱ Οὐλεμᾶ, οἱ Ὑπουργοὶ καὶ οἱ Μεγιστάνες. Τὸ δὲ κύριον κείμενόν αὐτοῦ παραθέτομεν παρακατιόντες πρὸς κύρωσιν καὶ ἀσθεντίαν τῶν παρ' ἡμῶν λεγομένων καὶ πρὸς γνῶσιν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν Προκαθημένων τοῦ Γένους. Μετὰ δέκα ἕξ δὲ ἔτη ἀπὸ τῆς ἀξιολησθηθείσης ταύτης ἡμέρας, ἦτοι τὴν 18ην Φεβρουαρίου 1856, ὁ Σουλτάν-Ἀβδούλ-Ἀζίζ-Χάν ἐδημοσίευσεν τὸ **Χάττ-Χουμαγιον**, ὅπερ εἶναι ἀνάπτυξις τοῦ Χάττ-Σεριφ. Καὶ ἐν αὐτῷ ἀριερωταῖ ἴδιον ἄρθρον διὰ τὰ Προνόμια τοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων καὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Πατριαρχῶν αὐτοῦ καὶ πολλοῦ ἐγκατεσπαρμένο: ἐν αὐτῷ γίνεται λόγος περὶ αὐτῶν. Ὁ δὲ Σουλτάνος αὐτός, ὡς ἄξιος διάδοχος τῶν Προκατόχων αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ σεβασμοῦ πρὸς τὰ Προνόμια τοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων, ἅτινα διακρίνονται ἐν αὐτῷ εἰς ἐξουσίας δοθείσας τοῖς Πατριάρχεις καὶ Ἐπισκόποις τοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Κατακτητοῦ, καὶ εἰς πνευματικὰ Προνόμια καὶ ἀτελείας χορηγηθείσας εἰς τοὺς αὐτοὺς ὑπὸ τῶν ἐνδύ-

ξων Προγόνων αὐτοῦ, διατάσσει δι' αὐτοῦ τὰ μὲν πρῶτα εὐλαβῶς νὰ ταξινομηθῶσι διὰ νὰ ταχθῶσι καὶ εὐρίσκωνται ἐν ἄρμο-νίᾳ μετὰ τὸ νέον καθεστῶς· τὰ δὲ δευτέρα νὰ συλληχθῶσι ἅπαντα, διότι ἐδόθησαν διὰ διαφορῶν ἐγγράφων καὶ κατὰ διαφοροὺς ἐποχάς, καὶ συμπεριληφθῶσι ἐν τῷ Βερατίῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, καθ' ἑθνάρχου τοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων, ὅπερ θέλει εἶναι τύπος καὶ τῶν Βερατίων τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν πρὸς κοινὴν ἐνάσκησιν αὐτῶν. Τόσῃν ἀξίαν καὶ εὐλάβειαν οἱ Μουσουλμᾶνοι ἀποδίδουσιν εἰς τὰ Προνόμια ταῦτα καὶ τόσῃν τιμῇ ἀποδίδουσιν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Τὸ δὲ κύριον κείμενον αὐτοῦ παραθέτομεν παρακατιόντες καὶ συνιστῶμεν τὴν μελέτην αὐτοῦ εἰς τὸ Γένος τῶν Ρωμαίων καὶ εἰς τοὺς Προκαθημένους τῶν ὑποθέσεων αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ τὴν δημοσίευσιν τοῦ σπουδαιωτάτου αὐτοῦ χάρτου καὶ πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ δευτέρου ἐδαφίου τοῦ δευτέρου αὐτοῦ ἄρθρου τῇ προσκλήσει τοῦ Πατριάρχου καὶ τῇ ἐγκρίσει τῆς Αυτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως συνεκρατήθη Συνέλευσις λογάδων ἐκ τοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων, ἡ ὁποία ἐντὸς ὀρίσμενης προθεσμίας συνελθοῦσα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις εἰργάσθη ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Πύλης καὶ ἐποίησεν τὴν περισυναγωγὴν τῶν διαφορῶν πνευματικῶν Προνομίων καὶ ἀσυδοσιῶν τοῦ ἔθνους τῶν Ρωμαίων εἰς ἓν, ἐκπληρώσασα, ὅσον ἠδύνατο, τὴν ἀνατεθεισάν αὐτῇ ἐντολήν. Τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας τῆς ταύτης ἐναπετέθη ἐν τῷ **Βερατίῳ**, ὅπερ ἐδόθη Ἰωακείμ τῷ Β' ἅμα τῇ ἀναγορεύσει αὐτοῦ εἰς Πατριάρχην τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, καὶ ὅπερ ἐπέχει θέσιν τύπου πρὸς ἐκδοσιν τῶν Βερατίων καὶ τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν. Ἐν δὲ τῷ Βερατίῳ αὐτῷ, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ καὶ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ δύο διατυποῦνται καὶ ἐπιβάλλονται ὑποχρεώσεις εἰς τοὺς Πατριάρχας, καθόσον καὶ πληθυντικῶς ὁμιλεῖ περὶ Πατριαρχῶν, ὅτι ὀφείλουσι διέπειν τὰς τῶν θρόνων αὐτῶν ἀφορώσας ὑποθέσεις συνφδᾷ τῇ ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐδρευούσῃ Συνόδῳ τῶν Μητροπολιτῶν, οὐδενὸς αὐτῶν δυναμένου νὰ πράξῃ ἢ ἐπιχειρήσῃ τι ἐναντίον εἰς τὴν ρηθείσαν διαταγὴν καὶ ὅτι χηρεύσαντος Πατριαρ-

χικοῦ θρόνου οὗο δῆποτε Πατριαρχεῖοῦ βέλει προχειρίζεσθαι ἐπ' αὐτοῦ Πατριάρχης ἐκεῖνος, ὅστις ἐκλεχθεὶς κατὰ τὸν ἐσχάτως ἐπὶ τούτῳ ὀρισθέντα Κανονισμόν παρουσιασθῆ τῷ Ἰψήλιῳ Κυριαρχικῷ ἐδάφει τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου· ὀρίζει δηλαδὴ πρῶτον ὅτι ὀφείλει ἕκαστον Πατριαρχεῖον νὰ ἔχη Σύνοδον καὶ δεύτερον ὅτι ὀφείλει ἕκαστον Πατριαρχεῖον νὰ ἔχη Κανονισμόν. Τὸ δὲ αὐθεντικὸν κείμενον καὶ αὐτοῦ τοῦ Βερατίου παραθέτομεν παρακατιόντες, ὅπως καὶ τοῖς πολλοῖς καταστῆ γνωστόν.

Μετὰ δὲ τὴν χορήγησιν τοῦ ἄνω μνημονευθέντος Βερατίου πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὡς ἐθνάρχην, καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ. Πρῶτον συνήλθε Συνέλευσις ἐν αὐτῷ τῷ μεγάρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχεῖοῦ, ἣτις συνέταξε Κανονισμόν ἀφ' ἐνὸς πρὸς ἐκλογὴν ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου καὶ ἀφ' ἑτέρου **Κανονισμόν** πρὸς ἐκλογὴν Πατριάρχου, κατὰ τὸν ὅποιον ἕκτοτε ἐπικυρωθέντα ἐνεργεῖται ἡ ἐκλογὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Δεύτερον συνήλθεν ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων, ἣτις συνέταξε **Κανονισμόν** πρὸς ἐκλογὴν Πατριάρχου, κατὰ τὸν ὅποιον ἕκτοτε ἐπικυρωθέντα ἐνεργεῖται ἡ ἐκλογὴ τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων. Τρίτον συνήλθεν ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας, ἣτις συνέταξε **Κανονισμόν** πρὸς ἐκλογὴν Πατριάρχου τῆς Ἀλεξανδρείας, κατὰ τὸν ὅποιον ἕκτοτε ἐπικυρωθέντα ἐνεργεῖται ἡ ἐκλογὴ τοῦ Πατριάρχου τῆς Ἀλεξανδρείας. Τὸ μόνον δὲ Πατριαρχεῖον, ὅπερ δὲν συνέταξε καὶ δὲν ἔχει Κανονισμόν μετὰ τὴν αὐθεντικὴν διάταξιν τοῦ Χάττ-Χουμαγιούν καὶ πρὸς ἀθέτησιν αὐτοῦ τοῦ νόμου τοῦ Χάττ-Χουμαγιούν μετὰ τὴν ἀπονομὴν τοῦ πρώτου Πατριαρχικοῦ Βερατίου, εἶναι τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ἀντιοχείας. Τὰ δὲ κείμενα τῶν ἐκλογικῶν Κανονισμῶν τῶν Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων παραθέτομεν παρακατιόντες, ὅπως διαιωνισθῶσι διὰ τοῦ τύπου· τὸν δὲ Κανονισμόν τοῦ Πατριαρχεῖοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τὴν δημοσιότητα, καθόσον ὁ ὑπὸ τοῦ Ἰακώβου τοῦ Παγκώστα καταρτισθεὶς τοιοῦτος ἀπω-

λέσθη κατὰ τὰς ἡμετέρας πληροφορίας, ὁ δὲ πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ἐκπονηθεὶς δὲν ἐπεκυρώθη εἰσέτι ὑπὸ τῆς Πύλης.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων αὐταπόδεικτον γίγνεται ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἐνὸς ἐκάστου Πατριάρχου τῶν Ρωμαίων πρέπει νὰ ἐνεργηται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1860 καὶ ἐντεῦθεν, ὅτε διὰ τῆς ἀπονομῆς τοῦ πρώτου Πατριαρχικοῦ Βερατίου πρὸς τὸν Ἰωακείμ τὸν Β' ἔλαβον πραγματικὴν ὑπόστασιν τό τε γράμμα τοῦ Χάττ-Σερῖφ καὶ τὸ τοῦ ἐπακολουθήσαντος αὐτὸ Χάττ-Χουμαγιούν. Πρέπει νὰ ἐνεργηται, λέγομεν, δυνάμει ἐπὶ τούτῳ Κανονισμοῦ, καὶ διότι ἡ ἐκλογὴ αὕτη μὴ ἐνεργουμένη δυνάμει ἐπὶ τούτῳ Κανονισμοῦ εἶναι ἄκυρος καὶ μὴ οὔσα. Ἄπορον δὲ εἶναι πῶς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀνέχεται τὰ τελευταῖον ἐπισυμβάντα ἐν Ἀντιοχείᾳ, ὅπου ἄνευ Κανονισμοῦ, ἄνευ ψήφων, ἄνευ Ἱεράς Συνόδου, καὶ ἐν παραсуναγωγῇ ὠνομάσθη εἰς τῶν Ἀρχιερέων τοῦ θρόνου ἐκεῖνου Πατριάρχης πρὸς σκάνδαλον τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς ἀθέτησιν τῶν κειμένων νόμων τοῦ Ὄθωμανικοῦ Κράτους καὶ τῶν Συνοδικῶν Κανόνων τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας· καθόσον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔχει τὴν ἀνωτάτην ἐπίβλεψιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν τήρησιν τῶν ἐν αὐτῇ κρατούντων νόμων.

Ἄν δ' ἐπισκοπήσωμεν τὰ τῆς δικιχέσεως ἐν γένει τῆς Ἐκκλησίας εἰς πάσας τὰς περιστάσεις, θὰ ἴδωμεν ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐπέφερε τὴν εἰρήνην ἐν αὐτῇ ὅπου γῆς καὶ ἂν διεσαλεύθη αὕτη· διημέτησε τὰ κακῶς ἔχοντα· καὶ ἔδωκε Πατριάρχην εἰς πάντα θρόνον μὴ δυνάμενον ἀφ' ἑαυτοῦ κανονικῶς νὰ ἀναδείξῃ τοιοῦτον. Καὶ εἰς ἀπόδειξιν τοῦτου παραθέτομεν, ὡς ἐν παραρτήματι τοῦ πονήματος τούτου, τὸν κατάλογον κατὰ διαδοχὴν τῶν Πατριαρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος καὶ τῶν τεσσάρων Πατριαρχικῶν μας θρόνων. Τὴν εὐθύνην λοιπὸν φέρει ἀκεράτῳ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τὰ ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐπισυμβαίνοντα ἔκτροπα καὶ ἔκνομα, καθόσον δὲν ἐνήσκησεν ἐν καιρῷ τὸ ἑαυτοῦ καθήκον, νὰ προσκαλέσῃ τὸ Πατριαρχεῖον ἐκεῖνο, ἵνα συμμορφωθῆ μὲ τοὺς κειμένους νόμους. Ἡδὴ δὲ δυστυχῶς οὐδὲν

ἄλλο ὑπολείπεται αὐτῷ ἢ νὰ καταβιάσῃ τοῦ θρόνου τὸν ἐν παρα-
 συναγωγῇ καὶ πρὸς ἀνατροπὴν παντὸς θεσμίου ὀνομασθέντα Πα-
 τριάρχην Ἀντιοχείας, καὶ νὰ διορίσῃ προσωρινῶς Πατριάρχην τῆς
 ἐκλογῆς αὐτοῦ, ὡς ἐπραξεν ἄλλοτε πρὸς εἰρήνευσιν τῆς Ἐκκλη-
 σίας τῆς Ἀλεξανδρείας διορίσαν τὸν ἄρτι ἀποβιώσαντα Σωφρό-
 νιον, καὶ ἐξαποστείλῃ αὐτὸν ἐκεῖ μετὰ τὴν εἰδικὴν ἐντολὴν νὰ λάβῃ
 καὶ καταλάβῃ τὸν θρόνον, καὶ περισυνάξῃ τοὺς φυγαδευθέντας καὶ
 διασκορπισθέντας Ἀρχιερεῖς αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ τέλει νὰ καταρτίσῃ
 κανονικὴν καὶ πλήρη τὴν Ἱερὰν Σύνοδον αὐτοῦ, καὶ προβῇ δι'
 αὐτῆς εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ἐπικύρωσιν Κανονισμοῦ περὶ ἐκλογῆς
 τοῦ Πατριάρχου τοῦ θρόνου ἐκείνου, τῶν καθηκόντων τοῦ Πα-
 τριάρχου, καὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου αὐτοῦ τοῦ θρόνου
 κατὰ τὰ καθιερωθέντα ἤδη νόμιμα, καὶ εἶτα νὰ παραιτηθῇ, ὅπως
 ἐκλεχθῇ κανονικὸς Πατριάρχης ἐπ' αὐτοῦ πρὸς εἰρήνευσιν καὶ τῆς
 Ἐκκλησίας ταύτης καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας. Αὐτὸ εἶναι
 τὸ καθήκον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὡς ἔχουσι νῦν τὰ
 πράγματα.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Τὰ κείμενα τῶν προνομίων τῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκ-
 κλησίας εἶναι ἐγγραφα τῶν τριῶν μεγάλων προσωπικοτήτων τοῦ
 Ἰσλαμισμού, Μωάμεθ τοῦ Προφήτου, Ὁμέρ Χαττάπ τοῦ κατα-
 κτητοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ Μωάμεθ ἢ Μεχμέτ τοῦ Β' πορ-
 θητοῦ τῆς βασιλείδος τῶν πόλεων, Κωνσταντινουπόλεως, καὶ
 τῶν διαδόχων αὐτῶν Σουλτάνων. Ὀνομάζονται δὲ Διαθήκαι
 (Ἀχτιναμέ), διότι ἐκφράζουσι τὴν τελευταίαν θέλησιν τῶν με-
 γάλων αὐτῶν ἀνδρῶν καὶ διὰ τὸ ἀμετάκλητον αὐτῶν. Ἐκάστη δὲ
 τῶν Διαθηκῶν αὐτῶν ἐξεδόθη καὶ παρεδόθη εἰς τὴν Ὁρθόδοξον
 τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἐν εἰδὲ συνθήκης κατόπιν μεγάλων ἱστο-
 ρικῶν γεγονότων καὶ οὐχὶ εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν. Ἀποτελοῦσι δὲ
 διπλὴν κλίμακα ἀφ' ἑνὸς τῆς προόδου τοῦ φοβεροῦ ἔθνους τῶν
 Ὀσμανιδῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς ὀπισθοδρομήσεως τῶν Βυζαντι-

νῶν Αὐτοκρατόρων καὶ τῆς καταπτώσεως αὐτῶν, καὶ ἐχρησίμευ-
 σαν ὡς ἄγκυρα τῆς χειμαζομένης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ στένοντος
 ἔθνους τῶν Ρωμαίων. Ἄγκυρα δὲ εἶναι καὶ σήμερον ἀμφοτέρων
 αὐτῶν. Ἐκάστης τῶν Διαθηκῶν τούτων προτάσσομεν διὰ τὸ ἐπί-
 στημον αὐτῶν τὸ ἱστορικὸν γεγονός, ὅπερ προεκάλεσε τὴν ἔκδοσιν
 αὐτῆς.

Ἡ μὲν πρώτη τῶν τριῶν τούτων Διαθηκῶν ἐξεδόθη ὑπ' αὐ-
 τοῦ τοῦ Προφήτου Μωάμεθ ἐπὶ τοῦ ἔτους Σινᾶ τὸ ἔτος 624 μ.
 Χ, τὸ καὶ δεύτερον ἔτος τῆς Ἑγείρας. Ἐγρᾶφη δὲ ἐπὶ τοῦ
 προσκυνηταρίου τοῦ Προφήτου ἐπὶ δέρματος δορκάδος διὰ Κου-
 φικῶν γραμμάτων διὰ χειρὸς Μωάμεθ υἱοῦ Ἀβδουλάχ καὶ ἐπε-
 σφραγίσθη διὰ τῆς παλάμης τοῦ αὐτοῦ Προφήτου Μωάμεθ. Φυ-
 λάσσεται δὲ τὸ πρωτότυπον ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ θησαυροφυλα-
 κείῳ Κωνσταντινουπόλεως κατακρατηθὲν ὑπὸ τοῦ Σουλτάν Σε-
 λῆμ τοῦ Α', ὅτε τῷ ἐπεδείχθη κατὰ τὴν εἰς Αἴγυπτον ἐστρα-
 τεῖαν του, ὅστις ἀντ' αὐτοῦ ἔδωκεν ἀντίγραφον εἰς τοὺς Μονα-
 χοὺς ἐπικεκρωμένον διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑπογραφῆς. Τοῦτο δὲ
 τὸ ἀντίγραφον φυλάσσεται ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ ἔτους Σινᾶ. Τὸ
 δὲ ἱστορικὸν γεγονός, ὅπερ προεκάλεσε τὴν ἔκδοσιν τῆς Διαθήκης
 ταύτης ἔχει ὡς ἑξῆς : Δύο ἄρχοντες Χριστιανοὶ ἐπελθόντες κατὰ
 τινος τῶν ὁπαδῶν τοῦ Μωάμεθ κατατροποῦσιν αὐτόν. Εἰς δὲ τὸ
 ἄκουσμα δραμῶν ὁ Προφήτης μετὰ τριακοσίων μαχητῶν συγκρα-
 τεῖ μάχην καὶ νικήσας αὐτοὺς κατορθοῖ τὸ πρῶτον αὐτοῦ πολε-
 μικὸν κατόρθωμα, μετ' ὃ συνέρρεον εἰς προσκύνησιν καὶ κατάθεσιν
 τῆς ὑποταγῆς τῶν οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Κατ-
 ἤλθον δὲ πρὸς αὐτὸν καὶ οἱ Συναίται εἰς προσκύνησιν καὶ ὅπως
 ἐξαιτήσωνται χάριν ὑπὲρ τῆς Μονῆς αὐτῶν ὃ δὲ Μωάμεθ θελχθεὶς
 ὑπὸ τῆς γλυκειᾶς γλώσσης τῶν Μοναχῶν ἐπεδείξατο τότε πρὸς
 αὐτοὺς φιλίαν· μετὰ τινα δὲ χρόνον ἀνελλθῶν εἰς τὸ Σινᾶ προσε-
 κύνησε τὸ ἱερὸν ἔθνος, ἐφ' οὗ ὁ Θεὸς ἐξηγόρευσε τῷ Μωῦσῃ λό-
 γους χιλίους καὶ ἕνα καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς Μοναχοὺς τὴν Ἱερὰν
 Διαθήκην του (Ἀχτιναμέ) εἰς ἰσχὺν καὶ κῆρος αἰωνίας προστα-
 σίας· ἔχει δὲ ἡ αὐθεντικὴ μετάφρασις αὐτῆς ὡς ἑξῆς :

ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΜΩΑΜΕΘ

(Ἀχτιναμέ).

Ἐν ὀνόματι τοῦ ἐλεήμονος καὶ φιλευσπλάγγνου Θεοῦ, ἐξ οὗ ἡ ἀντίληψις. Τόδε ἐστὶ τὸ βιβλίον, ὅπερ ἔγραψε Μωάμεθ υἱὸς Ἀβδουλλὰχ πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως εὐαγγελίζονται καὶ προσέχωσι τὸν νοῦν, ὅτι αὐτὸς ὑπάρχει ἐμπειστευμένος παρὰ Θεοῦ ἐπὶ τῶν πλασμάτων αὐτοῦ, ἵνα μὴ οἱ ἄνθρωποι ἔχωσι πρόφασιν τοῦ Θεοῦ μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ ἀπεσταλμένου. Ὁ δὲ Θεὸς ἦν σοφὸς καὶ δεδοξασμένος. Ἐγραψεν αὐτὸ πρὸς τοὺς ὁμοθρήσκους του καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἐπαγγελλομένους τὴν θρησκείαν τῶν Χριστιανῶν ἐν ταῖς τῆς γῆς ἀνατολαῖς καὶ ἐν τῇ δόσει, εἰς τε τὰ πλησίον κείμενα καὶ τὰ μακρὰν μέρη, πρὸς τε τοὺς σοφοὺς καὶ βαρβάρους, γνωστοὺς καὶ ἀγνώστους. Βιβλίον, τὸ ὅποσον ἔκαμην εἰς αὐτοὺς Διαθήκην (ἀχτιναμέ). Ὅστις δῆποτε ἤθελε παραβῆ τὰς ἐνδιαλαμβανόμενας παραγγελίας ἐν αὐτῷ, εἴτε ἀταίρεση αὐτάς καὶ τὰς ἀντικαταστήσῃ με ἄλλας, εἴτε ἤθελε παραβῆ τὴν διαταγὴν, θέλει εἶναι ἀκαίρετος τῆς Διαθήκης τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς θρησκείας του περιφρονητῆς καὶ ἔνοχος πυρός, εἴτε Σουλτάνος εἶναι, εἴτε οἷος δῆποτε ἐκ τῶν πιστῶν Μουσουλμάνων. Ἄν προσφύγῃ Καλόγηρος ἢ περιουθευτῆς εἰς βουνόν, εἴτε εἰς πεδιάδα, εἴτε εἰς σπήλαιον, εἴτε εἰς καταφυγόμενον μέρος, εἰς κοιλάδα, εἴτε εἰς ἔρημον, εἴτε εἰς τέμενος, ἐκεῖ θὰ παρευρίσκωμαι κἀγὼ ὀπισθεν αὐτῶν ἀμυνόμενος ὑπὲρ αὐτῶν ἐναντίον παντὸς ἐχθροῦ, ἐγὼ αὐτὸς καὶ ἡ βοήθειά μου καὶ οἱ ὁμοεθνεῖς μου καὶ οἱ ὑποτελεῖς μου· διότι εἶναι ραγιάδες μου καὶ ἰδικοί μου, καὶ ἐγὼ θέλω ἀπατρέψαι μακρὰν αὐτῶν τὴν βλάβην τοῦ θανάτου. Νὰ πληρώσωσι δὲ χεράττι μόνον ὅ,τι προαιροῦνται καὶ νὰ μὴ βιάζωνται, μήτε νὰ ὑποχρεῶνται εἰς τι τούτων. Νὰ μὴ ἀλλάξῃ τις κανένα Ἐπίσκοπον ἀπὸ τὴν Ἐπισκοπὴν του, οὔτε Καλόγηρον ἀπὸ τὴν καλογοροσύνην του, οὔτε Ἀσκητὴν ἀπὸ τὸ κελλίον του, οὔτε περιουθευτὴν ἀπὸ τὴν ὀδοιπορίαν του. Νὰ μὴ κατεδαφίζηται καμμία Ἐκκλησία των οὔτε ἀπὸ τὰ τέμνη των, οὔτε νὰ ἐσοδεύωσιν ἐξ ὧτων εἰς Ἐκκλησίαν ἀνήκουσιν εἰς οἰκοδομὴν Τζαμίου, οὔτε εἰς οἰκίαν Μουσουλμάνου νὰ ἐσοδεύωσιν ἐξ αὐτῶν.—Ὅστις ἂν πράξῃ τοιοῦτό τι, ἀνῆρεσε τὴν Διαθήκην τοῦ Θεοῦ καὶ παραβάτης ὑπάρχει τοῦ Ἀποστόλου αὐτοῦ. Καὶ οἱ Καλόγηροι καὶ οἱ Ἐπίσκοποι καὶ οἱ ἀφιερωμένοι εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ νὰ μὴ καταβάλλωσιν οὔτε φόρον, οὔτε βικίαν χορήγησιν. Ἐγὼ θέλω διαφυλάξει

αὐτοὺς, ὅπου καὶ ἂν ᾧσιν, εἴτε ἐν ξηρᾷ, εἴτε ἐν θαλάσῃ, εἴτε ἐν ἀνατολῇ, εἴτε ἐν δύσει, εἴτε ἐν βορρᾷ, εἴτε ἐν νότῳ. Εἶναι δὲ ἰδικοί μου καὶ εἶναι ἀμέριμοι ἀπὸ πᾶσαν ἐνόχλησιν καὶ ἀπὸ πᾶν ἀνιαρόν. Ὡσαύτως καὶ οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες ἀφιερώθησαν εἰς τὴν λατρείαν, εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰ εὐλογημένα μέρη, δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ τελῶσι φόρον, οὔτε δέκατον τῶν σπαρτῶν των, καὶ τίποτε νὰ μὴ λαμβάνηται ἀπὸ αὐτοὺς διὰ τὴν Κυβέρνησιν, διότι αὐτὸ εἶναι διὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν των. Μάλιστα νὰ λαμβάνωσιν ἐν τέταρτον τοῦ κοιλοῦ εἰς τὸν καιρὸν τῆς συγκομιδῆς ἀπὸ ἐκάστου ὀρδεπίου πρὸς τὴν τροφὴν των. Οὔτε νὰ ὑποχρεῶνται νὰ ἐξέρχωνται εἰς πόλεμον, οὔτε νὰ τελῶσι φόρον κεφαλιακόν. Καὶ ἐκ τῶν ἐμπορῶν καὶ τῶν εὐπορούντων μηδεὶς νὰ μὴ τελῇ φόρον κεφαλιακόν περισσότερον τῶν δώδεκα δραχμῶν, καὶ νὰ μὴ ὑποχρεῶνται εἰς ἀγγαρείας καὶ νὰ φιλονεικῶνται, παρὰ μὲ μεγάλην εὐγένειαν καὶ τρόπον καλόν καὶ τὸ πτερόν τοῦ ἐλέους νὰ καταβιβάζηται πρὸς αὐτοὺς καὶ πᾶν ἀνιαρόν ν' ἀποσοβῆται μακρὰν αὐτῶν, ὅπου καὶ ἂν ἦναι. Καὶ ἂν Χριστιανῆ τις γυνὴ ἤθελεν εὐρεθῆ μεταξύ Μουσουλμάνων, ὁ Μουσουλμάνος νὰ τὴν εὐχαριστῇ καὶ νὰ τῇ δώσῃ τὴν δύναμιν νὰ προσεύχεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.—Ὅστις παραβῆ ταῦτα καὶ πράξῃ τὰ ἐναντία, ὑπάρχει παραβάτης τῆς Διαθήκης τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀποστόλου αὐτοῦ. Καὶ νὰ βοηθῶνται εἰς τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν των καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν. Καὶ τὸ παρόν νὰ ἦναι βοήθεια εἰς αὐτοὺς εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς θρησκείας αὐτῶν καὶ ἐκπλήρωσιν τῆς Διαθήκης αὐτῆς, καὶ νὰ μὴ ὑποχρεῶνται κανεὶς ἐξ αὐτῶν νὰ φέρῃ ὄπλα· ἀλλὰ οἱ Μουσουλμάνοι νὰ ἀμύνωνται ὑπὲρ αὐτῶν καὶ νὰ μὴ παραβῶσι ποτε τὴν Διαθήκην ταύτην μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος.—Μάρτυρες τῆς Διαθήκης ταύτης, ἦν ἔγραψεν ὁ Μωάμεθ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀβδουλλὰχ, ὃ ὁ Θεὸς δῶν εὐλογίαν καὶ εὐχὴν, πρὸς πάντας τοὺς Χριστιανούς, καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὅσα ὑπεσχέθη, εἰσὶν ὑπογεγραμμένοι κάτωθεν.

Ἀαλῆς ὁ Ἀμπιτάλεμ Ἀβου Βεκὴρ υἱὸς τοῦ Ἀαλῆ Ἀβου Καλσέρε.

2) Ὁμὲρ υἱὸς Χαττάπ.

3) Ὁσμάν υἱὸς τοῦ Ἀράν.

4) Ἀμπουδέρδα Ἀμπουχαρίρα.

5) Ἀβδάλλα.

6) Μάινο.

7) Ἀμπὰς κτλ. καὶ

8) Ἀκλῆς ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμπουκαλῆβ ἐγράψεν ἰδιοχείρως τὴν Διαθήκην εἰς τὸ προσκυνητῆριον τοῦ Προφήτου εἰς τὰς 3 τοῦ μηνὸς Μουχάρρεμ δευτέρῳ ἔτει τῆς Ἑγείρας.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ ἐπιγραφομένου «Ἱερὰ Μονὴ τοῦ ἁγίου Σινᾶ» ὑπὸ Π. Γρηγορίου ἐν σελ. 57, δημοσιευθέντος ἐν Ἱεροσολύμοις τὸ 1875).

Ἡ δὲ δευτέρα τῶν τριῶν τούτων Διαθηκῶν ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Ὁμέρ Χαττάπ ἐν Ἱεροσολύμοις τὸ ἔτος 637 μ. Χ, ὅστις ἦτο δεύτερος διάδοχος τοῦ Προφήτου Μωάμεθ καὶ ὑπογεγραμμένος μάρτυς εἰς τὸν ὑπ' ἐκείνου ἐκδοθέντα Ἀχτιναμέ, εἶναι δὲ γεγραμμένη διὰ Κουφικῶν γραμμάτων ἐπὶ περγαμηνῆς καὶ ἐδόθη εἰς τὸν Πατριάρχην Σωφρόνιον ἐν τῷ ὄρει τῶν Ἑλαιῶν καὶ φυλάσσεται ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Κοινοῦ τοῦ Π. Τάφου· τὸ δὲ ἱστορικὸν γεγονός, ὅπερ προῦκάλεισε τὴν ἐκδοσὴν αὐτῆς ἔχει ὡς ἑξῆς :

Κατατροπωθέντων τῶν Βυζαντινῶν παρὰ τὸν Ἱερομάκα διετάχθη νὰ ὀδηγηθῶσιν οἱ ὀθωμανικοὶ στρατοὶ πρὸς πολιορκίαν τῆς Ἱερουσαλήμ, ὃ δὲ λαὸς τῆς Ἱερουσαλήμ παρεσκευάσθη πρὸς ἄμυναν μὴ δώσας προσοχὴν εἰς τὰς περὶ παραδόσεως τῆς πόλεως προτάσεις τοῦ ἔχθρου· ἐφ' ᾧ διετάχθη ἐφοδος κατ' αὐτῆς. Ἐπὶ δέκα δὲ ἡμέρας ἐφώρμων οἱ Μωαμεθανοὶ ἄνευ ἀποτελέσματος, τὴν δὲ ἐνδεκάτην ὁ στρατηγὸς Ἀμποῦ Ὁπέδη ἐπεμψε γραπτὴν πρόσκλησιν προσκαλῶν αὐτούς, ὅπως πιστεῦσασιν εἰς τὸ ἑνιαῖον τοῦ Θεοῦ ἢ ἀναγνωρίσωσι τὴν δεσποτείαν τοῦ Καλίφου Ὁμέρ υἱοῦ Χαττάπ γινόμενοι φόρου ὑποτελεῖς εἰς αὐτόν, ἄλλως, ἐλεγεν αὐτοῖς, θὰ ἐπαγάγη ἐπ' αὐτῶν ἀνθρώπους ἀγαπῶντας τὸν θάνατον πλεῖον ἢ ὅσον οἱ πολιορκούμενοι τὸν οἶνον καὶ τὸ χοίρινον κρέας. Τότε Σωφρόνιος ὁ Πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων ἀπήντησεν ὅτι ἡ πόλις Ἱερουσαλήμ εἶναι Ἁγία, ὃ δὲ ἐχθρικῶς διακείμενος πρὸς αὐτὴν ἁμαρτάνει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ἐξ ἄλλου βλέπων ὅτι πᾶσα ἐλπίς ἐπιτυχίας ἀπώλετο, διότι ὁ Αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος οὐδεμίαν βοήθειαν ἀπέστειλεν ἐκεῖ, συγκατετέθη νὰ παραδώσῃ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὄρει νὰ

ἔλθῃ αὐτοπροσώπως ὁ Καλίφης Ὁμέρ, ὅπως λάβῃ κατοχὴν αὐτῆς καὶ προσυπογράψῃ τὴν συνθήκην τῆς παραδόσεως, ἢ πρότασις του ἐγένετο δεκτὴ καὶ ὁ Καλίφης ἦλθεν ἐκ Μεδίνας εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅπου ὑπέγραψε τὴν **συνθήκην**, καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν Πατριάρχην Σωφρόνιον ἰδιοχείριον Διαθήκην (Ἀχτιναμέ), δι' ἧς ἐφρουρεῖτο ἡ ζωὴ, ἀνεγνωρίζετο ἡ ἰδιοκτησία, ἡσφαλιζέτο ἡ χρῆσις τῶν Ναῶν, καὶ ἐπετρέπετο ἡ ἐλευθέρως ἐξάσκησις τῆς θρησκείας αὐτῶν.

Ἐχει δὲ ἡ αὐθεντικὴ μετάφρασις αὐτῆς ὡς ἑξῆς:

ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΟΜΕΡ ΧΑΤΤΑΠ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΑΣ

(Ἀχτιναμέ).

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐλεοῦντος καὶ ἐλεήμονος. Χάρις τῷ Θεῷ τῷ ποιήσαντι ἡμᾶς ἐνδόξους διὰ τοῦ Ἰσλάμ καὶ τιμῆσαντι διὰ τῆς πίστεως καὶ ἐλεήσαντι διὰ τοῦ Προφήτου αὐτοῦ Μωάμεθ, (ἐφ' ᾧ εὐξαιτο ὁ Θεὸς καὶ εἰρήνη εἴη αὐτῷ) καὶ ὀδηγήσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς πλάνης, καὶ συναγαγόντι ἡμᾶς δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς διασπορᾶς, καὶ ἐνώσαντι τὰς καρδίας ἡμῶν, καὶ δόντι νίκας ἡμῖν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ στερεώσαντι ἡμᾶς κατὰ τῶν πόλεων, καὶ καταστήσαντι ἡμᾶς ἀδελφοὺς συναγαπημένους. Εὐχαριστήσατε οὖν τῷ Θεῷ οἱ λάτρες τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ χάριτι. Τὸ παρὸν εἶναι γράμμα ἐμοῦ τοῦ Ὁμέρ υἱοῦ Χαττάπ καὶ ἐδόθη τῷ σεβασμίῳ καὶ ἐντίμῳ Πατριάρχῃ τοῦ βασιλικοῦ Ἐθνοῦ Σωφρονίῳ ἐν τῷ ὄρει τῶν Ἑλαιῶν, τῷ Ἱερῷ τόπῳ τῆς Ἱερουσαλήμ, ὡς συνθήκη καὶ ὑπόσχεσις, ἀποβλέπουσα εἰς τοὺς ὑπηκόους Ἱερεῖς καὶ Καλογήρους καὶ Καλογρακίας, ἐνθα ἤθελον εἶναι, καὶ ὅπου ἤθελον εὐρίσκεσθαι, ἵνα ἔχωσιν ἀσφάλειαν (ὅταν ὁ ὑποτελὴς φυλάττῃ τὰ τῆς ὑποτελείας καθήκοντα, πρέπει νὰ ἔχῃ ἀσφάλειαν καὶ προστασίαν παρὰ τὴν ἡμῶν τῶν πιστῶν καὶ παρὰ τῶν μεθ' ἡμᾶς ἰγμενουσιόντων), καὶ ἵνα ἀρθῶσιν ἀπ' αὐτῶν τὰ αἰτία τῶν ἐνοχλήσεών των κατὰ τὴν ἣν εἰδείξαν ὑποταγῆν καὶ εὐπειθειαν· καὶ ἵνα ἔχωσιν ἀσφάλειαν αὐτοὶ τε καὶ αἱ Ἐκκλησίαι των καὶ τὰ Μοναστήριά των, καὶ πάντα τὰ ὑπὸ τὴν κυριότητά των λοιπὰ προσκυνήματα τὰ ἐντὸς τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἐκτὸς ὄντα, τὰ ὅποια εἶναι ὁ Καμαμὲς (ἦτοι ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως) καὶ ἡ ἐν Βηθλεὲμ μεγάλη Ἐκκλησία τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ (ἐφ' ᾧ εἶη

εἰρήνη), καὶ τὸ σπῆλαιον, τὸ ἔχον τρεῖς θύρας, μεσημβρινήν, ἀρκτικήν καὶ δυτικήν· καὶ ἵνα ἔχωσιν ἀσφάλειαν τὰ εὐρισκόμενα ἐκεῖ Χριστιανικὰ ἔθνη, ἧτοι οἱ Ἰβήρες καὶ οἱ Ἀβυσηνοὶ καὶ οἱ χάριν προσκυνήσεως ἐρχόμενοι Φράγκοι, Κόπται, Συριακοὶ, Ἀρμένιοι, Νεστοριανοὶ, Ἰακωβίται, καὶ Μαρωνίται οἱ ὑπαγόμενοι εἰς τὸν ρηθέντα Πατριάρχην, καὶ αὐτὸς νὰ ἦναι πρωτεύων ἐπ' αὐτῶν· διότι τὸ βασιλικὸν ἔθρος ἔλαβε χάριν παρὰ τοῦ Τιμίου καὶ ἀγαπητοῦ Προφήτου τοῦ πατρὸς τοῦ Θεοῦ ἀπεσταλμένου, καὶ ἐτιμήθησαν τῇ σφραγίδι τῆς τιμίας αὐτοῦ χειρὸς, καὶ ἐπρόσταξε νὰ ἔχωσιν εὐνοίαν καὶ ἀσφάλειαν· οὕτω καὶ οἱ πιστοὶ εὐεργετούμενοι αὐτοὺς πρὸς τιμὴν τοῦ εὐεργητήσαντος αὐτούς. Καὶ ἔσονται ἐλεύθεροι ἀπὸ τὸ χαράττι, τὸ καθάρι καὶ τοὺς φόρους καὶ ἀπῆλλαγμένοι ἀπ' ὅλας τὰς ἐπιθρῆας ἐν τε τῇ γῆρᾳ καὶ ἐν ταῖς θαλάσσοις. Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὸν Καμαμέ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ των προσκυνήματα νὰ μὴ πληρόνουν οὐδέν· ὅσοι δὲ ἐκ τῶν Χριστιανῶν προσέρχονται εἰς τὸν Καμαμέ χάριν προσκυνήσεως, νὰ δίδῃ ἕκαστος αὐτῶν εἰς τὸν Πατριάρχην ἓν δράμι ἀσημεῖου καὶ ἓν τρίτον τοῦ δραμίου. Πᾶς λοιπὸν πιστὸς καὶ πᾶσα πιστὴ θέλει φυλάττει ὅσα προσετάξαμεν, ἢ βασιλεὺς ἢ θελεν εἶναι, ἢ κριτής, ἢ ἡγεμὼν ἐξουσίαν ἔχων ἐπὶ τῆς γῆς, πλοῦσις ἢ πένις ἀπὸ τοὺς Μωαμεθανοὺς πιστοὺς καὶ πιστάς. Καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ὁ παρὼν ὀρισμὸς ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς τιμίας συνοδίας τοῦ Μωάμεθ, — τοῦ Ἀβδουλλᾶ, — τοῦ Ὄσμᾶν υἱοῦ Ἀρρᾶν, — τοῦ Σάεδ υἱοῦ Ζείδ, — τοῦ Ἀβδουρραχμᾶν υἱοῦ Ἀούρ καὶ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν τῆς τιμίας συνοδίας. Στρηγίθητω οὖν ἕκαστος εἰς τὰ ἐκτεθειμένα ἐν τῷ παρόντι ἡμετέρῳ γράμματι, καὶ ἐνεργεῖτω κατὰ τοῦτο, ἀρίων αὐτὸ πάλιν εἰς τὰς χεῖρας των. Εὐξάιτο δὲ ὁ Θεός, καὶ δῶη εἰρήνην τῷ δεσπότῃ ἡμῶν Μωάμεθ καὶ τοῖς συγγενέσι καὶ τῇ τιμίᾳ συνοδίᾳ αὐτοῦ, καὶ δόξα τῷ Θεῷ τῷ Κυρίῳ τῶν κόσμων. Ἰκανός ἐστιν ἡμῶν ὁ Θεὸς καὶ κάλλιστος ἐπίτροπος, — ἐγράφη, τῇ κ' τοῦ μηνὸς Ρεπιουλλεββὲλ τῷ ιε' τῆς προφητικῆς φυγῆς. — Ὅστις ἐκ τῶν πιστῶν ἀναγνώσῃ τὸν παρόντα ἡμέτερον ὀρισμὸν καὶ παραβῇ αὐτόν, θὰ ἦναι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τῆς ἡμέρας τῆς Κρίσεως παραβάτης τῆς Δικαιότητος τοῦ Θεοῦ καὶ μισητὸς τοῦ ἡγαπημένου αὐτοῦ Ἀποστόλου.

(Ἐκ τοῦ προσκυνηταρίου τῆς Ἀγίας Πῆς σελ. 144 ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Βενιαμῆν Ἰωαννίδου ἐκδοθέντος ἐν Ἱερουσαλὴμ τῷ 1877).

Ἡ δὲ τρίτη τῶν τριῶν τούτων Διαθηκῶν ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ ἢ Μεχμέτ τοῦ Β' τὸ ἔτος 1543 καὶ ἐδόθη ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸν Πατριάρχην Γεννάδιον. Τὸ δὲ ἱστορικὸν γεγονός, ὅπερ προὐκάλεσε τὴν ἐκδοσιν αὐτῆς, ἔχει ὡς ἑξῆς:

Μετὰ ἐπανειλημμένας ἐφοδούς τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων ἐπὶ τρεῖς μῆνας κατὰ τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκπορθηθείσης ταύτης καὶ πεσόντος τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου μαχομένου ἐξεχύθη ὁ νικήσας στρατὸς ἀνά τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς ρύμας τῆς πόλεως μαινόμενος καὶ λυσσῶν καὶ ἔσφαζεν ἐξ ἐκδικήσεως τοὺς πάντας καὶ ἐληλάτει τὰ πάντα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας· γοοὶ δὲ καὶ θρήνοι ἀπήχουν πανταχοῦ μέχρι οὐρανοῦ, ἀπελπισία κατέλαβε τοὺς πάντας, καὶ φυγὴ ἀκατάσχετος ἐγένετο. Ὁ δὲ νικητὴς βλέπων τὴν θραύσιν τὴν φοβεράν καὶ διτι ἡ πόλις ἐρημοῦτο ἐπτοχῆθι μὴ παντάπασιν ἐρημωθῆ, καὶ πρὸ πάντων ἐπτοχῆθι μὴ ὁ ἀπελπισμὸς σπρώξῃ τὸν θεοδόξον λαὸν πρὸς τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν, ὅτε ὁ συναγεμῶς λατίνων τε καὶ ὀρθοδόξων ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ αὐτῷ πράγματα ἢ καὶ ν' ἀπωθῆσθι καὶ αὐτῆς τῆς Εὐρώπης, καθόσον ἐκρατοῦντο εἰσέτι καὶ τινα μέρη τῆς πόλεως, καὶ θέλων νὰ προλάβῃ ἀμφοτέρω τὰ κακὰ ταῦτα διέταξε τὴν τετάρτην ἡμέραν νὰ καταπαύσῃ ἢ σφαγὴ καὶ διὰ νὰ γλυκάνῃ τὴν αἰμάσουσαν καρδίαν τοῦ λαοῦ ἐκήρυξε στεντορίως, ὅτι ὁ λαὸς εἶναι ἐλεύθερος νὰ τελῇ τὰ τῆς θρησκείας του, ὡς καὶ πρότερον, καὶ ὅτι αὐτὸς θέλει τῷ δώσει δικαιώματα τοιαῦτα, ὥστε νὰ ἦναι μόνον φόρου ὑποτελής αὐτῷ καὶ ἐπέτευχε τοῦ σκοποῦ του.

Ἐπειδὴ ὁμως πᾶσα ἀρχὴ εἶχε καταλυθῆ καὶ δὲν ὑπῆρχεν ὁ δυνάμενος νὰ συνεννοηθῆ μετ' αὐτοῦ, διέταξε νὰ προχειρίσῃσι Πατριάρχην ἂν ἂν βούλωνται, διότι κατὰ συγχυρίαν ἐχῆρευεν ὁ Πατριαρχικὸς θρόνος, καὶ ἐκτελεσθείσης τῆς διαταγῆς αὐτοῦ ταύτης προχειρίσθη εἰς Πατριάρχην Γεώργιος ὁ Σχολάριος ἐκ Λαϊκοῦ μετονομασθεὶς κατὰ τὴν προχείρισιν Γεννάδιος. Αὐτὸν λοιπὸν τοῦτον τὸν Γεννάδιον μεταπεμφάμενος ἐν τοῖς βασιλείοις αὐτοῦ παρ' αὐτῷ ἔδωκεν αὐτῷ μεγάλας προνομίας γραπτῶς, ἀνη-

γόρευσε αὐτὸν Ἐθνάρχην τοῦ τότε Βασιλεύοντος Γένους τῶν Ρωμαίων καὶ ἀπένειμεν αὐτῷ Βασιλικὰς τιμὰς. Δυστυχῶς ὁμοίως τῆς πολυτίμου ταύτης Διαθήκης δὲν δυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν ὡδε αὐθεντικὴν μετάφρασιν· διότι τὸ πρωτότυπον αὐτῆς κατ' ἄλλους μὲν ἐκρατήθη ἐν τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ ἐπιδειχθὲν αὐτῇ, κατ' ἄλλους δὲ ἐκάη ὑπὸ πυρκαϊᾶς γενομένης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις· ὅτι δὲ δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν εἶναι ὅτι αὕτη ἡ Διαθήκη εἶχεν ὑπογραμμὸν τὰς δύο πρὸ αὐτῆς, καὶ ἦτο σχεδὸν ἡ αὐτὴ μὲ τὸ κατωτέρω ἐγγραφοῦ τοῦ Μωάμεθ, ὅπερ ἔδωκε μετὰ πέντε ἔτη εἰς τὸν Πατριάρχην τῆς Ἱερουσαλῆμ Ἀθανάσιον τὸν Γ' καὶ ἐν πολλοῖς κρείσσονα αὐτοῦ· διότι δι' αὐτῆς ὁ Πατριάρχης ἀνεγνωρίζετο Ἐθνάρχης, ὃ ἐστὶν ὑπέρτατος οὐ μόνον ἐκκλησιαστικὸς, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῖς πολιτικὸς τοῦ ἔθνους Ἀρχων καὶ ἡ δικαιοδοσία αὐτοῦ ἐπέξετείνετο ἐπὶ ἅπαν τὸ Ὀρθόδοξον Χριστιανικὸν τῆς Ἀνατολῆς πλήρωμα ἄνευ διακρίσεως ἐθνότητος, καὶ ὡς ἀρχηγὸς τοῦ ἔθνους ἦτο καὶ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ καὶ προστάτης παρά τε τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ καὶ παρ' ἄλλαις ταῖς δυνάμεσι, παρά ταῖς ὁποῖαις τὸ ἔθνος καὶ ἡ Ἐκκλησία συνέπιπτε νὰ ἔχωσι συμφέροντα. Ὅθεν διετέλει εἰς ἄμεσον ἀλληλογραφίαν μετὰ τῶν Δυνάμεων τούτων, καὶ ἡ Ὑψηλὴ Πύλη διεξῆγε τὰς πρὸς αὐτὸν σχέσεις διὰ τοῦ Ρεῖς ἐφένδη, ὅπως πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ξένων Δυνάμεων.

Ἐχει δὲ ὡς ἐξῆς ἡ περιληψὶς αὐτοῦ:

ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΩΑΜΕΘ ΤΟΥ Β'.

(Ἀρχιμαμέ).

Πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ Πατριάρχης ἔχει τὴν ὑπερτάτην διοίκησιν ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Μοναστηρίων.

Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἔχει τὴν κατοχὴν καὶ κυριότητα ὄλων τῶν ἀνέκαθεν πρὸς τὴν θείαν λατρείαν ὠρισμένων κτιρίων· νέα ὁμοίως νὰ μὴ δύναται νὰ οἰκοδομήσῃ.

Εἶναι ὁ ὕπατος ποινικὸς δικαστὴς ἅπαντος τοῦ Κλήρου· κατηγορηθέν-

τος δὲ Ἐπισκόπου ἐνώπιον τῆς Πύλης αὕτη δὲν δύναται νὰ συλλάβῃ καὶ κρίνῃ αὐτόν, εἰμὴ τῇ συναίνεσει τοῦ Πατριάρχου.

Ἐχει τὸ δικαίωμα κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κρίσιν νὰ καθαιρῇ Ἀρχιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους, ἢ δὲ Πύλη τῇ προτάσει αὐτοῦ ἐκδίδει τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα Φιρμάνια.

Εἰς οὐδὲνα Χριστιανὸν ἐπιτρέπεται νὰ καταναγκασθῇ εἰς τὸ νὰ ἀσπασθῇ τὸν Ἰσλαμισμὸν.

Οἱ Ἐπίσκοποι ὑπάγονται εἰς ἰδικζουσαν δικαστικὴν δικαιοδοσίαν καὶ δὲν δύνανται νὰ κατηγορηθῶσιν, εἰμὴ ἐνώπιον τοῦ Διβανίου ὑπὸ τὸν ἐκτεθέντα ὅρον τῆς τοῦ Πατριάρχου συναίνεσεως.

Ὁ Πατριάρχης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ᾔναι ἀρχηγὸς τοῦ Βασιλεύοντος ἔθνους τῶν Ρωμαίων καὶ νὰ δικάζῃ πᾶσαν γαμικὴν καὶ κληρονομικὴν διαφορὰν.

Ὁ Πατριάρχης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δικάζῃ ὄλας τὰς ἀστυκὰς διαφοράς, ὅσας οἱ διάδικοι, ἐὰν ὦσιν ἀμφοτέροι Χριστιανοί, καθυποβάλλωσιν εἰς αὐτόν.

Ὁ Πατριάρχης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διορίζῃ καὶ συντηρῇ ἀστυνομικοὺς φύλακας καὶ φυλακὰς.

Ἐχει ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία τὴν κατοχὴν καὶ κυριότητα ἅπαντων τῶν ἀνηκόντων εἰς αὐτὴν κτημάτων καὶ τὴν ἐλευθέραν διαχειρίσιν αὐτῶν.

Ὁ Πατριάρχης καὶ ὁ Κλῆρος εἶναι ἕνεκα τῶν κτημάτων τούτων ἀφορολόγητος, ὃ δὲ Πατριάρχης ἰδίως ἐλεύθερος πάσης δόσεως ἐξαιρέσει ρητῶς ὠρισμένων τελῶν.

Ὁ Πατριάρχης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ φορολογῇ χάριν τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀναγκῶν οὐ μόνον τὸν Κλῆρον, ἀλλὰ καὶ τοὺς Λαϊκοὺς.

Πᾶς Χριστιανὸς ὑποχρεοῦται νὰ διαθέτῃ τὸ τρίτον τῆς περιουσίας του ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, αἱ δὲ τοιαῦται διαθέτῃκαί εἰσιν ἀναγκαστικῶς ἐκτελεσταί.

(Ἐκ τῆς Ἱστορίας τοῦ ἑλλην. ἔθνους ὑπὸ Κ. Παπαρρηγοπούλου Ε' τόμου σελ. 509 δημοσιευθεῖσα ἐν Ἀθήναις τὸ 1874).

Μετά δὲ τὴν φοβερὰν ἀλήθειαν τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἱ Πρέσβεις τῶν Δυναμῶν μετέβαινον ἐκεῖ, ὅπως συγχαρῶσι τὸν ἐνδοξὸν πορθητὴν αὐτῆς. Ἐπὶ δὲ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ μετέβη ἐκεῖ τὸ 1457 καὶ ὁ Πατριάρχης τῆς Ἱερουσαλὴμ Ἀθανάσιος ὁ Γ' μετὰ τῶν Μοναχῶν, ὅπως προσκυνήσωσιν αὐτὸν, παρουσιάζοντες εἰς αὐτὸν τὸν Ἀχτιναμὲ τοῦ Προφήτου, ὃν δέδωκεν εἰς τὸ ἕδος Σινᾶ (διότι τοῦτο ὑπέκειε εἰς τὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων), καὶ τὸν Ἀχτιναμὲ τοῦ Ὁμὲρ Χαττάπ, ὃν δέδωκεν εἰς αὐτὸν τὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ ἐξαίτησονται χάριν, ἵνα συμφώνως πρὸς αὐτοὺς ἔχωσι τὴν χρῆσιν καὶ κυριότητα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ πάντων τῶν προσκυνημάτων των, καὶ τοῦτου γενομένου ὁ ἐνδοξὸς Πορθητῆς ἐδέχθη αὐτοὺς φιλοφρόνως καὶ πρὸς βεβαίωσιν ὅτι θέλει σεβασθῆ τὰ ἱερά ἔγγραφα, ἅτινα τῷ ἐπεδείχθησαν, ἐξέδοτο ἐπὶ μεμβράνης τὸ κατωτέρω περισπούδαστον ἔγγραφο, ὅπερ διαφυλάσσεται ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Κοινοῦ τοῦ Π. Τάφου καὶ φέρει ἡμερομηνίαν τὸ ἔτος 1457, ἐκδοθὲν περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Σιεβάλ 862.

Ἔχει δὲ ὡς ἐξῆς :

ΧΑΤΤΙ ΣΕΡΙΦΙΟΝ ΜΩΑΜΕΘ ΤΟΥ Β'.

Γενέσθω κατὰ τὸ παρόν. Ὅστις δ' ἂν παραβῆ τὰ τοῦ ὑψηλοῦ καὶ πανευχεσιτάτου Μου τούτου ὀρισμοῦ, ἔστω ἐνοχὸς θείας ἄρας.

Υπόθεσις τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὑψηλοῦ Μου τούτου Σουλτανικοῦ ὀρισμοῦ, ὅστις πρέπει νὰ γραφῆ μεθ' ὑψηλῆς λαμπρότητος (δῶν δ' ὁ Θεὸς εἰς ἡμᾶς τὴν Νίκην ἄχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς Κρίσεως), εἶναι ὅτι μετὰ τὴν θεῖαν διαταγὴν καὶ βοήθειαν τοῦ τιμίου Προφήτου ἐκπόρθησιν καὶ ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦλθον εἰς τὴν εὐτυχιστάτην Μου Πρωτεύουσαν Πρέσβεις παρὰ τῶν Αὐτοκρατόρων καὶ Βασιλέων τῶν διαφόρων τόπων καὶ χωρῶν, ἵνα Μοι συγχαρῶσι διὰ τὴν ἐκπόρθησιν καὶ ἄλωσιν αὐτῆς. Ἦδη δὲ ἦλθεν εἰς τὴν εὐτυχιστάτην Μου Πρωτεύουσαν καὶ ὁ Καλόγηρος Ἀθανάσιος ὁ Γ'. Πατριάρχης τῶν Ῥωμαίων τῆς Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν Καλογήρων αὐτοῦ κλίνων πρόσωπον προσκυνήσεως καὶ παρουσιάζων ἀνὰ χεῖρας αὐτοῦ ὑψηλὸν ὀρισμὸν τοῦ τιμίου

ἡμῶν Προφήτου, (ὃ ὁ Θεὸς δῶν εὐλογίαν καὶ χάριν), ἐσφραγισμένον διὰ τῆς εὐλογημένης αὐτοῦ παλάμης, καὶ τοὺς ὑψηλοὺς ὀρισμοὺς, ἔνθεν μὲν τοῦ τιμίου Ὁμὲρ Χαττάπ, ὃν ἐλεήσαι ὁ Θεὸς, γεγραμμένον ἐν Κουρικῇ γραφῇ, ἔνθεν δὲ τῶν προκατόχων Σουλτάνων, καὶ παρεκάλεσαν ἡμᾶς, ἵνα συμφώνως πρὸς ταῦτα ἔχωσι τὴν χρῆσιν καὶ κυριότητα πάντων τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἱερουσαλὴμ Ἐκκλησιῶν καὶ προσκυνημάτων αὐτῶν, ὅπως μέχρι τοῦδε, δυνάμει τῶν προειρημένων ὀρισμῶν τῶν χάριτι καὶ ἐλέῳ δεδομένων πρὸς αὐτοὺς (τοῦς Πατριάρχας τοῦ Βασιλικοῦ Ἔθνους) παρὰ τοῦ τιμίου Προφήτου, ὃ ὁ Θεὸς δῶν εὐλογίαν καὶ χάριν, καὶ τοῦ τιμίου Ὁμὲρ Χαττάπ, καὶ τῶν προγεγεσέτερον βασιλέων. Δυνάμει λοιπὸν τῶν παλαιῶν τούτων ὀρισμῶν καὶ κατὰ τὸ ἀνέκαθεν πρὸς αὐτοὺς ἔλεος τοῦτο πάσαι αἱ ἐντὸς τῆς Ἱερουσαλὴμ Ἐκκλησίαι καὶ τὰ προσκυνήματα ὁ Καμαμές, τὸ Μοναστήριον τῶν Ἰθῆρων (ὁ ἅγιος Ἰάκωβος) καὶ αἱ ἐν Ἱερουσαλὴμ εὐρισκόμεναι Ἐκκλησίαι καὶ Μοναστήρια καὶ ὁ τόπος, ἔνθα ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς, ἐφ' ᾧ εἴη εἰρήνη, ἧσι ἢ ἐν Βηθλέμ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ τὸ Σηλαϊοῦν καὶ αἱ κλειδὲς τῶν τριῶν πυλῶν τῶν εὐρισκόμενων ἐντὸς τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας, μεσημβρινῆς, ἀρκτικῆς καὶ δυτικῆς, καὶ ἅπαντα τὰ Χριστιανικὰ ἔθνη νὰ διατελῶσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων· προσέτι δὲ ὅλα τὰ παρεκκλήσια, τὰ ἀριερώματα καὶ κτήματα αὐτῶν νὰ ἦναι ἐλεύθερα, ὅπως μέχρι τοῦδε, δυνάμει τῶν ἐλέῳ καὶ χάριτι δεδομένων αὐτοῖς ὀρισμῶν, ἀπὸ πάτζιζ, χαράταιζ, καφάρικα καὶ ὄλους ἐν γένει τῆς Κυβερνήσεως τοὺς φόρους. Ὅθεν ἐπὶ τούτων τῶν ὑπὸ τοῦ τιμίου ἡμῶν Προφήτου, ὃ ὁ Θεὸς δῶν ἔλεος καὶ χάριν, τοῦ τιμίου Ὁμὲρ Χαττάπ, ὃν ὁ Θεὸς ἐλεήσει, καὶ τῶν παρελθόντων Σουλτάνων δεδομένων ἐλέῳ καὶ εὐσπλαγγνίᾳ ὑψηλῶν ὀρισμῶν βασιζομένη νῦν καὶ ἡ ἐμὴ Μεγαλειότης δίδωμι τὸ ὑψηλὸν τοῦτο Φερμάνιον ἐλέῳ καὶ εὐσπλαγγνίᾳ, διατάσσω ἵνα οἱ κατὰ καιροὺς διοικηταὶ τοῦ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ διοικήσιν Μου Κράτους παρέχωσι προστασίαν εἰς τοὺς εἰρημένους Πατριάρχας τῶν Ἱεροσολύμων, ὥστε ὑπὸ μηδενός νὰ ἐνοχλῶνται, διότι ἐτιμήθησαν δι' ἔλεος καὶ εὐσπλαγγνίαν ὑπὸ τοῦ ἰδίου Προφήτου ἡμῶν, ὃ ὁ Θεὸς δῶν ἔλεος καὶ χάριν, δι' ὑψηλοῦ του ὀρισμοῦ ἐσφραγισμένου διὰ τῆς εὐλογημένης παλάμης του, καὶ τοῦ Ὁμὲρ Χαττάπ, ὃν ἐλεήσει ὁ Θεὸς, διὰ τοῦ δεδομένου αὐτοῖς Κουρικοῦ ἔγγραφου, καὶ τῶν προηγηθέντων Σουλτάνων δι' ὑψηλῶν διαταγμάτων ἀπὸ χάριτος καὶ εὐσπλαγγνίας δεδομέ-

νων, και τέλος τάνυν ἐτι ὑπ' Ἐμοῦ ἐλέει και εὐσπλαγγχνίᾳ διὰ πανευ-
 τυχοῦς Μου Χαττισεριφιού και τιμιωτάτου Μου ὄρισμου. Ἄν δέ τις τῶν
 μετὰ ταῦτα Δικδόχων Μου, τῶν υπερτάτων Βεζυρωῶν μου, τῶν Οὐλε-
 μάδων και ἀργόντων και δούλων τῆς βασιλικῆς αὐλῆς, ἢ και καθόλου
 τῶν Μωαμιθκῶν τις τοιμήσῃ νὰ ἀνατρέψῃ ταῦτα ἢ χαρίζομενος ἢ
 ἀντὶ χρημάτων, ἔστω ἔνοχος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ και τοῦ τιμιωτάτου αὐ-
 τοῦ Προφήτου. Τοῦτο γινωσκέτωσαν και βασιζέσθωσαν και ὑποτασσέ-
 σθωσαν εἰς τὸ τίμιόν Μου σημειόν.— Ἐξεδόθη περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς
 Σιεβελ 862. (1456).

(Ἐπε ὑποσημειώσιν ἐν σελ. 67 τοῦ βιβλίου τοῦ ἐπιγραφομένου «Ἱερὰ Μονὴ τοῦ
 ὄρους Σινᾶ» ὑπὸ Π. Γρηγοριάδου).

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἔγγραφα, ἅτινα αἱ τρεῖς μεγάλαι προσωπικό-
 τητες τοῦ Ἰσλαμισμού παρεχώρησαν ἐν εἰδῆ συνθήκης εἰς τὴν
 Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τῶν ὁποίων ἡ σωστικὴ ἰσχὺς δὲν ἔπαυ-
 σεν ἀπ' αἰώνων μέχρις σήμερον ἐπιδαφιλεύουσα εἰς αὐτὴν μὲν
 ἀποτελεσματικὴν προστασίαν, εἰς δὲ τὰς Μονὰς ἀληθῆ ἀσυδο-
 σίαν, και τοὺς Ἱεράρχας αὐτῆς νὰ καθιστᾷ Ἄρχοντας και Κριτὰς
 τοῦ δουλεύοντος Ἔθνους τῶν Ρωμαίων, τὸν δὲ Οἰκουμενικὸν Πα-
 τριάρχην και ΕΘΝΑΡΧΗΝ αὐτοῦ. Ἐκτός ὅμως τούτων ὑπάρ-
 χουσι και ἄλλα ἔγγραφα, διὰ τῶν ὁποίων ἔχουσι χορηγηθῆ ὑπὸ
 διαφόρων Σουλτάνων δικαιώματα εἰς τε τὰς Μονὰς τοῦ Ἔθνους
 τῶν Ρωμαίων και εἰς αὐτὸ τὸ Ἔθνος τῶν Ρωμαίων, ὡς ἦν τὰ
 ἔγγραφα, ἃ δέδωκεν αὐτοῖς ὁ Σουλτάν Σελῆμ τὸ ἔτος 1517 καθ'
 ἡμᾶς και 923 ἀπὸ Ἑγείρας.— Ἦτοι—Πρῶτον χρυσόβουλον,
 ὅπερ δέδωκεν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Ὄρους Σουλεμᾶ τῆς Τραπεζοῦντος
 Μονῆς τῆς Θεοτόκου, ἐν ἣ και ἀφιέρωσε πέντε λαμπάδας, αὐτινες
 ἀπαιώρηται ἐκ τοῦ Τρούλλου τοῦ Ναοῦ μέχρις σήμερον εἰς
 τεκμήριον τῆς εὐσεβείας αὐτοῦ και τοῖς πᾶσιν ὁραταί εἰσιν. Ὁ δὲ
 λόγος ἦν ὅτι ἐν τοῖς τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ καιροῖς ἦν διαιτώμενος
 εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, και ποτε κινηγῶν εἰς τὸ Ὄρος τοῦ Σουλεμᾶ
 εἶδεν ἐν τῷ Ὄρει φῶτα και μαθῶν ὅτι εἶναι ἐκεῖ ἡ Μονὴ τῆς
 Θεοτόκου ἰβουλήθη κατασκάψαι αὐτὴν, μὴ δυναθεὶς ὅμως ἐξα-

ναστῆναι τοῦ οὐ ἐκάθητο τόπου, εἶπεν· ὦ *Μητερ Μαρία, ἐὰν*
Βασιλεύσω, ποιήσω ἐν τῷ Μοναστηρίῳ Σου ὄσας εὐεργεσίας
ἐποίησαν οἱ Βασιλεῖς τῶν Ρωμαίων.—Δεύτερον, Ἀχτιναμέ,
 ὄνπερ δέδωκε πρὸς τὸν Πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων Δωρόθεον
 τὸν Β', δι' ἃς ἐδέχθη παρ' αὐτοῦ και τῶν Πατέρων τοῦ Ἁγίου
 Τάφου περιποιήσεις και εὐποιίας ἐπισκεφθεὶς τὰ Ἱεροσόλυμα και
 ἐνδιατρίψας ἡμέρας τρεῖς ἐν αὐτοῖς και ὅτε ἀπῆρχετο εἰς τὸ κατα-
 λαβεῖν τὴν Αἴγυπτον, διὰ τούτου δὲ τοῦ Ἀχτιναμέ ἐθεσπίσατο
 εἶναι τὰ Προσκυνήματα και τὰ Μοναστήρια και τὰς Ἐκκλησίας
 εἰς χεῖρας τοῦ Πατριάρχου τοῦ **Βασιλεύοντος Ἔθνους**, εἶναι
 τε και τὸν Πατριάρχην ἐν πάσαις ταῖς **φυλαῖς πρῶτον** και τῷ
 θελήματι αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου προσκυνεῖν τοὺς λοιποὺς εἰς τὰ
 προσκυνήματα· εἶναι τε ἐλευθέρους Κουμερκίων και Φόρων, ἦτοι
 χαρατζίων και ἄλλων εἰσφορῶν και ἀπαιτήσεων τοὺς Πατέρας,
 τοὺς δὲ λοιποὺς Χριστιανοὺς τῆς Ἱερουσαλὴμ μηδεμίαν εἰσφορὰν
 δίδοναι πλην τοῦ χαρατζίου. Τρίτον, Ἀσυδοσίας Πρόγραμμα,
 ὅπερ δέδωκεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ὄρους Σινᾶ, κατὰ τὸν Ἀχτι-
 ναμέ τοῦ Προφήτου, ἐν ᾧ ἀπαριθμοῦνται ἄπειροι ἀσυδοσαί. Ὁ
 δὲ λόγος ἦν ὅτι εἰς τὸν στρατὸν αὐτοῦ ἦσαν πολλοὶ Χριστιανοί,
 μετὰξὺ δ' αὐτῶν και ὁ Τσεριωτᾶς Πελοποννήσιος Μπέης, ὅστις
 ἐσύστησεν αὐτῷ τοὺς Σιναιτάς, και οὕτω ἐσώθη και τὸ Μετόχιον
 τοῦ Σινᾶ τὸ ἐν Καίρῳ ἐκ βεβαίου ἀφανισμού και ἐδόθη και τὸ
 ἀνωτέρω ἔγγραφο. Ὑπάρχουσι δὲ και ἄλλα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ και
 ἄλλων πολλῶν, ἅτινα εὐχῆς μεγάλης ἔργον εἶναι και ὠφέλεια
 τῆς Ἐκκλησίας και τοῦ Γένους νὰ περισυναχθῶσιν εἰς ἐν και δο-
 θῶσιν εἰς τὴν δημοσιότητα.

(Ἰδε Δοσίθεον ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Πατριαρχουσάντων Βιβλ. ια'
 κεφ. δ' σελ. 1154).

Ἡ καταγωγὴ δὲ τῶν ἀνωτέρω ἐγγράφων και αἱ ἐναποθεμιμέ-
 ναι ρήσεις τοῦ Προφήτου Μωάμεθ ἐν αὐτῷ τῷ Κορανίῳ αὐτοῦ,
 ὑπὲρ τῆς Ὀρθόδοξου τῶν Ρωμαίων Ἐκκλησίας, αἱ παραγγέλ-

λουσαι ὅπως οἱ μὲν πιστοὶ αὐτοῦ ὁπαδοὶ γίνωνται ἐπίκουροι τοῦ Εὐαγγελίου· οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς αὐτῆς νὰ δικάζωσι κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον καθοστώσαν αὐτά, καὶ τὰ κατέστησαν ἱερά καὶ ἀληθῆς θεωροῦνται καὶ εἶναι τοιαῦτα. Ἐκ σεβασμοῦ λοιπὸν πρὸς αὐτὰ ὁ εὐκλεῆς Σουλτάν Ἀβδούλ Μεδζίτ ἐπιχειρήσας κατὰ τὸ ἔτος 1839 ν' ἀναμορφώσῃ τὸ Τουρκικὸν Κράτος μετὰ πάροδον τῶσαν αἰώνων ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, δι' οὓς ἐκεῖνος οἶδε λόγους, ἐσεβάσθη τὰ Προνόμια τὰ δι' αὐτῶν ἀπονεμηθέντα εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἔθνος τῶν Ρωμαίων, ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντι ΧΑΤΤ ΣΕΡΙΦ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τῆς ἀναμορφώσεως συμπεριλαβῶν καὶ ταῦτα ἐν αὐτῷ, καὶ ἔπερ ἐδημοσίευσε μετὰ μεγίστης πομπῆς καὶ μεγαλοπρεπείας, παρακαθημένου καὶ αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου, ὡς εἴρηται. Ἐπίσης ἐκ σεβασμοῦ πρὸς αὐτά καὶ ὁ διαδεχθεὶς αὐτὸν Σουλτάν Ἀβδούλ Ἀζίζ-Χάν ἀποφασίσας νὰ καταστήσῃ πρᾶγμα τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους, ἦν εὐηγγελίστατο ὁ προκάτοχος αὐτοῦ, ἐξέδοτο κατὰ τὸ ἔτος 1856 τὸ ΧΑΤΤ ΧΟΥΜΑΓΙΟΥΝ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἔπερ οὐδὲν ἕτερον ἐστὶν ἢ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ Χάττ Σερίφ, καὶ οὐ μόνον ἐν αὐτῷ ἐσεβάσθη τὰ διὰ τῶν ἀνωτέρω ἐγγράφων ἀπονεμηθέντα Προνόμια καὶ κατεχώρησεν ἴδιον ἄρθρον ἐν αὐτῷ, δι' οὗ ρητῶς γίνεταί λόγος, ὅτι ἀναγνωρίζονται καὶ διατηροῦνται πᾶσαι αἱ πνευματικαὶ Προνόμια καὶ ἀτέλεια αἱ ὑπὸ τῶν ἐνδόξων Προγόνων αὐτοῦ χορηγηθεῖσαι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἔθνος τῶν Ρωμαίων. Ἀλλὰ καὶ μεριμνᾷ, καὶ σπουδαῖον ποιεῖται λόγον ἐν αὐτῷ καὶ περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Πατριαρχῶν αὐτῆς πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐκτροπῶν, ἅτινα συμβαίνουσι κατὰ τὰς ἐκλογάς, εἴτε ἐκ μέρους τῆς Πύλης, εἴτε ἐκ μέρους τῶν Χριστιανῶν, καὶ θεσπίζει ἐν ὠρισμένῃ προθεσμίᾳ νὰ συνέλθῃ ἐν τῷ Πατριαρχείῳ τῇ Αὐτοκρατορικῇ ἐγκρίσει εἰδικὸν πρὸς τοῦτο Συμβούλιον καὶ συντάξῃ Κανονισμὸν περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου, δι' οὗ καὶ μόνου νὰ ἐκλέγωνται τοῦ λοιποῦ οἱ Πατριάρχαι. Ὡστε ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης εἰσῆλθεν εἰς νέαν ὁδὸν ἐνὸς ἐκάστου τῶν Πατριαρχῶν

ῶν ἡμῶν ἡ ἐκλογή. Ἀναλυτικώτερον δὲ καὶ σαφέστερον καθορίζεται τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς ἐν Τῷ ΒΕΡΑΤΙΩ, ἔπερ μετὰ τὸ Χάττ Χουμαγιὸν καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἀπενεμήθη πρὸς τὸν Ἰωακείμ τὸν Β' κατὰ τὸ ἔτος 1860, καὶ ἔπερ ἐπέχει θέσιν τύπου πρὸς ἐκδοσιν τῶν Βερατιῶν τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν καθόσον ἐν αὐτῷ καὶ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ ὀρίζονται τάδε. «Χηρεύσαντος τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου θέλει προχειρίζεσθαι ἐπ' αὐτοῦ ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν, ὅστις ἐκλεχθεὶς καὶ προσδιορισθεὶς ἐνώπιον τῶν ἐνδημούντων Μητροπολιτῶν καὶ τῶν Προϋχόντων τοῦ ἔθνους κατὰ τὸν ἐσχάτως ἐπὶ τούτῳ ὀρισθέντα ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΝ παρουσιασθῆ τῷ ὑψηλῷ Μου Κυριαρχικῷ ἐδάφει». Καὶ ἀποτέλεσμα τοῦ ὀρισμοῦ τούτου εἶναι οἱ **συνταχθέντες Κανονισμοὶ** καὶ ἐπικυρωθέντες ὑπὸ τῆς Πύλης, δυνάμει τῶν ὁποίων ἀπὸ τῆς ἀνωτέρω ἡμέρας ἐνεργοῦνται αἱ ἐκλογαὶ τῶν Πατριαρχῶν μας. Πᾶσα δὲ ἐκλογή μὴ ἐνεργηθεῖσα δυνάμει τοιοῦτου Κανονισμοῦ εἶναι ἄκυρος καὶ μὴ οὔσα. Ἄπαντα δὲ τὰ ἀνωτέρω ἐγγράφα καταχωρίζομεν ἐνταῦθα, ὡς ἔχουσιν ἐν τοῖς Κώδεξι τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους, διὰ τὸ πρόχειρον αὐτῶν καὶ πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας ταύτης, ὡς καὶ τοὺς ἐκλογικοὺς Κανονισμοὺς.

ΧΑΤΤ-ΣΕΡΙΦ

ἡ

Νόμος τοῦ Τανζιμκτιού¹ ἀναγνωσθεὶς ἐν Γκιουλχανέ τῇ 3ῃ Νοεμβρίου 1839 (26 Σαπὰν 1255 ἡμέρα Κυριακῆ).

Πασίγνωστο εἶναι ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς Ὀθωμανικῆς Μοναρχίας τὰ ἐνδόξα τοῦ Κορανίου παραγγέλματα καὶ οἱ νόμοι τοῦ Κράτους ἀπετέλουν κανόνα πάντοτε σεβαστόν. Κατὰ συνέπειαν τὸ Κράτος προέβαιεν εἰς ἰσχὴν καὶ μεγαλεῖον, καὶ πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ ὑπῆκοοι περιῆλλον εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τῆς ἀνέσεως καὶ εὐημερίας. Πρὸ ἑκατὸν πεντήκοντα

¹ Ἡ λέξις Τανζιμὰτ παράγεται ἐκ τῆς λέξεως νιζάμ (νόμος, τάξις), καὶ σημαίνει μεταρρυθμιστὴν, τακτοποιῆσιν.

ἐτῶν σειρὰ γεγονότων καὶ ποικίλων ἀφορμῶν ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα τὸ νὰ παύσῃσι τοῦ νὰ συμμορφῶνται πρὸς τὸν Ἱερὸν Κώδικα τῶν νόμων καὶ πρὸς τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμούς, ἡ δὲ προτέρα ἰσχὺς καὶ εὐδαιμονία μετεβλήθησαν εἰς ἀδυναμίαν καὶ πενίαν· τοῦτο δ' ἔστι προφανές, διότι ἀδύνατον νὰ διατηρηθῆ Κράτος, ἅμα παύσῃται διοικούμενον ὑπὸ τῶν νόμων αὐτοῦ.

Αἱ σκέψεις αἱ ἀπασχολήσασαι ἀποκλειστικῶς τὸ πνεῦμα Ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ θρόνου αἰσίας Ἡμῶν ἀναβάσεως ὑπῆρξαν ἡ βελτίωσις τῆς καταστάσεως τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἡ ἀνακούφισις τῶν λαῶν. Λαμβανομένης ὑπ' ἑβὴν τῆς γεωγραφικῆς θέσεως τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ ὕψηλοῦ Ἡμῶν Κράτους, τῆς γονιμότητος τῶν γαιῶν του καὶ τῆς ἐπιτηδειότητος καὶ εὐφυίας τῶν κατοίκων, δῆλον γίνεται ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα, εἰς ὃ Θεοῦ βοηθοῦντος ἐλπίζομεν νὰ φθάσωμεν καταγινόμενοι εἰς τὴν εὐρεσίαν τῶν προσφῶρων μέσων, δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ ἐν διαστήματι ἑλίγων ἐτῶν. Οὕτω λοιπὸν πλήρεις πεποιθήσεως εἰς τὴν ἀντιλήψιν τοῦ Ὑψίστου βασιζόμενοι ἐπὶ τῆς μεσιτείας τοῦ Προφήτου ἡμῶν κρίνομεν ἀναγκαῖον, ὅπως διὰ νέων Θεσμῶν παράσχωμεν εἰς τὰς ἐπαρχίας τὰς ἀποτελούσας τὸ Ὑψηλὸν Ἡμῶν Κράτος τὰ ἀγαθὰ καλῆς διοικήσεως.

Οἱ Θεσμοὶ οὗτοι πρέπει πρὸ πάντων νὰ τείνωσιν εἰς τρία τινά. 1^{ον} Τὰς ἐγγυήσεις, αἰτινες βεβαίωσι τοῖς ὑπηκόοις Ἡμῶν πλήρη ἀσφάλειαν ζωῆς, τιμῆς καὶ περιουσίας. 2^{ον} Τὸν τακτικὸν τρόπον τοῦ ἐπιβάλλειν καὶ εἰσπράττειν τοὺς φόρους. 3^{ον} Τὸν τακτικὸν ἐπίσης τρόπον τῆς στρατολογίας καὶ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς ἐν τῷ στρατῷ ὑπηρεσίας.

Ἀναμφιβόλως ἡ ζωὴ καὶ ἡ τιμὴ εἶναι τὰ πολυτιμότερα τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν, κατὰ συνέπειαν δέ, ὅταν τις καίτοι ἐκ φύσεως ἀποστρεφόμενος τὴν κακίαν ἴδῃ τὴν ζωὴν καὶ τὴν τιμὴν του ἐν κινδύνῳ, πρὸς προφύλαξιν αὐτῶν βεβαίως δὲν θὰ δυνήθῃ ν' ἀποτραπῆ ταύτης, καὶ θὰ βλάβῃ οὕτω καὶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν τόπον. Ἐνῶ τοῦναντίον ἀπολαύων πρὸς τοῦτο πλήρους ἀσφαλείας δὲν θέλει ἀπομακρυνθῆ τῆς ὁδοῦ τῆς νομι-

μότητος καὶ πᾶσαι αὐτοῦ αἱ πράξεις θέλουσι συντελεῖ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς τε Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ἔθνους του.

Ἐὰν ἡ ἀσφάλεια τῆς περιουσίας ἐλλείπῃ, πάντες διατελοῦσι ψυχροὶ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸ Ἔθνος· οὐδεὶς ἀσχολεῖται περὶ αὐξήσεως τοῦ δημοσίου πλοῦτου περισπώμενος ἀπὸ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἀνησυχίας. Ἄν τοῦναντίον ὁ πολίτης κατέχῃ πεποιθῶς τὰς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ, τότε πλήρης ζήλου ὑπὲρ τῶν ἰδίων συμφερόντων, τῶν ὁποίων τὸν κύκλον προσπαθεῖ νὰ εὐρύνῃ, ὅπως ἐπεκτείνῃ τὸν κύκλον τῶν ἀπολαύσεών του, αἰσθάνεται καθ' ἑκάστην αὐξανόμενον ἐν τῇ καρδίᾳ του τὸν πρὸς τὸ Κράτος, τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Πατρίδα αὐτοῦ ἔρωτα, καὶ φροντίζει ἵνα διάγῃ ἐναρέτως.

Ὡς πρὸς τὴν τακτικὴν καὶ ὀρισμαμένην διανομὴν τῶν φόρων σπουδαιότατον εἶναι νὰ κανονισθῆ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, διότι τὸ Κράτος ὑποβαλλόμενον πρὸς ἀμυναγ τῆς χώρας εἰς διαφόρους δαπάνας δὲν δύναται νὰ πορισθῆ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ τοὺς στρατοὺς καὶ τὰς λοιπὰς αὐτοῦ ὑπηρεσίας, εἰμὴ διὰ τῶν εἰσφορῶν τῶν ὑποκόων αὐτοῦ. Καίτοι, Θεῶν χάριτι, οἱ τοῦ Ἡμετέρου Βασιλείου ὑπήκοοι ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τινος ἡδῆ χρόνου τῆς μάστιγος τῶν μονοπωλείων, ἅτινα ἄλλοτε οὐχὶ ὀρθῶς ἐθεωροῦντο, ὡς εἰς τῶν πόρων τοῦ Κράτους, οὐδὲν ἤττον ὀλεθρὰ τις συνήθεια παραμένει ἔτι, μολοντί αἱ συνέπειαι αὐτῆς εἰσι καταστρεπτικά· αὕτη δὲ εἶναι τοῦ ἐνοικιάζειν τὰς προσόδους τοῦ Κράτους γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰλιτζάμ. Ὑπὸ τὸ σύστημα τοῦτο ἡ πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ διοίκησις τόπου τινὸς παραδίδεται εἰς τὴν αὐθαίρεσίαν ἐνὸς μόνου, δηλαδὴ ἐνίοτε εἰς χεῖρα πιστικὴν καὶ καταδυναστικὴν· διότι, ἂν ὁ ἐνοικιαστής οὗτος δὲν ᾔναι ἀγαθὸς ἐκ φύσεως, περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἢ τοῦ ἰδιοῦ αὐτοῦ συμφέροντος θέλει φροντίζει, πᾶν δὲ κίνημα καὶ πᾶσα πράξις αὐτοῦ θέλει εἶσθαι ἀδίκος καὶ βίαια.

Ἀνάγκη λοιπὸν, ἵνα εἰς τὸ ἐξῆς πᾶς κάτοικος τῆς ἐπικρατείας Ἡμῶν ὑποβληθῆ εἰς ἀνάλογόν τινα φόρον ὀριζόμενον κατὰ λόγον τῶν κτημάτων καὶ τῶν δυνάμεων αὐτοῦ, ἄνευ τοῦ

οποίου οὐδὲν νὰ δύναται ν' ἀπαιτηθῆ παρ' αὐτοῦ. Δέον ἐπίσης ὅπως εἰδικοί νόμοι προσδιορίσωσι καὶ περιορίσωσι τὰς δαπάνας τοῦ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν Στρατοῦ Ἡμῶν.

Ἄν καί, ὡς ἐρρέθη ἤδη, ἡ ἄμυνα τῆς χώρας εἶναι σπουδαῖον τι, καὶ καθήκον ἔχουσι πάντες οἱ κάτοικοι νὰ παρέχωσι στρατιώτας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, κατέστη ἀναγκαῖον νὰ εἰσαχθῶσι νόμοι κανονίζοντες τὸ μέρος, ὅπερ ἐκάστη ἐπαρχία ὀφείλει νὰ εἰσφέρει κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀνάγκας, καὶ περιορίζοντες εἰς τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη τὸν χρόνον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Διότι καὶ ἄδικον εἶναι καὶ θανάσιμον καταφέρει τραῦμα εἰς τὴν γεωργίαν καὶ βιομηχανίαν τὸ λαμβάνειν ἀδιακρίτως τοῦ σχετικοῦ πληθυσμοῦ τῶν χωρῶν ἐκ τινων μὲν πλείονας, ἐξ ἄλλων δὲ ἥττονας ἀνδρας, ἀφ' ὧσους δύναται αὐταὶ νὰ παράσχωσιν ὡσαύτως τὸ κρατεῖν τοὺς στρατιώτας ἰσοβίως ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, αὐτοὺς μὲν φέρει εἰς ἀπελπισμόν, συντελεῖ δὲ καὶ εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας.

Ἐν γένει ἄνευ νόμων δὲν δύναται νὰ παραχθῆ εἰς τὸ Κράτος οὔτε ἰσχύς, οὔτε πλοῦτος, οὔτε εὐδαιμονία καὶ ἡσυχία, τὰ ὅποια τούναντίον ὀφείλει νὰ προσδοκᾷ τις ἐκ τῆς ὑπάρξεως τῶν νέων τούτων νόμων.

Τούτου ἕνεκεν ἡ δίκη παντὸς κατηγορουμένου θέλει δικάζεσθαι δημοσίᾳ σύμφωνα τῷ Ἱερῷ Ἡμῶν νόμῳ προηγουμένης ἀνακρίσεως καὶ ἐρεύνης, καὶ πρὸ τῆς ἐκδόσεως ἀποφάσεως οὐδεὶς δύναται ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, νὰ καταστρέψῃ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ τινὲς διὰ δηλητηρίου ἢ ἄλλης βασιάνου.

Οὐδὲν ἐπιτρέπεται νὰ προσβάλλῃ τὴν τιμὴν οἰουδήποτε.

Ἐκαστος θέλει κατέχει τὰς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ καὶ διαθέτει ταύτας ἐν πληρεστάτῃ ἐλευθερίᾳ, χωρὶς οὐδεὶς εἰς τοῦτο νὰ δύναται νὰ τῷ παρεμβάλλῃ πρόσκομμα. Οὕτως ἐν παραδείγματι, οἱ ἀθροὶ κληρονόμοι ἐγκληματίου τινὸς οὐδὲως θέλουσι ἀποστρεφῆσθαι τῶν νομίμων αὐτῶν δικαιωμάτων, ἢ δὲ τοῦ ἐγκληματίου περιουσία δὲν θέλει δημεῦσθαι.

Αἱ αὐτοκρατορικαὶ αὐταὶ παραχωρήσεις ἐκτείνονται ἐφ' ὧν

τῶν ὑπηκόων Ἡμῶν οἷας δῆποτε θρησκείας ἢ δόγματος καὶ ἂν ὦσι. Πλήρης λοιπὸν ἀσφάλεια ἀπενεμήθη παρ' Ἡμῶν τοῖς κατοικοῦσι τὴν ἐπικράτειαν ὡς πρὸς τὴν ζωὴν, τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν των, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ κείμενον τοῦ Ἱεροῦ Ἡμῶν Νόμου.

Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ζητήματα ἐπειδὴ πρέπει νὰ κανονισθῶσι τῇ ὁμοφωνίᾳ πεφωτισμένων γνομῶν, τὸ Ἡμέτερον Συμβούλιον τῆς Δικαιοσύνης (τῇ προσθήκῃ νέων μελῶν, καθ' ὅσον τοῦτο κριθῆ ἀναγκαῖον), ἐνθα θέλουσι συνέρχεσθαι κατὰ τὰς ὀρισθησάμενας ἡμέρας οἱ Ὑπουργοὶ Ἡμῶν καὶ οἱ Πρόκριτοι τοῦ Κράτους, θέλει συνεδριάσει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ θέσῃ κανονιστικούς νόμους ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων τῆς ἀσφαλείας τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας καὶ ἐπὶ τοῦ τῆς διανομῆς τῶν φόρων. Ἐκαστος ἐν ταῖς συνεδριάσεσι ταύταις θέλει ἐκθέσει ἐλευθέρως καὶ ἀφόβως τὰς ἰδέας του καὶ ἐξηγῆσαι τὴν γνώμην του.

Οἱ νόμοι οἱ ἀφορῶντες τὴν τακτοποίησιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας θέλουσι συζητηθῆ ἐν τῷ στρατιωτικῷ Συμβούλιῳ συνεδριάζοντι ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν στρατιωτικῶν.

Ἀμα τῇ Θεῷ βουλήσει καταρτισθέντος νόμου τινός, ὅπως ἢ διὰ παντὸς ἐν ἰσχύϊ καὶ ἐκτελεστός, θέλει παρουσιάζεσθαι Ἡμῖν. Θέλομεν κοσμεῖ τοῦτον διὰ τῆς κυρώσεως Ἡμῶν, ἣν θέλομεν γράφει ἐπὶ κεφαλῆς διὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς Ἡμῶν χειρὸς.

Ἐπειδὴ οἱ παρόντες θεσμοὶ δὲν ἔχουν ἄλλον σκοπὸν, εἰμὴ τὴν ἀναγέννησιν τῆς θρησκείας, τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ Ἔθνους, καὶ τοῦ Κράτους, ὑποχρεούμεθα νὰ μὴ πράξωμεν οὐδὲν ἀντικείμενον εἰς αὐτούς. Ὡς ἐχέγκουσι τῆς ὑποσχέσεως Ἡμῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῇ περιεχούσῃ τὸν ἐνδόξον μανδῦαν τοῦ Προφήτου, ἐνώπιον ὧν τῶν Οὐλεμᾶ, τῶν Ὑπουργῶν καὶ τῶν Μεγιστάνων τοῦ Κράτους, θέλομεν ὀρκισθῆ ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ ὀρκίσωμεν ἀκολούθως τοὺς Οὐλεμᾶ καὶ τοὺς Μεγιστάνους τοῦ Κράτους.

Μετὰ ταῦτα ὅστις ἐκ τῶν Οὐλεμᾶ ἢ τῶν Μεγιστάνων τοῦ Κράτους ἢ οἰσοδήποτε ἄλλος παραβιάσῃ τοὺς θεσμοὺς τούτους, θέλει ὑποστῆ ἀδιακρίτως τοῦ βαθμοῦ, τῆς περιωπῆς, καὶ τῆς ὑπολήψεως τοῦ προσώπου τὴν ἀνάλογον πρὸς τὸ καλῶς βε-

βαιωθὲν ἀμάρτημά του ποιήν. Ποινικὸς Κώδικὴ θέλει συνταχθῆ πρὸς τοῦτο.

Ἐπειδὴ πάντες οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους λαμβάνουσι τανὺν ἐπαρκῆ μισθόν, θέλουσι δὲ κανονισθῆ καὶ οἱ μισθοὶ ἐκείνων, ὧν ἡ ὑπηρεσία δὲν ἀμειβεται ἀρκούντως, νόμος αὐστηρὸς θέλει τιμωρεῖ τοὺς δωροδοκούμενους, διότι ἡ δωροδοκία ὑπὸ τοῦ θεοῦ νόμου ἀποδοκιμάζεται καὶ ὑπάρχει μία τῶν πρωτίστων ἀφορμῶν τῆς παρακμῆς τοῦ Κράτους.

Αἱ ἄρτι ἀποφασισθεῖσαι διατάξεις ἀλλοιοῦσαι καὶ ἀνανεοῦσαι ἐντελῶς τὰς ἀρχαίας συνθηλας θέλουσι δημοσιευθῆ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν πάσαις ταῖς χώραις τοῦ Κράτους Ἡμῶν, καὶ θέλουσι κοινοποιηθῆ ἐπισήμως εἰς ὅλους τοὺς πρέσβεις τῶν φίλων δυνάμεων τοὺς ἐδρεύοντας ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπως ὡς μάρτυρες τῆς εἰσαγωγῆς τῶν θεσμῶν τούτων, οἵτινες, ἂν τῷ Θεῷ δόξῃ, θέλουσι κρατήσῃ διὰ παντός.

Ἐπὶ τούτοις ὁ Ὑψίστος Θεὸς διαφυλάττει πάντας ἡμᾶς ὑπὸ τὴν ἀγίαν καὶ κραταιὰν αὐτοῦ σκέπην!

Οἱ δὲ διαπράξαντες τὰ ἀντιβαίνοντα εἰς τοὺς παρόντας θεσμούς ἔστωσαν τὸ ἀντικείμενον τῆς θελας ἀρᾶς καὶ μοκρὰν διὰ παντός ἀπ' αὐτῶν πᾶσα εὐδαιμονία! Γένοιτο!

ΧΑΤΤ-ΧΟΥΜΑΓΙΟΥΝ

Τῆ 18ῃ Φεβρουαρίου 1856 (10 Τζεμαζούλ Ἀχῆρ 1272).

Γενέσθω κατὰ τὸ περιεχόμενον.¹

Εἰς σέ, Μέγα Βεζύρη μου Μεχμέτ-Ἐμίν-Ἀλη-Πασᾶ, ἀξιωματικῆ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ μου τάγματος τοῦ Μεδζιδιέ πρώτης τάξεως καὶ τοῦ Τάγματος τῆς προσωπικῆς ἀξίας ὁ Θεὸς χαρίσαι σοι μεγαλεῖον καὶ διπλασιάσαι τὴν δυνάμιν σου.

Ἡ ἡδυτέρα μου ἐπιθυμία ὑπῆρξε πάντοτε τὸ νὰ ἀσφαλίσω τὴν εὐημερίαν πασῶν τῶν τάξεων τῶν ὑπηκόων, οὗς ἡ θελα

¹ Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐκοινοποιήθη εἰς τὰς Δυνάμεις, ὅπως λάβωσιν αὐτὸ ὑπὸ σημείωσιν.

Πρόνοια ἐθετο ὑπὸ τὸ Αὐτοκρατορικόν Μου σκήπτρον, καὶ ἀπὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεώς Μου οὐδέποτε ἐπαυσάμην τοῦ νὰ καταβάλλω πρὸς τοῦτο πάσας τὰς προσπάθειάς Μου. Χάρις εἴη τῷ Παντοδυνάμῳ, αἱ ἀκατάπαυστοι αὐταὶ προσπάθειαι ἐπέφερον ἤδη καρποὺς χρησίμους καὶ ἀφθόους. Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἡ εὐδαιμονία τοῦ Ἔθνους καὶ ὁ πλοῦτος τῶν Κρατῶν Μου προβαίνουσιν ἀξανατόμενα. Ἐπιθυμῶν σήμερον νὰ ἀνανεώσω καὶ ἐπεκτείνω ἐτι τοὺς νέους Κανονισμοὺς τοὺς εἰσαχθέντας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ κατορθωθῇ ἡ ἐπίτευξις καταστάσεως πραγμάτων, συμφώνου πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ Κράτους Μου καὶ πρὸς τὴν θέσιν, ἣν κατέχει μεταξὺ τῶν πεπολιτισμένων Ἐθνῶν, ἐπειδὴ τὰ δικαιώματα τοῦ Κράτους Μου διὰ τῆς πίστεως καὶ τῶν ἐπαινετῶν προσπαθειῶν ὄλων Μου τῶν ὑπηκόων καὶ τῆς ἐθελοκάλου καὶ φιλικῆς συνδρομῆς τῶν μεγάλων δυνάμεων, τῶν εὐγενῶν Μου συμμάχων, ἔλαβον καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κύρῳ, ὅπερ δέον νὰ ἐγκαινιάσῃ νέαν ἐποχὴν, θέλω νὰ ἀυξήσω τὸ εὐ εἶναι καὶ τὴν ἐσωτερικὴν εὐημερίαν αὐτῶν, νὰ ἐπιτύχω τὴν εὐδαιμονίαν ὄλων Μου τῶν ὑπηκόων, οἵτινες πάντες εἰσὶν ἰσοὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν Μου καὶ ἐξ Ἰσου ἀγαπητοί, καὶ συνδέονται μεταξὺ τῶν δι' ἀδελφικῶν δεσμῶν πατριωτισμοῦ, καὶ νὰ ἐξασφαλίσω τὰ μέσα τῆς διηγεκοῦς ἀναπτύξεως τῆς εὐημερίας τοῦ Κράτους Μου.

Ἀπεφάσισα λοιπὸν καὶ διατάσσω τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐξῆς μέτρων:

Α' Αἱ παρ' Ἡμῶν ὑποσχεθεῖσαι ἐγγυήσεις πρὸς ὅλους τοὺς ὑπηκόους τοῦ Κράτους Μου ἄνευ διακρίσεως τάξεως ἢ θρησκευώματος διὰ τοῦ ΧΑΤΤ-ΣΕΡΙΦ τοῦ Γκιουλχανέ ἢ τῶν νόμων τοῦ Τανζιμάτ, διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας τῶν καὶ τὴν διατήρησιν τῆς τιμῆς τῶν, ἐπαναφέρονται καὶ καθιεροῦνται ἐκ νέου καὶ μέτρα ἀποτελεσματικὰ θέλουσι ληφθῆ, ὅπως ἐπιφέρωσι πλῆρες καὶ τέλειον ἀποτέλεσμα.

Β' Πᾶσαι αἱ πνευματικαὶ Πρόνομια καὶ ἀτέλειαι αἱ ὑπὸ τῶν ἐνδόξων προγόνων Μας καὶ μετ' αὐτοὺς χορηγηθεῖσαι εἰς πάσας τὰς Χριστιανικὰς ἢ ἄλλας μὴ Μουσουλμανικὰς Κοινότητας ἐνοι-

κούσας ἐν τῷ Κράτει Μου, ὑπὸ τὴν προστατίδα αἰγίδα Μου, ἀναγνωρίζονται καὶ διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ. — Πᾶσα ὁμως Χριστιανικὴ ἢ ἄλλη μὴ Μουσουλμανικὴ Κοινότης θέλει ἀναθεωρήσει καὶ ἐξετάσει ἐντὸς ὀρισμένης προθεσμίας τὰς ἐνεστώσας αὐτῆς προνομίας καὶ ἀτελείας, καὶ θέλει συζητήσει ἐνώπιον ἐδικῶν Συμβουλίων σχηματισθησομένων τῇ Αὐτοκρατορικῇ Ἡμῶν ἐγκρίσει, ἐν τοῖς οἰκείοις Πατριαρχείοις καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τῆς Ὑψηλῆς Μου Πύλης τὰς μεταρρυθμίσεις, ὅσας ὁ χρόνος καὶ ἡ πρόοδος τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἀπαιτεῖ. Ἐκαστον Συμβούλιον ὑποχρεοῦται νὰ ὑποβάλλῃ τὰς μεταρρυθμίσεις ταύτας εἰς τὴν Ὑψηλὴν Μου Πύλην. — Αἱ ἐξουσίαι αἱ ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ κατακτητοῦ καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ παραχωρηθεῖσαι τοῖς Πατριάρχεις καὶ Ἐπισκόποις τῶν Χριστιανικῶν θρησκευμάτων θέλουσι τεθῆ ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν νέαν κατάστασιν, ἣν οἱ γενναῖοι καὶ ἐθελόκαλοι σκοποὶ Μου ἀσφαλίζουν εἰς τὰς Κοινότητας ταύτας. — Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἰσοβίου διορισμοῦ τῶν Πατριαρχῶν, μετὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν σήμερον ἐν ἰσχύϊ Κανονισμῶν περὶ ἐκλογῆς, θέλει ἀκριβῶς ἐφαρμοσθῆ σύμφωνα μετὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀναγορευόντος αὐτοῦς ΒΕΡΑΤΙΟΥ. Οἱ Πατριάρχαι, Μητροπολίται, Μουραχχασά,¹ Ἐπίσκοποι, καὶ Ραββῖνοι θέλουσιν ὀρκίζεσθαι ἀναλαμβάνοντες τὰ καθήκοντά των ἐπὶ τῇ βᾶσει τύπου, ὅστις θέλει διατυπωθῆ ἐκ συμφώνου μεταξύ τῆς Ὑψηλῆς Μου Πύλης καὶ τῶν πνευματικῶν Ἀρχηγῶν τῶν διάφορων Κοινοτήτων.

Γ' Οἱ Προαιρετικοὶ ἔρανοι οἱ διδόμενοι ἤδη τῷ Κλήρῳ καταργοῦνται ὁλοσχερῶς· ἀντὶ αὐτῶν θέλει χορηγηθῆ ὀρισμένη ἐπιχορηγήσις εἰς τοὺς Πατριάρχας καὶ τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Κοινοτήτων διὰ τοὺς λοιποὺς Κληρικούς θέλουσι προσδιορισθῆ κατὰ μεταγενεστέραν ἀπόφασιν μισθὸς κατὰ δικαίαν ἀναλογίαν τῆς σπουδαιότητος τοῦ βαθμοῦ των καὶ τῆς ἀξίας των. Οὐδεμία ὁμως προσβολὴ θέλει ἐπαχθῆ εἰς τὴν κινήτην καὶ ἀκίνητον περιουσίαν τοῦ Χριστιανικοῦ Κλήρου. — Ἡ διοίκησις τῶν Ἐθνι-

¹ Πληρεξούσιος ἀπεσταλμένος τοῦ Πνευματικοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κοινοτήτος.

κῶν ὑποθέσεων τῶν Χριστιανῶν καὶ ἄλλων μὴ Μουσουλμανικῶν Κοινοτήτων θέλει τεθῆ ὑπὸ τὴν προστασίαν Συμβουλίου, οὗ τὰ μέλη θέλουσιν ἐκλεχθῆ ἐκ τε τοῦ Κλήρου καὶ τῶν λαϊκῶν ἐκάστης Κοινοτήτος.

Δ' Εἰς τὰς πόλεις, τὰς κωμοπόλεις καὶ τὰ χωρία, ἐν οἷς ὁ πληθυσμὸς ἀνήκει καθ' ὄλοκληρίαν εἰς ἐν θρησκευμα, οὐδὲν κώλυμα θέλει παρεμβληθῆ εἰς τὴν ἐπισκευὴν ἢ ἀνοικοδόμησιν κατὰ τὸ ἀρχικὸν σχέδιον τῶν οἰκοδομῶν τῶν καθιερωμένων εἰς τὴν Λατρείαν, τῶν Σχολείων, τῶν Νοσοκομείων καὶ τῶν Νεκροταφείων. Ὅταν ἐπέλθῃ ἀνάγκη νὰ ἀνεγερθῶσι νέα τοιαῦτα οἰκοδομήματα, τὸ σχέδιον καὶ τὸ σχῆμα ἐγκριθέντα ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου ἢ τῶν Ἀρχηγῶν τῆς Κοινοτήτος, θέλουσιν ὑποβάλλεσθαι ἀπαξ μόνον εἰς τὴν Πύλην, ἥτις θέλει δέχεσθαι τὰ παρ-ουσιασθέντα σχέδια καὶ διατάσει τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν σύμφωνα μετὰ τὸ Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα, ὅπερ θέλει πρὸς τοῦτο ἐκδίδοσθαι. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θέλει ἐπιφέρει τὰ παρατηρήσεις τῆς ἐντὸς ὀρισμένης προθεσμίας. Ἐὰν Κοινότης τις εὐρίσκηται μόνη ἐν τινι τόπῳ, χωρὶς νὰ ᾖ αἰναμιειγμένη μετ' ἄλλων θρησκευτικῶν Κοινοτήτων, δὲν θέλει ὑπόκεισθαι εἰς οὐδὲν εἶδος περιορισμοῦ κατὰ τὴν δημοσίαν καὶ ἐξωτερικὴν ἐξάσκησιν τῆς λατρείας τῆς. Ὡς πρὸς τὰς πόλεις, τὰς κωμοπόλεις καὶ τὰ χωρία, τὰ κατοικούμενα ἀπὸ κατοίκους διαφόρων θρησκευμάτων, ἐκάστη Κοινότης δύναται ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ συνοικίᾳ, ἣν κατοικεῖ, νὰ ἀνακαινίσῃ καὶ διατηρῆ τὰς ἑαυτῆς Ἐκκλησίας, Νοσοκομεῖα, Σχολεῖα καὶ Νεκροταφεῖα, συμμορφουμένη πρὸς τὰς ἀνωτέρω θετέλλας ἀρχάς.

Ε' Ὡς πρὸς τὰ νέα κτίρια, ὧν ἡ ἀνέγερσις θέλει θεωρηθῆ ἀναγκαῖα, οἱ Πατριάρχαι ἢ Μητροπολίται θέλουσι ζητεῖ πρὸς τοῦτο τὴν ἀπαιτουμένην ἄδειαν παρὰ τῆς Ὑψηλῆς Ἡμῶν Πύλης καὶ ἡ Αὐτοκρατορικὴ Ἡμῶν ἄδεια θέλει δίδοσθαι, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ διὰ τὴν Κυβέρνησιν διοικητικόν τι κώλυμα.

Σ' Ἡ ἐπέμβασις τῆς ἐξουσίας ἐν τοῖς τοιοῦτοις πράγμασι θέλει γίνεσθαι ἐντελῶς δωρεάν.

Ζ' Ἡ Κυβέρνησις θέλει λάβει τὰ ἀναγκαῖα ἐνεργητικὰ μέτρα, ὅπως ἀσφαλίσῃ εἰς πᾶν θρήσκευμα οἰοσδήποτε καὶ ἂν ἦ ὁ ἀριθμὸς τῶν παθῶν του, τὴν πλήρη ἐλευθερίαν τῆς ἐξασκήσεώς του.

Η' Πᾶσα λέξις, ἔκφρασις ἢ ἐπίκλησις τείνουσα νὰ χαρακτηρίσῃ τὰξιν τινὰ τῶν ὑπῆκόων Μου ὑποδεστέραν ἄλλης τινός, ἐνεκα τῆς θρησκείας, τῆς γλώσσης ἢ τῆς καταγωγῆς, καταργεῖται διὰ παντός καὶ ἐξαλείφεται ἐκ τῶν ἐγγράφων τῆς Κυβερνήσεως.

Θ' Ὁ νόμος θέλει τιμωρεῖ τὴν χρῆσιν μεταξὺ ἰδιωτῶν ἢ ἐκ μέρους δημοσίων ὑπαλλήλων ἐκφράσεων διακριτικῶν, ὕβριστικῶν ἢ δηκτικῶν.

Ι' Ἡ λατρεία ὄλων τῶν θρησκείων καὶ δογμάτων, ἅτινα ὑπάρχουσιν εἰς τὰ Κράτη Μου, θέλει ἐξασκεῖσθαι ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ, οὐδεὶς δὲ τῶν ὑπῆκόων Μου θέλει ἐμποδίσθῃ νὰ ἐξασκήσῃ τὴν θρησκείαν, ἣν πιστεύει.

ΙΑ' Οὐδεὶς ὡς πρὸς τοῦτο θέλει καταπιεσθῆ ἢ ἐνοχληθῆ.

ΙΒ' Οὐδεὶς θέλει ἀναγκασθῆ νὰ μεταβάλλῃ λατρείαν ἢ θρήσκευμα.

ΙΓ' Οἱ ὑπάλληλοι καὶ ὑπῆρται τοῦ Κράτους ἐκλέγονται παρ' Ἡμῶν καὶ διορίζονται δι' Αὐτοκρατορικῶν διατάγματός· καὶ ἐπειδὴ πάντες οἱ ὑπῆκοοι Ἡμῶν ἄνευ διακρίσεως ἐθνικότητος θέλουν εἶσθαι δεκτοὶ εἰς τὰς δημοσίας θέσεις καὶ ὑπηρεσίας δύνανται νὰ διορίζωνται εἰς αὐτὰς κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ ἰκανότητα αὐτῶν, σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνας, ὧν ἡ ἐφαρμογὴ ἐστὶ γενικὴ.

ΙΔ' Ὅλοι οἱ ὑπῆκοοι Ἡμῶν ἄνευ διαφορᾶς ἢ διακρίσεως θέλουν εἶσθαι δεκτοὶ εἰς τὰς πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς Σχολὰς τῆς Κυβερνήσεως, ἅμα ἐκπληρώσωσι τοὺς ὅρους τῆς ἡλικίας καὶ ἐξετάσεως κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν τοῖς ὀργανικοῖς Κανονισμοῖς τῶν ἐιρημένων Σχολῶν διαλαμβανόμενα.

ΙΕ' Περιπλέον ἐπιτρέπεται εἰς πᾶσαν Κοινότητα νὰ καθιδρύσῃ δημοσία Σχολεῖα τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν καὶ τῆς βιομηχανίας· ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας καὶ ἡ ἐκλογή τῶν Καθηγητῶν

θηγητῶν τῶν τοιούτων Σχολείων θέλουν εἶσθαι ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ τὸν ἐλεγχον μικτοῦ Συμβουλίου τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσεως, οὐτινος τὰ μέλη θέλουν διορίζεσθαι παρ' Ἡμῶν.

ΙΣ' Πᾶσαι αἱ ἐμπορικαὶ καὶ ποινικαὶ ὑποθέσεις αἱ ἀναφύμεναι μεταξὺ Μουσουλμάνων καὶ ὑπῆκόων Χριστιανῶν ἢ ἄλλων μὴ Μουσουλμάνων, ἢ μεταξὺ ὑπῆκόων Χριστιανῶν καὶ ἄλλων μὴ Μουσουλμάνων διαφόρων δογμάτων, θέλουν ἀνατίθεσθαι εἰς μικτὰ δικαστήρια. Ἡ συνεδρίασις τῶν δικαστηρίων αὐτῶν θέλει εἶσθαι δημοσία· οἱ διάδικοι θέλουν εἶσθαι παρόντες, οἱ παρ' αὐτῶν προσαχθησόμενοι μάρτυρες θέλουν βεβαίως τὰς καταθέσεις των δι' ὅρκου, ὅστις θέλει πάντοτε δίδοσθαι κατὰ τὸ θρήσκευμα καὶ τὴν λατρείαν ἐκάστου αὐτῶν.

ΙΖ' Αἱ δίκαι αἱ ἀφορῶσαι πολιτικὰς ὑποθέσεις (ἀστυκὰ δικαιώματα) θέλουν δικάζεσθαι κατὰ τὸν ἱερὸν Νόμον καὶ τοὺς Κανονισμοὺς ἐν τοῖς μικτοῖς δικαστηρίοις τῶν νομῶν καὶ τῶν ἐπαρχιῶν παρόντος τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ καὶ τοῦ Καδῆ. Αἱ συζητήσεις τῶν δικῶν, ὅσαι δικάζονται εἰς ταῦτα τὰ δικαστήρια καὶ συμβούλια, θέλουν γίνεσθαι δημοσίαι.

ΙΗ' Αἱ εἰδικαὶ δίκαι, ὅσαι αἱ περὶ κληρονομίας, εἴτε μεταξὺ δύο Χριστιανῶν, εἴτε μεταξὺ δύο ἄλλων ὑπῆκόων Μου μὴ Μουσουλμάνων, δύνανται τῇ αἰτήσει τῶν διαδίκων νὰ παραπεμφθῶσιν ἐνώπιον τῶν Πατριαρχῶν, τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν Συμβουλίων τῶν Κοινοτήτων τούτων, ὅπως ἐκδικασθῶσιν αὐτόθι.

ΙΘ' Οἱ ποινικοὶ καὶ ἐμπορικοὶ νόμοι καὶ οἱ ἐν τοῖς μικτοῖς δικαστηρίοις ἐφαρμοστέοι κανόνες διαδικασίας θέλουν συμπληρωθῆ ὡς ὁδόν τε τάχιστα καὶ θέλουν συναρμολογηθῆ καὶ κωδικοποιηθῆ καὶ εἶτα δημοσιευθῆ καὶ διαδοθῆ μεταπεφρασμένοι εἰς τὰς διαφόρους γλώσσας τὰς λαλουμένας ἐν ταῖς χώραις Ἡμῶν.

Κ' Θέλει ἐπιχειρηθῆ τὸ ταχύτερον ἢ μεταρρυθμίσις τοῦ συστήματος τῶν ποινῶν, τῶν φυλακῶν καὶ τῶν ἄλλων μερῶν, τῶν προωρισμένων εἰς τὴν κράτησιν τῶν κατηγορουμένων ἢ ἐπιπαισμάσι καταδεδικασμένων, ὅπως συμβιβασθῶσι τὰ δικαιώματα τῆς ἀνθρωπότητος μετὰ τῶν τῆς δικαιοσύνης.

ΚΑ' Εἰς πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης καὶ ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐταῖς πᾶσα σωματικὴ ποινὴ, ἐκτὸς τῶν συναδουστῶν πρὸς τοὺς πειθαρχικοὺς κανόνας τοὺς ἐκδοθέντας ὑπὸ τῆς Πύλης, καὶ πᾶσα μεταχείρισις ἐξομοιουμένη πρὸς τὰς κακώσεις καὶ τὰς βασάνους ριζήδων καταργοῦνται καὶ ἀπαγορεύονται.

ΚΒ' Αἱ κατὰ παράβασιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου διαπραχθῆσόμεναι ὠμότητες θέλουσι στηλιτευέσθαι καὶ κολάζεσθαι· προσέτι οἱ ὑπάλληλοι οἱ διατάξαντες τοιαύτας, ὡς καὶ οἱ ἐκτελέσαντες αὐτὰς θέλουσι τιμωρεῖσθαι καὶ ἐπιπλήττεσθαι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος.

ΚΓ' Ὁ διοργανισμὸς τῆς Ἀστυνομίας ἐν τε τῇ πρωτευούσῃ, ταῖς ἐπαρχίαις, ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς χωρίοις θέλει ἀναθεωρηθῆ εἰς τρόπον ἀσφαλίζοντα ἐνεργὸν καὶ πραγματικὴν προστασίαν εἰς τοὺς φιλησύχους ὑπηκόους τοῦ Κράτους Ἡμῶν ὡς πρὸς τὰ ἄτομα καὶ τὴν περιουσίαν αὐτῶν.

ΚΔ' Ἡ ἰσότης τῶν φόρων ἐπιφέρει τὴν ἰσότητα τῶν ἄλλων δασμῶν, ὡς ἡ ἰσότης τῶν δικαιωμάτων συνεπάγεται τὴν τῶν καθηκόντων. Διὰ τοῦτο οἱ Χριστιανοὶ καὶ ἄλλοι μὴ Μουσουλμᾶνοι ὑπήκοοι ὀφείλουσιν, ὡς οἱ Μουσουλμᾶνοι, νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὸν ἐσχάτως δημοσιευθέντα νόμον περὶ καταμερισμοῦ τῆς στρατολογίας.

ΚΕ' Ἡ ἀρχὴ τῆς προσωπικῆς ἀπαλλαγῆς ἐκ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, εἴτε δι' ἀντικαταστάσεως, εἴτε δι' ἐξαγορᾶς θέλει καταργηθῆ.

ΚΣ' Οἱ ἀναγκαῖοι Κανονισμοὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς παραδοχῆς εἰς τὰς τάξεις τοῦ Στρατοῦ τῶν μὴ Μουσουλμάνων ὑπηκόων θέλουσι συνταχθῆ καὶ δημοσιευθῆ ὡς οἷόν τε τάχιστα.

ΚΖ' Θέλει ἐπιχειρηθῆ ἡ μεταρρυθμίσις τῶν Κανονισμῶν τῶν ἀφορώντων τὸν σχηματισμὸν τῶν νομαρχιακῶν καὶ ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων, ὅπως ἐξασφαλισθῆ ἡ γνησιὰ ἐκλογή τῶν Μουσουλμανικῶν, Χριστιανικῶν ἢ ἄλλων Μελῶν καὶ ἐγγυηθῆ ἡ ἐλευθέρα διαλογή τῶν ψήφων. Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη θέλει προνοήσῃ περὶ τῶν λυσιτελεστέρων μέτρων, ὅπως πληροφῶρηται ἀκριβῶς τὸ ἀπο-

τέλεσμα τῶν διασκέψεων καὶ μανθάνῃ καὶ ἐπικυροῖ τὰς ληφθεῖσας ἀποφάσεις.

ΚΗ' Ὅπως οἱ νόμοι οἱ διέποντες τὴν ἀγορὰν, τὴν πώλησιν καὶ τὴν κατοχὴν τῶν ἀκινήτων κτημάτων εἰσι κοινοὶ δι' ὅλους τῆς βασιλείας Μου τοὺς ὑπηκόους, οὕτως ἐπιτρέπεται καὶ τοῖς ξένοις τὸ κατέχειν ἀκίνητα συμμορφούμενοι μὲ τοὺς νόμους τοῦ τόπου καὶ μὲ τοὺς Κανονισμοὺς τῆς ἐγχωρίου Ἀστυνομίας, καὶ ἀποτίοντες τὰ αὐτὰ δικαιώματα, ὅσα καὶ οἱ ἰθαγενεῖς, μετὰ τὰς συνεννοήσεις πάντοτε, αἵτινες θέλουσι λάβει χώραν μετὰ τῆς Κυβερνήσεώς Μου καὶ τῶν ξένων Δυνάμεων.

ΚΘ' Οἱ φόροι ἀπαιτητοὶ παρ' ὅλων τῶν ὑπηκόων Ἡμῶν θέλουσιν εἰσπράττεσθαι κατ' ἰσῆγορίαν ἀνευ διακρίσεως τάξεως ἢ θρησκείας, θέλει ληφθῆ πρόνοια περὶ τῶν ταχυτέρων μέσων πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν ὑφισταμένων καταχρήσεων κατὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων καὶ ἰδίως τοῦ τῶν δεκάτων. Τὸ σύστημα τῆς ἀμέσου εἰσπράξεως τῶν φόρων θέλει βαθμηδὸν καὶ κατὰ τὸ δυνατόν ἀντικατασταθῆ διὰ τοῦ συστήματος τῆς ἐνοικιάσεως τῶν προσόδων τοῦ Κράτους. Ἐφ' ὅσον τὸ ἐνεστώσ σύστημα θέλει ἰσχύει, θέλει ἀπαγορευθῆ ἐπὶ αὐστηροτάταις ποιναῖς τοῖς ὑπαλλήλοις τῆς Πύλης καὶ τοῖς Μέλεσι τῶν μετζιλιῶν ἢ εἰς ἑαυτοὺς κατακύρωσις τῶν μισθώσεων, ὧν ἄλλως τε οἱ πλειστηριασμοὶ θέλουσιν ἐνεργεῖσθαι δημοσίως ἢ τὸ νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τὰς ἐπ' αὐτῶν κερδοσκοπίας.

Λ' Οἱ ἐπιχώριοι φόροι θέλουσι κατὰ τὸ δυνατόν ἐπιβληθῆ καὶ προσδιορισθῆ εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ βλάπτωσι τὰ ἐγχώρια προϊόντα καὶ νὰ μὴ παρεμβάλλωσι πρόσκομμα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον.

ΛΑ' Ἐκτὸς τοῦ καταλλήλου καταμερισμοῦ τῶν δαπανῶν, αἵτινες θέλουσι προσδιορισθῆ καὶ ἐπιβληθῆ διὰ τὰ ἔργα τῆς κοινῆς ὠφελείας, θέλουσιν ἐπιβληθῆ καὶ εἰδικοί φόροι εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὅσαι θέλουσι μετᾶσχει τῶν ὠφελειῶν τῆς διανοίξεως ὁδῶν συγκοινωνίας διὰ γῆς ἢ ὕδατος.

ΛΒ' Θέλει καταβληθῆ πᾶσα φροντίς, ὅπως ὁ νεωστὶ συνταχ-

θεις ειδικὸς νόμος περὶ συντάξεως καὶ προαγωγῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους ἐφαρμοσθῆ ἐν πάσῃ ἀκρίβειᾳ.

ΛΓ' Θέλει ἐπιχειρηθῆ ἡ δίκαια ἀναθεώρησις τῶν μισθῶν τῶν διαφόρων θέσεων.

ΛΔ' Οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Κοινοτήτων μεθ' ἐνὸς Ἀντιπροσώπου ἐκάστης αὐτῶν, παρ' Ἡμῶν ὀρισθησομένου, θέλουσιν ἐιδικῶς συγκαλεσθῆ ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου Βεζύρου, ὅπως μετὰσχῶσι τῶν διασκέψεων τοῦ μεγάλου Συμβουλίου ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ἐνδιαφέρουσιν ἅπαντας ἐν γένει τοὺς ὑπηκόους Ἡμῶν. Οἱ Ἀντιπρόσωποι οὗτοι θέλουσι διορισθῆ δι' ἐν ἔτος καὶ θέλουσιν ὀρκισθῆ ἀναλαμβάνοντες τὰ καθήκοντά των.

ΛΕ' Τὰ Μέλη τοῦ μεγάλου Συμβουλίου ἐν ταῖς τακτικαῖς καὶ ἐκτάκτοις συνεδριάσεσι θέλουσιν ἐκφέρει ἐλευθέρως τὴν γνώμην καὶ ψῆφόν των· κατὰ τοῦτο οὐδαμῶς θέλουσιν ἐνοχληθῆ.

ΛΣ' Αἱ διατάξεις τοῦ Νόμου περὶ διαφθορᾶς, δωροδοκίας καὶ παρανόμου φορολογίας θέλουσιν ἐφαρμοσθῆ κατὰ τοὺς νομίμους τύπους ἐφ' ὧν τῶν ὑπηκόων Ἡμῶν, εἰς οἰανδήποτε καὶ ἂν ἀνήκῃσι τάξιν καὶ οἰαδήποτε καὶ ἂν ἦ ἡ ὑπηρεσία αὐτῶν.

ΛΖ' Θέλουσι σχηματισθῆ Τράπεζαι καὶ ἄλλα τοιοῦτου εἶδους καταστήματα, ὅπως ἐνισχύσωσι τὴν δημοσίαν πίστιν καὶ μεταρρυθμίσωσι τὸ νομισματικὸν σύστημα· θέλουσι χορηγηθῆ τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια εἰς τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν πηγὴν τοῦ ὑλικοῦ πλοῦτου τοῦ Κράτους Ἡμῶν· θέλομεν τέλος ἐνασχοληθῆ εἰς τὸ νὰ χορηγήσωμεν ἀληθεῖς εὐκολίας ἀνοίγοντες τὰς ἀναγκαῖας ὁδοὺς καὶ διώρυγας πρὸς μεταφορὰν τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ ἀπομακρύνοντες πᾶν τὸ κωλύον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ τοῦ ἐμπορίου.

ΛΗ' Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρέπει νὰ ἀφοσιωθῶμεν διηλεκτικῶς εἰς τὴν ἐνδεδειχθῆ πρόνοιαν περὶ τῶν μέσων, δι' ὧν δυνάμεθα νὰ ἐπωφεληθῶμεν τῶν ἐπιστημῶν, τῶν γνώσεων καὶ τῶν κεφαλαίων τῆς Εὐρώπης.

Θέλεις λοιπὸν δημοσιεύσει, πιστέ Μου Βεζύρη, τὸ ὑψηλὸν Μου Αὐτοκρατορικὸν Φερμάνιον κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους ἐν τε

τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ Κράτους· θέλεις ἐπαγρυπνήσει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐννοίας του καὶ θέλεις λάβει τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ὥστε αἱ παροῦσαι διατάξεις νὰ ἐκτελῶνται πάντοτε. Γνωῖτε τοῦτο πάντες καὶ πεποιθατε ἐπὶ τῷ Ἱερῷ Μου τούτῳ ἐμβλήματι.

BBPATION

« . . . Οἱ Πατριάρχαι δὲν παύονται ἄνευ προηγουμένου πλημμελήματος, οὔτε ἀντικαθίστανται δι' ἄλλου προσώπου πρὸς χάριν ἀπλῶς. Ἄλλὰ καὶ ἐφ' ἑτέρου θεωρουμένου ὡς ἀπαρκασιλεύτου κανόνος τοῦ προλαβόντος χορηγηθέντος ἐνδόξου Φερμανίου Μου, τοῦ διατάττοντος ὅτι οἱ Πατριάρχαι ὀφείλουσι διέπειν τὰς εἰς τὸν θρόνον αὐτῶν ἀφορώσας ὑποθέσεις, συνωδᾷ τῇ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἑδρευούσῃ Συνόδῳ τῶν Μητροπολιτῶν, οὐδεὶς θέλει πράξει ἢ ἐπιχειρήσῃ τι ἐναντίον εἰς τὴν ρηθείσαν διαταγῆν.

Χηρέυοντος τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου θέλει προχειρίζεσθαι ἐπ' αὐτοῦ ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν, ὅστις ἐκλεχθῆς καὶ προσδιορισθῆς ἐνώπιον τῶν ἐνδημούντων Μητροπολιτῶν καὶ τῶν Προϋχόντων τοῦ Ἔθνους κατὰ τὸν ἐσχάτως ἐπὶ τούτῳ ὀρισθέντα Κανονισμόν παρουσιασθῆ τῷ ὑψηλῷ Μου κυριαρχικῷ ἐδάφει.

Ὁ Πατριάρχης διαχειρίζεται πάντα τ' ἀφορῶντα εἰς τὴν λατρείαν καὶ τὴν ἔδραν αὐτοῦ συμφώνως μετὰ τῶν προμνημονευθέντων Μητροπολιτῶν καὶ ἐν ὅσῳ δὲν προσενηχθῆ ἀδίκως πρὸς τοὺς ὑποκειμένους αὐτῷ, δὲν πράξει τι ἐναντίον τοῦ θρησκευματος αὐτῶν, ἢ δὲν ἐπιχειρήσῃ προδοσίαν κατὰ τοῦ Ἱψηλοῦ Μου Κράτους, δὲν παύει ἐπὶ ζωῆς αὐτοῦ τοῦ νὰ κατέχῃ τὴν Πατριαρχικὴν ἔδραν· πλὴν, ἐὰν αὐθορμητῶς παραιτηθῆ, ἢ, ἐὰν συμβῆ τις, ὡς ἀνωτέρω ἐξηγεῖται, ἐπίμορφος πράξις αὐτοῦ, θέλουσι ληρθῆ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα κατὰ τοὺς περὶ τούτων ὑπάρχοντας Νόμους.

Ἡ διαχείρισις τῶν ὑποθέσεων τῶν Γραικῶν τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῶν εισοδημάτων τοῦ Πατριαρχείου καὶ ἄλλων παρομοίων κατὰ τὰ ἀνεκαθεν παραδεδεγμένα τῷ θρησκευματι αὐτῶν ἔθιμα, δὲν ἀφίεται ἀποκλειστικῶς τῷ κατὰ καιρὸν Πατριάρχῃ, ἀλλ' ἀνατίθεται τῇ Συνόδῳ τῶν Μητροπολιτῶν· οὕτω τοῖνον ἡ Σύνοδος διατελεῖ ὑπεύθυνος διὰ τὰ κατὰ καιρὸν δάνεια, καὶ ἡ Σφραγὶς εὐρίσκεται ἐμπειπιστευμένη τῇ ρη-

θείση Συνόδῳ, καθὼς καὶ αἱ τῶν ἐν τῇ Ἐπικρατείᾳ Μοναστηρίων σφραγιδὲς πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐνδεχομένων καταχρήσεων διατελοῦσιν ἐμπιστευμένοι εἰς τὰς χεῖρας εἰδικῶν Συνελεύσεων οὐδενὸς ἔχοντος δικαίωμα ἢ ἀναμειγύνται εἰς τὰ τοιαῦτα. Διὰ τοῦτο καὶ συμφυᾶ τοῖς ἀνάγκην νομισμένοις ἢ Σφραγὶς ἢ φέρουσα τὴν ἐπωνυμίαν τῆς Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως θέλει ἐγχειρισθῆ τοῖς παρὰ τῆς Συνόδου αὐτῆς ἐκλεχθεῖσι Μητροπολίταις συμμορφουμένοις τῶν πάντων τῶ ἐπὶ τούτοις προηγουμένως χορηγηθέντι Ὑψηλῶ Φιρμανίῳ τῶ φέροντι ὅτι ἡ διαρρυθμισ αὐτῆ ὀφείλει νὰ καταχωρισθῆ ἔνθα δεῖ καὶ προστεθῆ τοῖς λοιποῖς ὄροι τοῦ Βερατίου ἐπὶ τῇ γενομένῃ τότε γενικῇ παρακλήσει δι' ἀναφορᾶς τῆς Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν τῶν ἐν τῇ εὐτυχῇ Πρωτεύουσῃ Μου παρεπιδημούντων καὶ δι' ἱκετηρίας ἐσφραγίστου αἰτήσεως τοῦ Πατριάρχου, ὅπως διευκολυνθῶσι τὰ μέσα τῆς ἀποτίσεως τῶν πρὸς τε Βακουφίαν (φιλανθρωπικὰ Καταστήματα) καὶ τὰ ὄρφανὰ πολυαριθμῶν χρεῶν αὐτῶν.

Ἡ διατήρησις τῶν ρηθέντων Κανόνων προσεπεκυρώθη καὶ διὰ τὸ μέλλον ἐπίσης, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, καὶ ἐπὶ ταῖς αὐταῖς συνθήκαις ἀπονέμεται Πατριαρχικὸν ἀξίωμα τῶ ἐκλεγομένῳ Πατριάρχῃ.

Ἄνκαθέτω ἑπομένως οὗτος τὴν κατοχὴν τοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τοῖς ἀνάγκην ὑπάρχουσιν ὄροις, καὶ διοικεῖτω τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰ συμφέροντα αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ πάντα τ' ἀφορῶντα εἰς τὸ θρήσκευμα συνεργίᾳ τῶν προηγουμένων Μητροπολιτῶν. Καὶ διατελείτω, ὡς κατὰ τὸ παρελθόν, Πατριάρχης ἀνεξέκρητος καὶ ἰσόβιος ἐπὶ πάντων τῶν ἐν τῇ Πρωτεύουσῃ καὶ τοῖς περιχώροις καὶ τοῖς προσαρτήμασιν αὐτῆς εὐρισκομένων ὑπῆκόων τῆς Μεγαλειότητός Μου τῶν ἐκ τοῦ Γραικικοῦ Ἔθνους.

Ἐπειδὴ δὲ ἐπεκράτησεν, ἵνα καὶ οἱ Μητροπολίται μὴ δύνανται νὰ πηγαίνερχωνται εἰς τὴν Πρωτεύουσαν ἄνευ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἀδείας, εἰς οὐδένα ἄς μὴ συγχωρῆται καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ παραβαίη ταύτην τὴν διάταξιν.

Οὐδεὶς ἄς μὴ κωλύῃ τὸν Πατριάρχην καὶ τοὺς Μητροπολίτας καὶ τοὺς Ἱερεῖς νὰ ἀναμειγῶσιν τὸ Εὐαγγέλιον ἐντὸς τῶν οἰκιῶν των, χωρὶς ὁμῶς νὰ ὑψῶσιν τὴν φωνήν. Καὶ ἐπειδὴ διὰ Φιρμανίου ἐκδοθέντος προηγουμένως καὶ καταχωρισθέντος ἔνθα δεῖ, διατάχθη νὰ προστεθῆ εἰς τοὺς ὄρους τοῦ Βερατίου ὅτι οὐδεὶς ὑπάλληλος τῆς Ἀστυνομίας ἢ τῶν οἰκονομικῶν ἢ ἄλλου τινὸς ὑπουργήματος δύνανται ἀπ' ἐναν-

τίας τοῦ ἱεροῦ Νόμου καὶ παντὸς δικαίωματος νὰ ἐνοχλῆ ἢ καταδυναστεύῃ αὐτοὺς ἐπὶ σκοπῷ διαταράξεως καὶ ἀναμειξέως ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ Θρησκευματος αὐτῶν λέγων καὶ προφρασιζόμενος ὅτι «ἱεουργεῖτε ἢ ἀναγκινώσατε τὸ Εὐαγγέλιον ἐντὸς οἰκίας ἢ διαματίου ἀνηκόντων κείς σᾶς, κρεμᾶτε λύχνους, καίετε κηρία, θέτετε θρανία, ἐκφέρετε εἰκόντας καὶ παραπετάσματα, καίετε θυμιάματα καὶ κρατεῖτε εἰς χεῖρας ῥάβδον» θέλομεν καὶ τοῦ λοιποῦ οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι νὰ μὴ παρενοχλῶσι καὶ διαταράττωσιν αὐτοὺς πράττοντες ἐναντία εἰς τοὺς ὄρους καὶ τὰς διατάξεις τοῦ μνημονευθέντος Φιρμανίου.

Οὐδενὶ δημοσίῳ ὑπάλληλῳ ἐπιτρέπεται ἄνευ σεβαστῆς διαταγῆς νὰ ἐπιβαρύνῃ ἢ νὰ ἐπιβάλλῃ πρόστιμον εἰς τὰς Ἐκκλησίας καὶ τὰ Μοναστήρια τὰ ὑπὸ τὴν κατοχὴν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Μητροπολιτῶν εὐρισκόμενα φερόμενος αὐθαρέτως καὶ ἐπιχειρῶν κατ' οἶκον ἐρευνας. Τὰ καταστήματα ταῦτα μένουσι ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν καὶ τὴν κατοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ὄροις, ἐφ' οἷς καὶ πρότερον.

Οἱ Μητροπολίται, οἱ Ἀρχιεπίσκοποι, οἱ Ἐπίσκοποι, Ἡγούμενοι, Ἱερεῖς, Μοναχοὶ καὶ αἱ Μοναχαί, καὶ ἀπαξάπαντες ἐν γένει οἱ ὑπῆκοι τῆς Αὐτοκρατορίας, οἱ τοῦ Γραικικοῦ Θρησκευματος μικροὶ τε καὶ μεγάλοι κάτοικοι Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς, Καισαρείας, Ἐφέσου, Ἡρακλείας, Καλλιπόλεως, Ρουστσοκίου, Μυριοπότου, Μετρῶν, Τυρολόης, Κυζίκου, Νικομηδείας, Νικαίας, Χαλκηδόνος, Δέρκιων, Χασαρίου, Θεσσαλονίκης, Κίτρους, Καμπανίας, Πλαταμῶνος, Σερβίων, Πολυανῆς, Πέτρας, Ἀρδαμερίου, Ἁγίου Ὁρους, Τυρνόβου, Τζεβερνοῦ, Λοφτζοῦ, Πρεσλάβας, Ἀδριανουπόλεως, Ἀμασειας, Προύσης, Νεοκαισαρείας, Ἰκονίου, Βερροίας, Ἀτταλείας, Κρήτης, Τραπεζοῦντος, Δαρίσσης, Τρίκκης, Μολδαβίας, Οὐγγροβλαχίας, Ἄρτης, Φιλιππουπόλεως, Ρόδου, Σερρών, Δράμας, Σμύρνης, Μιτυλήνης, Ἰωαννίνων, Χαλεπίου, Διδυμοστείου, Ἀγκύρας, Φιλαδελφείας, Πισιδείας, Μελενίκου, Αἰνου, Μεθύμνης, Μεσημβρίας, Βυδίνης, Δρύστρας, Σοφίας, Βιζύης, καὶ Μηδείας, Ἀγχιάλου, Βάρνης, Μαρωναίας, Σήλυβρίας, Σιαζουαγαθουπόλεως, Εἰάντης, Δημητριάδος, Χίου, Λήμνου, Ἰμβρου, Γάνου καὶ Χώρας, Πριονοῆσου, Λιτίτζης, Ἐλασσῶνος, Σάμου, Κώου, Φαναριοφισαίων, Ἀργυρουπόλεως, Κασσανδρείας, Πωγωνιανῆς, Γρεβενῶν, Ἀγαθουπόλεως, Νυσσάβας καὶ τῶν ἀπὸ Ἰπεκίου τῶ Πατριαρχικῶ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως προσθεμιένῳ Ἰπεκίου καὶ τῶν προσσητημένων Δουβνίτζης, Βασιλίκου, Ἰχτιμανίου,

Σαμκοβίου, Όδαρίτζας, Έρσεκίου, Παρθενίου, Ζουγομίου, Κουρσουλού, Σκοπιών, Βράτζας, Έγρι Παλάγκας. Καλκανδελέρ, Νύσσης, Άλατζά-Χισάρ, Ράσοβας Κεβερτζινλίκ, Ραδομιρίου Κεστεντυλίου, Στόβων, Χράτοβας, Κωτζάνου, Βούργας, Ράχτας, Παρακινίου, Τραβνίκου, Γενι-Παζάρ, Γενι-Βαρούς, Περγόστας. Περνικίου, Μιτρόβτζας, Βελτζιτρινίου, Σαμοθράκης, Τζάτζκας, Παλάγκας, Κρούζκας, Μαυροβουνίου, Πρέπολ, Τάσλιτζας, Μειλάν, Γιάσοβας, Βελίθκας, Σβορνικίου, του Κατζά, του Σοκόλ, και του Ούλτζα, των ναχιέδων Όλακιούρδας, Μετζοβακίου, έτι οι κάτοικοι οι υποκείμενοι τῇ Έκκλησίᾳ τῶν Λατινῶν Μοναχῶν ἐντός τῶν Σαντζακίων τῆς Βοσνίας εἰς Κάλις, Έρζεγοβίαν, Βελιγράδιον, Σιρέμ, Πρισρέν, Νόβαν, Πριστίαν, Γιάκοβον, και οι τῶν Έπισκοπῶν τοῦ πρώην Πατριαρχείου Ἀχρίδος τῶν προσαρτηθειῶν τῷ Πατριαρχεῖῳ Κωνσταντινουπόλεως Ἀχρίδος και τῶν ἀπ' αὐτῆς ἐξηρημένων Βιτωλίων Πελαγονίας, Περλεπέ, Βελισσοῦ, Τεκίους, Ρεδοστίνκας, Σρωμινίτζης, Πέτριτζ, Λαίρνης, Ποαμίας, Γάγγκας, Ταυριανοῦ μετὰ τῆς Έκκλησίας τῆς Βελλᾶς, και τῶν ναχιέδων Ἰσανίτζης, Καρκατζά ὄβασι, Σιάροβας, Μογλενῶν, Τζουμαζ, Ἐϊρι-Ποδζάκ, Καστορίας, Κουρπίτζας, Νασσάλιτζ, Σισανίου, Κράνκας, Δόβνιτζας, Ριστῆς, Κόμπριτζα, Ὁπαρ Κολόνια, Ὁσκαπάρ, Πρεμετίου, Τεπελενίου, Πετράβλας, Μαλεκασδιου, Μουζακίας, Καρβαίνάρ, Αὐλῶνας, Σίτης, Ἐλβασσάν, Καβαγίας, Δυρραχίου, Τιράβνας, Δεβρωῶν, Κίρτζοβας, Πρεσπῶν, και Ἡρακλείας, τῆς Σαρδικῆς, θέλουσιν ἐξακολουθεῖ νὰ ἀναγνωρίζωσι τὸν ρηθέντα ὡς Πατριάρχην αὐτῶν, ἀπευθυνόμενοι πρὸς αὐτὸν δι' ἀπάσας τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν Πατριαρχικὴν δικαιοδοσίαν ὑποθέσεις αὐτῶν, και μηδὲν παρκαλοῦντες εἰς τοὺς ἔμφρονας αὐτοῦ λόγους, ἀλλ' ὑπείκοντες και ἀφοσιωμένοι αὐτῷ, καθ' ἃ ὑπαγορεύει και τὸ θρησκευτικὸν αὐτῶν καθήκον.

Λαμβανέντω κατοχὴν τοῦ Πατριαρχείου αὐτοῦ και τῶν ἀπ' αὐτοῦ ἐξηρημένων ὁμοίως κατὰ πάντα τρόποις, οἷς τὸ Γραικικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ἐλαμβάνετο και κατείχετο και πρὶν, και διευθυνέντω τ' ἀφορῶντα εἰς τὰς ὑποθέσεις και τὰ τοῦ θρησκευματος συμφώνως μετὰ τῶν Μητροπολιτῶν τῶν προμνημονευθέντων, οὐδενὸς ἄλλου ἐπιτροπομένου ν' ἀναμιγνύηται ἐν αὐτοῖς ἀπ' ἐναντίας τοῦ παρόντος ὑπερτάτου Βερατίου.

Οὐδεὶς ἔχει τὴν ἐξουσίαν ἀνεπροηγουμένης Ὑψηλῆς εἰδικῆς διαταγῆς ν' ἀφαιρῇ ἀπ' αὐτῶν τὰς Έκκλησίας και τὰ Μοναστήρια τὰ

ἀπὸ παλαιῶν χρόνων ἐν τῇ κατοχῇ αὐτῶν εὐρισκόμενα, ἢ νὰ ἐμποδίζη νὰ γίνωνται ἀδεία τῶν δικαστηρίων αἰ ἀναγκαῖαι ἐπισκευάσεις κατὰ τὸ ἀρχαῖον σχέδιον.

Τὸ ἀξίωμα τοῦ Μητροπολίτου, Ἀρχιεπισκόπου, ἢ Ἐπισκόπου δὲν χορηγεῖται εἰς οὐδένα, εἰμὴ ἐὰν γείνη ἐπὶ τούτῳ ἀναφορὰ σεσημασμένη τῇ Σφραγίδι τοῦ Πατριάρχου και τῆς Συνόδου, τῶν ξένων διατελούντων ἀποκεκλεισμένων τῶν τοιούτων ἀξιωματῶν.

Μόνος ὁ Πατριάρχης ἢ οἱ προσδιωρισμένοι Ἐπίτροποι αὐτοῦ ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀναλαμβάνωσι κατὰ τὸ θρησκευμὰ των τὴν λύσιν και τὴν δέσιν τῶν γαμικῶν δεσμῶν ἀτόμων ἀνηκόντων εἰς τὸ Ἔθνος αὐτῶν.

Ἐπίσης οὐδεμίαν ἀνάμιξις ἐξώθεν συγχωρεῖται προκειμένης τιμωρίας ἐπιβαλλομένης κατὰ τὰ νενομισμένα αὐτῶν εἰς Ἱερεῖς, ἢ Ἐπιτρόπους αὐτῶν, οἵτινες ἀνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Πατριάρχου ἤθελον εὐλογῆσαι γάμον παρὰ τοὺς Κανόνας και τὰ νενομισμένα.

Οὐδεὶς Καδῆς (θρησκευτικὸς δικαστῆς) ἢ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ, ἢ ἕτερος τις δικαιοῦται ἀπ' ἐναντίας τῶν ἀρχαίων ἐθίμων ν' ἀναμιγνύηται, νὰ ἐπιφέρῃ καλύματα, νὰ ἐπιβάλλῃ πρόστιμον, ἢ ν' ἀπευθύνῃ ἐπιπλήξεις ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν τηροῦντες τοὺς Κανόνας τοῦ θρησκευματος αὐτῶν, ὁ Πατριάρχης, οἱ Μητροπολίται, Ἀρχιεπίσκοποι, Ἐπίσκοποι ἢ οἱ ἀντικαθιστῶντες αὐτοὺς ἐπιμβαίνουσιν εἰς διαφορὰς δύο λαϊκῶν ἀφορώσας εἰς τὸν γάμον ἢ τὸ δικαζύγιον, ἢ εἰς ἄλλο τι ἀνήκον εἰς τὸ θρησκευμα και κρίνουσιν ἀναγκαῖον εἴτε πρὸς διαλλαγὴν τῶν διαφερομένων μερῶν, εἴτε πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν περιστάσεων, νὰ τοῖς ἐπιβάλλωσι τὸν ὄρκον ἐντός τῶν Έκκλησιῶν των ἢ νὰ τοὺς τιμωρῶσι δι' Ἀφορισμοῦ.

Οὐδεὶς Ἱερεὺς δύναται νὰ τελέσῃ γάμον λογιζόμενον ἀθέμιτον παρ' αὐτοῖς, εἰμὴ διὰ προσαγομένης ἀδείας τοῦ Πατριάρχου, τοῦ Μητροπολίτου ἢ τοῦ Ἐπισκόπου, ἀπ' οὗ ἐξήρηται.

Ἡ ἀποδομῆ συζύγου, ἢ διαγαμία, και ὁ μετὰ τὸν τρίτον γάμον τῶν γῆρων και χηρῶν ὑπάρχουσιν ἐμποδισμένα κατὰ τὸ θρησκευμα αὐτῶν. Ἐπομένως οὐδεμίαν ἐπὶ τούτῳ θέλει χορηγεῖσθαι ἀδεία, και οἱ τὰ τοιαῦτα τολμῶντες θέλουσι τιμωρεῖσθαι και παιδεῦσθαι.

Ἐπίσης κατὰ τὸν νόμον αὐτῶν κωλύονται τῆς εἰσόδου εἰς τὰς Έκκλησίας οἱ παρανόμως συζευθέντες, ἀπαγορεύεται συνεπῶς εἰς τοὺς Καδῆδες, Ναιπήδες και ἐν γένει εἰς πάντα δημόσιον ὑπάλληλον ἢ ἄλλον κατέ-

χοντα εξουσίαν νά ἀναγκάζη τοὺς Ἱερεῖς νά θάπτωσι τοὺς ἐνόχους τοιαύτης περικομίας.

Πάν κληροδοτήμα γινόμενον κατὰ τοὺς Κανόνας τοῦ Θρησκευματος αὐτῶν ὑπὸ Μητροπολίτου, Ἀρχιεπισκόπου, Ἐπισκόπου, Μοναχοῦ, Κληρικοῦ, ἢ Κληρικῆς καὶ ἄλλων, εἰς Ἐκκλησίαν, εἰς πτωχοῦς, εἰς Πατριάρχην, Μητροπολίτην, Ἀρχιεπίσκοπον ἢ Ἐπίσκοπον ὁμοδόξους, θελεῖ λογίζεσθαι ἐγκυρον καὶ ἐκτελεῖσθαι. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει θελεῖ ὑπάρχει παραδεικτὴ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ ἡ μαρτυρία ὁμοδόξων Γραικῶν κατὰ τὰς περὶ τούτων θρησκευτικῆς αὐτῶν δικτυώσεις.

Τὰ κληροδοτήματα, ἅτινα ὁ διαθέτων θελεῖ προσδιορίσει διὰ τὸν Πατριάρχην, τοὺς Ἀρχιεπισκόπους, Ἐπισκόπους, ἢ τοὺς πτωχοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν ἀπαιτοῦνται, ἐὰν γείνη χρεία, ἀπὸ τοὺς κληρονόμους διὰ μέσου τῶν δικαστηρίων.

Ἐκείνως τὰ δικαστήρια θελοῦσι ὑποστηρίξει τὰς ἀπὸ τοὺς κληρονόμους παντὸς ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν ὀφειλομένης ἀπαρρησίας καὶ ἀπροθέσις.

Ὅτε τὰ κληροδοτήματα τὰ πρὸς ὄφελος Ἐκκλησιῶν, Μοναστηρίων, τοῦ Πατριάρχου, τῶν Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων καὶ Ἐπισκόπων, δὲν ὑπερβάλλουσι τὸ τρίτον τῆς περιουσίας τοῦ κληροδότου, ἐξαιτοῦνται ταῦτα ἀπὸ τῶν κληρονόμων τῇ συνεργίᾳ τῶν δικαστηρίων.

Ὅταν οἱ τῷ Πατριάρχῃ ὑποκειμένοι Μητροπολίται, Ἀρχιεπίσκοποι, Ἐπίσκοποι, Ἠγούμενοι, Ἱερεῖς, Κληρικοὶ καὶ Κληρικὴ πρᾶξιαι τι ἐγκλημα κατὰ τῆς Θρησκείας αὐτῶν, θελοῦσι τιμωρεῖσθαι ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου κατὰ τὰ παραδεδεγμένα εἰς τὸ Θρησκευμὰ των μὴ ἐπιτρεπομένης οὐδεμιᾶς ἀλλαγῆς ἐν τοῖς τοιοῦτοις.

Ὅταν δὲ γείνη ἀνάγκη κατὰ τὸ Θρησκευμα αὐτῶν νά παυθῇ Ἱερεῖς τις καὶ ν' ἀντικατασταθῇ δι' ἑτέρου, οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐκτὸς θελεῖ φέρει πρόσκομμα εἰς τὴν τοιαύτην ἀντικατάστασιν.

Ὅταν ὁ Πατριάρχης συναδόντων καὶ τῶν Μητροπολιτῶν παύσῃ ἢ προχειρίσῃ Μητροπολίτην, Ἀρχιεπίσκοπον ἢ Ἐπίσκοπον, Ἱερέα ἢ Ἠγούμενον, ἄξιον κατὰ τοὺς περὶ τούτων Θρησκευτικῶν Κανονισμοὺς τοῦ νά παυθῇ ἢ προχειρισθῇ ὡσαύτως ὅταν ἀντὶ ἀποβιώσαντος Μητροπολίτου, Ἀρχιεπισκόπου ἢ Ἐπισκόπου προχειρίσῃ ἕτερον εὐρεθέντα κατὰλληλον κατὰ τοὺς περὶ τούτων Κανονισμοὺς, ἡ γνώμη καὶ ἐξαγωγή τῶν ρηθέντων Μητροπολιτῶν θελοῦσι ληφθῆ ὑπ' ὄψει καὶ καθυποβληθῆσθαι τῇ εὐτυχῇ

μου Πύλῃ ἀναφορᾶς σεσημασμένης τῇ Σφραγίδι τῆς Συνόδου, θελεῖ ἐκδίδοσθαι Βεράτιον Ἰψήλῶν διὰ τὸ ἀξίωμα Μητροπολίτου, ἢ Ἀρχιεπισκόπου, ἢ Ἐπισκόπου, καὶ οἱ ὀνομαζόμενοι θελοῦσι ἐφοδιάζεσθαι διὰ τοῦ ἀναγκαίου πρὸς ἑναρξίν τοῦ ὑπουργήματος αὐτῶν Φιρμάνιου οὐδενὸς παρενοχλοῦντος ἢ ἐκζητοῦντος, ὅπως διὰ μεσιτειῶν καὶ συστάσεων αὐτοῦ ἢ ἐκείνος ὁ Κληρικὸς προχειρισθῇ Μητροπολίτης, Ἀρχιεπίσκοπος ἢ Ἐπίσκοπος.

Οὐδεμία αἰτίας ἐκ μέρους τῶν Πασσάδων καὶ Καδῆδων ἐν ταῖς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου διατελούσαις χώραις σκοπὸν ἔχουσα κατηγορίας κατὰ Μητροπολίτου, Ἀρχιεπισκόπου ἢ Ἐπισκόπου, ἢ τὴν παῦσιν καὶ ἐξορίαν αὐτοῦ θελεῖ λαμβάνεσθαι ὑπ' ὄψει, ἐὰν πρότερον δὲν ἐξακριβωθῇ καὶ ἐπιβεβαιωθῇ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου καὶ ἐὰν τυχῶν δι' οἰουδήποτε τρόπου ἤθελεν ἐπιτευχθῇ ἡ ἐκδοσις Φιρμάνιου μὴ προηγηθειῶν ἐσφραγισμένων ἀναφορῶν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου, τὰ τοιαῦτα Φιρμάνια, ὁποιαδήποτε ἡμερομηνίαν καὶ ἂν φέρωσι, θελοῦσι λογίζεσθαι ὡς πάντῃ ἀκυρα καὶ μὴ ὑπάρξαντα.

Ἐὰν δὲ εἰς τὸ μετὰ ταῦτα ἐμφανίζηται τις ἀναφορὰ ἢ νόμιμος ἀπαρρησίας ἀντικείμενον ἔχουσα τὴν ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἀπόσπασιν καὶ εἰς ἕτερον ἄτομον ἀπονομῆν τῶν πρῶην ὑπαρξάντων Πατριαρχεῶν Ἰπεκίου καὶ Ἀχρίδος, ἢ Μητροπόλεως τις ἐκ τῶν ἄλλοτε ὑποκειμένων αὐτοῖς, θελομεν τὰ τοιαῦτα ἔγγραφα οὐδόλως ὑπ' ὄψει νά λαμβάνωνται, καὶ νά μὴ ἐπιτρέπηται εἰς οὐδένα νά πράττη τι ἐναντίον τῶν μεγαλοπρεπαστάτῳ Χάττ-Χουμαγιῶν τῶν καθορίζοντι τὸ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐκδοθῆν καὶ καταχωρισθῆν ἔνθα δεῖ Φιρμάνιον τὸ διατάττον τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν περὶ τούτου ἀπορρησθέντων.

Δίκη ἀφορῶσα εἰς τὸν Πατριάρχην, τοὺς Μητροπολίτας, τοὺς Ἀρχιεπισκόπους, Ἐπισκόπους, τοὺς Ἐπιτρόπους αὐτῶν καὶ τοὺς περὶ αὐτοῦ δὲν δικάζεται οὐδαμοῦ ἄλλου, ἐμὴ εἰς τὴν Πρωτεύουσαν.

Οὐδεὶς ἀνήκων εἰς τὸ Γραικικὸν Ἔθνος βιάζεται παρ' οὐδενὸς ν' ἀσπασθῇ τὸν Ἰσλαμισμὸν.

Οὐδεὶς ἀναμειγνύσθω εἰς τ' ἀφορῶντα εἰς τοὺς ἀμπελώνας, τοὺς κήπους, τὰς μάνδρας, τὰ λειβάδια, τὰς πεδιάδας, τοὺς τόπους τῶν πανηγύρεων, τὰ μοναστήρια, τὰ ἀγίασματα, τοὺς μύλους, καὶ ἄλλα τοιαῦτα κτίρια, τὰς οἰκίας καὶ τὰ ἐργαστήρια, τὰ ἀνήκοντα εἰς τὰς τῶ

Πατριαρχείῳ ὑποκειμένης Ἐκκλησίας, καὶ ἐν γένει εἰς πᾶν ὃ, τι ἀναφέρεται εἰς τὰς Ἐκκλησίας λόγῳ εὐσεβοῦς ἀφιερώματος Βακουρίου, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν κτηνῶν, ἀλλ' ἐστῶσαν ταῦτα πάντα κατεχόμενα καὶ διατελείτωσαν δικαιοῦμενα ὡς ἀνάγκη.

Ὅσακις δὲ ὁ Πατριάρχης συμφώνως μὲ τὰς παραδεγεμένους διατάξεις καὶ τοὺς ὅρους τοῦ Πατριαρχικοῦ αὐτοῦ ἀξιώματος λάβῃ ἀνάγκη νὰ εἰσπράξῃ τὸ ἐτήσιον σύνθηες δικαίωμα τοῦ Πατριαρχείου, εἰς οἰκονομικὰς χώρας ὑποκειμένην εἰς Μητροπολίτην, Ἀρχιεπισκοπὴν, Ἐπισκοπὴν, Ἱερέα, Ἠγουμένον ἢ ἄλλον τινὰ θέλει χορηγεῖσθαι αὐτῷ ἐπιτηδῆς Φιρμάνιον, καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ αἱ ἐπιτόπιοι Ἀρχαὶ θέλουσι παρέχει πᾶσαν συνδρομὴν εἰς ἐκείνους, οἵτινες θέλουσι σταλῆ κατὰ συνέπειαν τοῦ ρηθέντος Φιρμάνιου μετὰ Συνοδικῶν καὶ Πατριαρχικῶν γραμμάτων πρὸς εἰσπραξίν τῶν μνημονευθέντων δικαιωμάτων.

Οἱ ἰδιῶται οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸ Γραικικὸν ἔθνος μηδὲν δυστροπέωσαν νὰ πληρῶναι εἰς τὸν Πατριάρχην, ὡς τοῦτο ἐγένετο μέχρι τῆς σήμερον, τὰ ἐτήσια τέλη, καὶ τὰς ἐλεημοσύνας, ἀμα δὲ καὶ τὰ δικαιώματα τῶν πανηγύρεων, τὰ τῶν Μοναστηρίων, ὡς καὶ τὰ ὀφειλόμενα δι' εὐλογίαν γάμων, καὶ ἐν γένει πᾶν δικαιοματικῶς γρεωστούμενον τῷ Πατριάρχῃ.

Οἱ παρὰ τοῦ Πατριάρχου πρὸς εἰσπραξίν τῶν δικαιωμάτων ἀποστελλόμενοι θέλουσι συνοδεύεσθαι δι' ὁδηγῶν καὶ ἐὰν πρὸς πλείονα εὐκολίαν ἤθελον νὰ ἀλλάξωσι φορέματα ἢ νὰ φέρωσι ὅπλα πρὸς ὑπεράσπισιν ἑαυτῶν κατὰ τῶν κακούργων, αἱ δημόσιοι Ἀρχαὶ τῶν χωρῶν, διὰ τῶν ὁποίων διέρχονται, δὲν θέλουσι τοὺς ἐνοχλεῖ ἢ ἀπειτεῖ παρ' αὐτῶν τὸ ἐλάχιστον ἐπ' ὀνόματι φόρου ἢ δώρου οἰουδήποτε ἐναντι πρὸς τὸν ἱερὸν Νόμον.

Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὸ τεταγμένον δικαίωμα (Μερὶ μακτοῦ), θέλει ἐξακολουθεῖ νὰ πληρῶνται, ὡς καὶ τὸ πρὶν, κατὰ τὰ γραμμάτια τὰ διδόμενα παρὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου εἰς τοὺς Μητροπολίτας, Ἀρχιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους.

Ἐάν τινες τῶν Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων ἢ Ἐπισκόπων, μὴ ἔχοντες ἑτοιμὰ χρήματα διὰ νὰ ἀποτίσωσι τὰ ὀφειλόμενα τῷ ταμίῳ θελήσωσι νὰ πληρῶσιν δι' ὑπερμάτων, ἢ πραγμάτων, οἱ τὴν μετακώμισιν παρ' αὐτῶν ἐπιφορτισμένοι δὲν θέλουσι ἐνοχλεῖσθαι ποσῶς εἰς τοὺς λιμένες καὶ εἰς ἄλλα μέρη, ὅπου τυγχόν θὰ διαμείνωσιν, ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ τελωνείου, ἀλλὰ θέλουσι διατελεῖ τόσον διὰ τὰ χρῆ-

ματα, ὅσον καὶ διὰ τὰ πράγματα, τὰ ὅποια θέλουσιν ἔχει μεθ' ἑαυτῶν, αὐτοῦτοι παντὸς φόρου, δώρου, τελωνειακοῦ δασμοῦ ἢ ἄλλου τινὸς δικαιώματος.

Τὰ προϊόντα τῶν ἀμπελῶνων τὰ διὰ τὸν Πατριάρχην συναζόμενα, ὡς καὶ πάντα τὰ ἐν λόγῳ ἐλεημοσύνης διδόμενα αὐτῷ εἰς μούστον, μέλι, ἔλαιον ἢ ἄλλο τι, θὰ μετακομίζονται διὰ τῶν ἀνθρώπων του μηδὲν δόλων ἐνοχλουμένων εἴτε εἰς τοὺς λιμένες, εἴτε εἰς τὰς ἐσόδους τῶν πόλεων ἀπὸ τοὺς τελωνειακοὺς φύλακας ἢ ἀπὸ ἄλλων οἰουδήποτε ὑπάλλων.

Ἡ Ἀρχὴ θέλει χορηγεῖ τὴν συνδρομὴν αὐτῆς πρὸς εἰσπραξίν τῶν ἐτησίων φόρων, ὡς καὶ τοῦ Ζακάρι Κασαβιέ (ἀποζημίωσις διὰ βλάβην τῆς Κοινότητος) τῶν ἐράνων, τῶν ἐξ ἐλεημοσυνῶν προερχομένων χρημάτων, τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀγισμῶν, τῶν πανηγύρεων, καὶ τῶν διὰ τελετῆν πρώτων, δευτέρων καὶ τρίτων γάμων χρεωστούμενων τοῖς Μητροπολίταις, Ἀρχιεπισκόποις, Ἐπισκόποις, Ἠγουμένοις, Ἱερεῦσι καὶ ἄλλοις ὑπὸ τῶν κατοικοῦντων ἐν ταῖς χώραις τοῦ Ἡμετέρου Κράτους ταῖς ὑποκειμέναις τῇ δικαιοδοσίᾳ τοῦ Πατριάρχου.

Ἐπίσης θέλει συντρέχει διὰ τὴν ἐτήσιαν εἰσπραξίν δώδεκα ἄσπρων ἀνὰ πᾶσαν οἰκίαν καὶ ἐνὸς σκεκινίου ἀνὰ πάντα Ἱερέα πρὸς ὠφέλειαν τοῦ Πατριάρχου, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐτήσιαν εἰσπραξίν δώδεκα ἄσπρων ἀνὰ πᾶσαν οἰκίαν, καὶ ἐνὸς σκεκινίου ἀνὰ πάντα Ἱερέα πρὸς ὠφέλειαν τοῦ Μητροπολίτου ἢ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Ὁ σίτος καὶ τὸ ἔλαιον τὰ κατὰ τὰς ἀρχαίας συνθηλας παρὰ τινῶν χορηγούμενα πρὸς ἀπότισιν τῶν φόρων θὰ εἰσπράττωνται παρὰ τοῦ Πατριάρχου, τοῦ Μητροπολίτου ἢ τῶν Ἐπιτρόπων αὐτοῦ, χωρὶς νὰ καθυπαβάλλωνται εἰς οὐδένα τελωνειακὸν ἢ ἄλλου εἶδους δασμὸν.

Οὐδεὶς ἐξωθεν ἀναμιγνύσθω, ὅταν ὁ Πατριάρχης, οἱ Μητροπολίται ἢ οἱ Ἐπίτροποι αὐτῶν κατὰ τὰς ὑπαρχούσας παλαιὰς συνθηλας εἰσπράττωσιν ὡς φόρον ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰς αὐτοὺς ὑποκειμένων Ἐκκλησιῶν καὶ χωρίων τὸ δικαίωμα τὸ ἐπικαλούμενον Ἐμβατικίον, καὶ ἐν γένει πᾶν ἄλλο δικαίωμα μικρῶς ἢ μεγάλης ἀξίας.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων συμβαίνει ἐνίοτε πολλοὶ οἰκογενεάρχαι μετὰ τῶν γονέων καὶ τῶν τέκνων των νὰ συνέρχωνται ἐντὸς μιᾶς οἰκίας λέγοντες. «Τὰ Βεράτια σας φέρουσι ὅτι ὁ φόρος εἰσπράττεται ἀνὰ ἐκάστην οἰκίαν, ἡμεῖς ἀποτελοῦμεν σήμερον μίαν καὶ ἑνὴν οἰκίαν, δι' ὃ καὶ παραγγέλλομεν τοῦ λοιποῦ οὐδεὶς νὰ μὴ κατα-

πρώτη εἰς τοιαύτας στρεψοδικίας ἐπιζημίους εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ «Κράτους».

Ταῦτα τὰ δικαιώματα ἔστωσαν πρὸς τοῖς ἄλλοις προφυλαγμένα ἀπὸ πάτης ἐπεμβάσεως τῶν ἐν ταῖς ὑπὸ τὸν Πατριάρχην δικτελοῦσαις χώραις κατοικούντων ἰσχυρῶν ἐπαρχιωτῶν, ἢ ἰδιοκτητῶν Ζιματιῶν καὶ Τιμαριῶν. Μηδὲν αὐτῶν ἐξέστω ν' ἀναμιγνύηται ὑπὲρ τῶν ἐν ταῖς γαίαις, τοῖς χειμαδίαις, ἢ τοῖς χωρίοις αὐτῶν εὐρισκομένων ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι οὗτοί εἰσιν ἐπιστάται ἢ ἀκόλουθοι αὐτῶν.

Ὅταν ὁ Πατριάρχης ἢ οἱ Μητροπολίται λαμβάνωσι διὰ τὸ Κοινὸν τὰς κληρονομίας, ὅποιουδήποτε εἶδους καὶ ἂν ᾦσι, συνισταμέναις εἴτε εἰς χρήματα, εἴτε εἰς πράγματα, ἴππους ἢ ἄλλο τι τῶν Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων, Ἡγουμένων, Ἱερέων, Μοναχῶν, ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν τελευταίωντων ἄνευ κληρονομῶν, οὐδεὶς ἐκ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Βέιτ-ουλ-μάλ, τῶν Κασσέμιδων, Μουτεβελιδῶν, Εἰσπρακτόρων, Βασβόδων, Ἀστυνόμων ἢ τῶν ἀκολουθῶν αὐτῶν δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεμβάσῃ ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι τὰ καθήκοντα γενικῶν ἢ εἰδικῶν εἰσπρακτόρων ἐπὶ τῶν κληρονομιῶν τοῖς ἀνετέθησαν συνεφεῖα ἐγγραφῆς εἰς τὰ Αὐτοκρατορικὰ κατὰστιχα.

Χρέος ὅμως ἔχουσιν ἅπαντες νὰ συμμορφῶνται ἀκριβῶς εἰς τὰ διατεταγμένα ἐν τῷ νέῳ Κανονισμῷ τῷ ἐπικυρωθέντι ἐσχάτως διὰ τοῦ Χάττ-Χουμαγιού, δι' οὗ ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ὁ σφετερισμὸς κληρονομιῶν συνισταμένων εἰς χρήματα ἢ ἰδιοκτησίας καὶ πράγματα ἄλλου εἶδους, ὅταν οἱ τελευταῖοι ἀφίνωσι κληρονόμους των.

Οἱ Μητροπολίται, οἱ Ἀρχιεπίσκοποι, οἱ Ἐπίσκοποι καὶ ἐν γένει οἱ Κληρικοί οἱ ἐπιμένοντες εἰς τὸ νὰ μὴ ἀποτίσωσι τὰ νενομισμένα τέλη, θέλουσι παιδεύεσθαι κατὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς νόμους ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου συνεργεῖα καὶ τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Συνόδου, οἵτινες δύνανται νὰ τοῖς ζυρίσωσι τὴν κεφαλὴν, νὰ τοὺς παύσωσι τῆς θέσεώς των, νὰ ὀνομάσωσι ἄλλους ἀντ' αὐτῶν οὐδενὸς ἐπιτρεπομένου νὰ ἀναμιγνύηται εἰς τὰ τοιαῦτα.

Ὅσοι τῶν ὑπὸ τῶν Μου τῶν ἐκ τοῦ Γραικικοῦ Ἐθνους ἀποφασίσωσι ἅπασι νὰ νυμφευθῶσι κατὰ τὰ εἰθισμένα αὐτοῖς, ἀπαγορεύονται τοῦ νὰ ὑπάγωσι νὰ νυμφευθῶσιν ἄλλαχοῦ.

Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἰσχυρῶν ἂς μὴ βιάζῃ Ἱερέα νὰ ὑπανδρεύῃ οἰκονομῶντι γυναικὰ μετὰ τοῦ ἐνὸς ἢ ἄλλου ἀπ' ἐναντίας τῶν παρ' αὐτοῖς νενομισμένων, οὔτε νὰ στενοχωρῇ τὸν Πατριάρχην ἢ Μητροπολίτην ἀπαιτῶν

παρ' αὐτοῦ τὴν καθάρισιν ἐνὸς Ἱερέως καὶ τὴν ἀντ' αὐτοῦ ἐτέρου Ἱερέως προχειρίσιν.

Ἐχέτωσαν οὗτοι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα τοῦ ἀφορίζειν ἐπὶ παιδείᾳ καὶ τιμωρίᾳ οὐδενὸς ἀναμιγνυμένου εἰς τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴ Θρήσκευμα αὐτῶν.

Οἱ ἐγκαταλιπόντες τὰ ἐγκόσμια Μοναχοῦσας μὴ περιφέρωνται κατὰ τὸ δοκοῦν, ἀλλ' ἐχέτω ὁ Πατριάρχης τῇ συγκαταθέσει τῶν Μητροπολιτῶν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ τοὺς ἀποστέλλῃ εἰς τὰ Μοναστήρια των μηδενὸς κωλύοντος.

Ὅσακις Πατριάρχαι καὶ Μητροπολίται ἄλλων χωρῶν θελήσωσι νὰ ἔλθωσι εἰς Κωνσταντινούπολιν δι' ὑποθέσεις αὐτῶν, δὲν δύνανται νὰ ἔλθωσι ἢ νὰ διεξγάγωσι τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν ἄλλως, εἰμὴ διὰ προγενεστέραις ἀδείαις τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου.

Ὅταν συνεφεῖα ἀποφάσεως δικαστικῆς γείνη χρεία νὰ συλληφθῇ τις ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν ἢ τῶν Μοναχῶν, τὰ τῆς κρατήσεως αὐτοῦ θέλουσι ἐνεργεῖσθαι διὰ τοῦ Πατριαρχείου.

Ὅσακις Κληρικοί ἄνευ Ἐκκλησίας ἢ Μοναστηρίου περιφέρονται πλάνητες καὶ καθίστανται παραίτιοι σκανδάλου, ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ Μητροπολίται θέλουσι τοὺς παιδεύει καὶ τοὺς ἀποπέμπει εἰς τὰ Μοναστήρια των κατὰ τοὺς περὶ τούτου Ἐκκλησιαστικοὺς Κανόναις.

Οἱ Ἐπιστάται τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Μοναστηρίων, οἵτινες καταχρῶνται τὴν διαχείρισιν τῶν εἰσοδημάτων τῶν καταστημάτων τούτων, καθυποβάλλονται εἰς ἐξέλεγχιν τῶν λογαριασμῶν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Μητροπολιτῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα νὰ λάβωσι κατ' αὐτῶν τὰ μέτρα, τὰ ὅποια ἤθελον θεωρῆσαι πρόσφορα οὐδενὸς ἐπιφέροντος κωλύματα.

Ὅπως δὲ οἱ κατὰ συνέπειαν τῶν παρ' ἡμῶν χορηγηθέντων Βερατιῶν κατέχοντες καὶ διοικούντες Μητροπόλεις, Ἀρχιεπισκοπὰς καὶ Ἐπισκοπὰς ἐξηρητημέναις ἀπὸ τοῦ μνημονευθέντος Πατριαρχείου μὴ παρενοχλῶνται καὶ ζημιῶνται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν εἰσπράξεων ὑπὸ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ἄλλων, ὑπάρχει χρεία ν' ἀναφέρηται ρητῶς καὶ προδιωρισμένως ἐν τοῖς ὅροις τοῦ χορηγηθησομένου αὐτοῖς Βερατίου, ὅτι οἱ ρηθέντες Κληρικοί πρέπει νὰ ᾧσι ἀνενόχλητοι καὶ ἀζήμιοι κατὰ πάντα λόγον.

Θέλουσι λαμβάνεσθαι ὑπ' ὄψει πάσαις αἱ ἀναφοραὶ καὶ ἐμφανιζόμεναι ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου καὶ φέρουσαι τὴν σφραγίδα τῆς Συ-

νόδου, καὶ θέλει γίνεσθαι εὐνοικῶς παραδεκτὴ πᾶσα παράστασις ἢ ἀπόφραξις αὐτῶν ἀφορώσα εἰς τὰ τῆς Θρησκείας αὐτῶν.

Οὐδεὶς θέλει ἐνοχλεῖ τὸν Πατριάρχην πρὸς τοὺς παραδεδειγμένους Κανόνας διὰ τὴν ράβδον, ἣν φέρει ἀνὰ χεῖρας, ἢ δι' οἰονδήποτε ἕτερον πρᾶγμα ἀνήκον εἰς τὴν λατρείαν.

Οὐδεὶς θέλει ἐνοχλεῖ αὐτὸν ἀπαιτῶν διὰ τῆς βίας νὰ γείνη δεκτός εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ἢ ζητῶν ἄλλα τοιαῦτα ἀντικείμενα εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου.

Ἐπ' οὐδεμιᾶ προφάσει καὶ δι' οὐδενὸς τρόπου ἐξέστω εἰς τινα ν' ἀντιπράξῃ εἰς τὴν ἀνενόχλητον διακκατοχὴν τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ ὑπὸ τοῦ προμνησθέντος Πατριάρχου συνεργίᾳ καὶ συγκαταθέσει τῆς Συνόδου, καθ' ἃ ἐξηγήθη ἀνωτέρω.

Οὕτως ἔστω γνωστὸν τοῖς πᾶσι καὶ πιστὸν αὐτοῖς διὰ τοῦ σημείου Μου τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ.

Ἐδόθη ἐν τῇ Ὑψηλῇ ἔδρᾳ τῆς Κυριαρχικῆς διαμονῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῆς καλῶς πεφυλαγμένης καὶ καλῶς προστατευομένης μεσοῦντος τοῦ μηνὸς Ρεβίουλ-ἄχρ τοῦ ἔτους 1277 (1860 Ὀκτωβρίου μηνός).

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Περὶ ἐκλογῆς καὶ διορισμοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριάρχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Τύπος ἐκλογῆς

Ἄρθρον Α' Ἐν περιπτώσει χηρεύσεως τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἢ Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν συνεργομένη μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου καὶ ἐκλέγουσα Τοποτηρητὴν ἓνα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μητροπολιτῶν φέροντα τὰ ἀπαιτού-

μενα προσόντα θέλει ἀναγγέλλει πρὸς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην διὰ κοινῆς αὐτῶν ἀναφορᾶς (μασπατᾶ) τὴν τε χήρευσιν καὶ τὸ ἀτομον τοῦ Τοποτηρητοῦ καὶ ἀκολουθῶσ καθ' Ὑψηλὴν ἀνακτορικὴν διαταγὴν θέλει στέλλεσθαι Ὑψηλὸν Διάταγμα (πουγιουρνδὶ) περὶ τε τῆς ἐνεργείας τοῦ Τοποτηρητοῦ καὶ τῆς κατὰ τὸν Κανονισμὸν ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου.

Ἄρθρον Β' Ἀφοῦ ἐνεργηθῶσιν αἱ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀποφάσεις, θέλουσι στέλλεσθαι πρὸς πάντας ἐν γένει τοὺς τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ ὑποκειμένους Μητροπολίτας ἐπιστολαὶ προσκαλοῦσαι αὐτοὺς, ἵνα ἐντὸς τῶ πολὺ τεσσαράκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἐξαποστειλωσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐν δελτίῳ ἐσφραγισμένῳ ἐντὸς ἐπιστολῆς τὴν γνώμην των, περὶ οὗ τινος ἐκ τοῦ συνόλου τῶν Ἱεραρχῶν ἕκαστος ἐγκρίνη ἐν τῇ ἰδίᾳ συνειδήσει, ὡς φέροντος τὰ προσδιωρισμένα καὶ εἰς διαδοχὴν τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου ἀπαιτούμενα προσόντα. Ἐκτὸς τούτων θέλουσι στέλλεσθαι ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν κατωτέρω ρηθισμένων εἰκοσιοκτὼ ἐπαρχιῶν, ὅπως φροντίσωσι νὰ εὐρεθῇ ἐνταῦθα κατὰ τὴν τακτικὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως ἀντιπρόσωπὸς των λαϊκός.

Ἄρθρον Γ' Παρομοίως καὶ τὰ μέλη τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ οἱ τυχόν ἐν βασιλευούσῃ εὐρισκόμενοι λοιποὶ Μητροπολίται, πρὸ πέντε ἡμερῶν τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως θέλουσι γράφει τὸ ὄνομα τῆς γνώμης των ἐν δελτίῳ, καὶ σφραγίσαντες θέλουσι καταθέτει αὐτὸ ὁμοῦ μετὰ τῶν σταλησομένων παρὰ τῶν ἔξωθεν Ἀρχιερέων.

Ἄρθρον Δ' Πρὸ πέντε ἡμερῶν τῆς προθεσμίας τῶν τεσσαράκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν, ὁ Τοποτηρητὴς θέλει ἐκδίδει προσκλητήρια γράμματα πρὸς πάντας τοὺς ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τούτου διωρισμένους νὰ παρευρίσκωνται ἐν τῇ ἐκλογικῇ Συνελεύσει Κληρικούς τε καὶ λαϊκοὺς, εἰς τὰ ἔσοτα θέλει σημειοῦσθαι ἢ

ρητή ημέρα τῆς γενικῆς Συνελεύσεως, καθ' ἣν συναθροισθέντων ἀπάντων καὶ γενομένης τῆς ἐξακριβώσεως τῶν προσώπων τότε κεκλεισμένων τῶν θυρῶν θέλουσιν ἀνοίγεσθαι καὶ ἀριθμῆσθαι τὰ δελτία παρὰ τοῦ γραμματέως τῆς Συνόδου καὶ δύο ἄλλων μελῶν τῆς Συνελεύσεως ἐνώπιον ἀπάντων τῶν μελῶν.

Ἄρθρον Ε' Ἐξίσου εἰσὶν ἐκλέξιμοι πάντες οἱ λαχόντες εἴτε πολλὰς εἴτε ὀλίγας ψήφους ἐν τοῖς δελτίοις.

Ἄρθρον Σ' Ἐάν τινες ἐκ τοῦ Συλλόγου τῶν λαϊκῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως ἤθελον προτείνει καὶ ἄλλα τινὰ ἄτομα, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα δὲν φαίνονται εἰς τὰ δελτία, εἶναι ὅμως ἄξια τοῦ θρόνου, καὶ ταῦτα, ἐάν ἐγκριθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἐνὸς τρίτου τοῦ Συλλόγου τῶν ἐν τῇ Συνελεύσει Κληρικῶν μελῶν, συγκαταριθμηθήσονται μετὰ τῶν ἐκλεξιμῶν.

Ἄρθρον Ζ' Προσδιορισθέντων οὕτω τῶν ὀνομάτων τῶν ἐκλεξιμῶν Μητροπολιτῶν θέλουσι καταγράφεσθαι τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν καταστάτῳ καὶ θέλουσιν ὑπογράφει καὶ σφραγίζει αὐτὸ ἐν τῇ Συνελεύσει ὁ Τοποτηρητής, ἡ Σύνοδος τῶν Μητροπολιτῶν, καὶ τὰ μέλη τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον Η' Ἐπειδὴ ὁ γενησόμενος Πατριάρχης καθὼς Ἐκκλησιαστικῶς εἶναι πνευματικὸς Ἀρχηγός, οὕτω εἶναι καὶ μέσον τῆς Ἵψηλῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ νὰ ἐκτελεθῇ τὰς ἀποφάσεις τῆς, ὡς πρὸς κοσμικὰς τινὰς ὑποθέσεις τῶν ἐν τῇ Πατριαρχείᾳ τοῦ Χριστιανῶν, διὰ τοῦτο, ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὸν διορισμὸν τοῦ ἱκανοῦ πρὸς τὰ πνευματικὰ καὶ ἔθνικα πράγματα, ἡ ἐκλογή ἀνήκει εἰς τοὺς πνευματικούς καὶ λαϊκοὺς Ἀρχηγούς· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴν ἤθελεν εὐρεθῆ ἡ Ἵψηλὴ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐνεργήσῃ τὸ φυσικῶς ἑαυτῇ ἀνήκον δικαίωμα τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἐπὶ προσώπου, τὸ ὅποιον κοινῇ ἐκλογή ἤθελεν ἀναγορευθῆ, διὰ τοῦτο τὸ κατάστιχόν των κατὰ τὸν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ διαγραφέν-

τα τρόπον γενησομένων ἐκλεξιμῶν θέλει στέλλεσθαι παρευθὺς εἰς τὴν Ἵψηλὴν Πύλῃν· καὶ ἐάν ἐκ τῶν ἐν τῷ κατάστῳ τούτῳ σεσημειωμένων ὀνομάτων ἤθελον τυχερὸν εὐρεθῶσι τινες, οἵτινες ὡς πρὸς τὸ πολιτικὸν δὲν ἤθελον θεωρηθῆ ἱκανοί, τότε ἡ Ἵψηλὴ Πύλῃ ἐξαιρούσα αὐτοὺς θέλει εἰδοποιεῖ τὸ Πατριαρχεῖον διὰ τεσπερὲ ἐντὸς 24 ὥρῶν, ὥστε νὰ ἐνεργήσῃσιν τὴν ἐκλογήν ἐπὶ τῶν λοιπῶν.

Ἄρθρον Θ' Ὅταν τὸ τῆς ἐκλογῆς κατάστιχον θεωρηθῆ, ὡς ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ εἴρηται, ἐν τῇ Ἵψηλῇ Πύλῃ καὶ ἐπιστραφῆ, τότε ἡ γενικὴ ἐκλογικὴ Συνέλευσις συνέρχεται μίαν ἡμέραν, ὡς καὶ προλαβόντως, καὶ ἀφοῦ ὁ Τοποτηρητὴς κοινοποιήσῃ αὐτοῖς τὴν γνώμην τῆς Ἵψηλῆς Πύλης, τότε, ἐάν ἤθελον εἶσθαι ἄτομα ἐξηρημένα, γίνεται ἡ ἐκλογή ἐπὶ τῶν λοιπῶν, δηλαδὴ σύμπασα ἡ Συνέλευσις οἷτε Κληρικοὶ καὶ οἱ λαϊκοὶ θέλουσιν ἀναδεικνύει διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας τρεῖς ἐκ τῶν μὴ ἐξαιρεθέντων ἀτόμων ὑποψηφίους διὰ τοῦ μέτρου τῆς πλειοψηφίας.

Ἄρθρον Ι' Πάντα τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως Κληρικά τε καὶ λαϊκὰ ἔχουσιν ἀνὰ μίαν ψήφον ἕκαστος.

Ἄρθρον ΙΑ' Τούτων τῶν τριῶν ὑποψηφίων τὰ ὀνόματα παραλαβόντα τὰ Κληρικά μέλη τῆς Συνελεύσεως, θέλουσι κατέρχεσθαι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν παρεστῶτων καὶ πάντων τῶν λαϊκῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως καὶ κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀνάγκην Ἐκκλησιαστικὴν διατύπωσιν θέλουσιν ἀναδεικνύει διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας καὶ διὰ πλειοψηφίας τῇ ἐπικλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἕνα τῶν τριῶν ὑποψηφίων ἐπὶ διαδοχῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐκτελοῦντες καὶ τὴν ἱεράν τελετήν.

Ἄρθρον ΙΒ' Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας λύεται τὸ ζήτημα διὰ τῆς ψήφου τοῦ Τοποτηρητοῦ.

Ἄρθρον ΙΓ' Ἄμα ἐκτελεσθῆ ἡ ἐκλογή κατὰ τὸν διαγραφέντα

τρόπον θέλει συντάττεσθαι ἀναφορὰ κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καὶ θέλει παρουσιάζεσθαι εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν. Ἀφοῦ δὲ τὸ ἐκλεχθὲν ἄτομον κατὰ πρόσκλησιν τῆς Ὑψηλῆς Πύλης παρουσιασθῆ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν Α. Μεγαλειότητα καὶ ἐπισήμως ἀναγνωρισθῆ, ἀκολούθως δὲ ἐλθὼν εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν γνωστοποιηθῆ, τότε θέλει ἐπανέρχεσθαι μετὰ τῆς συνήθους παρατάξεως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ὅπου θέλουσιν ἐκτελεῖσθαι τὰ εἰθισμένα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Προδόντα τοῦ ἐκλεξιμοῦ

Ἄρθρον Α΄ Ὁ ἐκλεξιμος διὰ τὴν διαδοχὴν τῆς Πατριαρχείας δέον νὰ ᾖναι καθεστηκυίας ἡλικίας καὶ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν Ἱεραρχῶν, ὅστις ἐπὶ ἐπτὰ ἔτη τοῦλάχιστον ἐδιοίκησεν ἀμέμπτως ἐπαρχίαν τινά.

Ἄρθρον Β΄ Δέον νὰ ᾖναι ἀδιάβλητος τὰ ᾗθη ἐν τῷ πολιτεύματι, νὰ ᾖναι πεπαιδευμένος, εἰ μὲν δυνατὸν καὶ τὰ θύραθεν αὐτὰ, εἰ δὲ μὴ, τοῦλάχιστον νὰ ᾖναι κάτοχος τῶν Ἐκκλησιαστικῶν γνώσεων καὶ Κανόνων, καὶ ἐκ τοῦ προτέρου αὐτοῦ βίου νὰ ᾖναι ἀποδεδειγμένος ἀκριβῆς φίλος τῶν τε Θρησκευτικῶν Δογμάτων καὶ τῶν ἱερῶν Παραδόσεων, καὶ δὴ καὶ ὡς Ἀρχηγὸς τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ Πατὴρ πνευματικῆς ἀπάντων τῶν τῆ Θρησκεία ταύτη πιστευόντων, ἔτι δὲ καὶ δεσμὸς ἐνότητος τῶν τε ὑπὸ τὸν Θρόνον αὐτοῦ διατελούντων Μητροπολιτῶν καὶ λοιπῶν ἀνεξαρτήτων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, νὰ ᾖναι ἱκανὸς νὰ προστατεύῃ καὶ ὑπερασπίζῃται ἐνθέρμως λόγῳ τε καὶ ἔργῳ τὴν Θρησκείαν εἰς πάντα καιρὸν καὶ τόπον καὶ περίστασιν· καθότι τοιοῦτον ἀπαιτεῖ αὐτὸν τὸ πνευματικὸν μέρος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον Γ΄ Ἐπειδὴ ὁ Πατριάρχης ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶνε μέγας πνευματικὸς Ἀρχηγὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, εἶναι καὶ ἐπι-

τετραμμένος τὴν ἐκτέλεσιν ὄλων τῶν ἐν τῷ ὕψηλῳ Βερατίῳ διαλαμβανομένων ὑποθέσεων κατὰ συνέπειαν Προνομίων, τὰ ὅποια ὁ μέγας μὲν πορθητῆς Σουλτὰν Μεχμέτ ἐχορήγησεν, ἄλλοι δὲ ἔνδοξοι μεγάλοι Βασιλεῖς ἐκτιμήσαντες διετήρησαν, ὁ δὲ ἤδη κραταιότατος ἡμῶν Ἀναξ εὐμενῶς ἐπεκύρωσε, καὶ ἐπειδὴ κατὰ συνέπειαν τούτων εἰς ἰδιαζούσας περιπτώσεις ὁ Πατριάρχης εἶναι τὸ μέσον τῆς Ὑψηλῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ νὰ πραγματοποιῆ τὰς ἀποφάσεις τῆς, διὰ τοῦτο δέον ὁ ἐκλεχθισόμενος Πατριάρχης ἔχει μόνον νὰ ᾖναι κάτοχος τῶν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ κεφαλαίῳ διαγραφέντων προσόντων, ἀλλὰ καὶ νὰ χαίρῃ πλήρη τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ἐπιкуроύσης Ὑψηλῆς Κυβερνήσεως· ἔτι δὲ νὰ ᾖναι καὶ ἱκανὸς οὐχὶ μόνον κατὰ τὰ πνευματικὰ καὶ νὰ γνωρίζῃ μόνον τοὺς Κανόνας καὶ τὰς τάξεις, ἀλλὰ νὰ χαίρῃ καὶ τὴν κοινὴν τοῦ Ἐθνοῦ ἐμπιστοσύνην καὶ ὑπόληψιν· καὶ ἐν συνόψει νὰ χαρακτηρίζεται μὲ προσόντα καὶ ἀτομικὴν ὑπόληψιν, ὅποیان ἀπαιτεῖ ἡ σεβαστὴ αὕτη θέσις· ἔτι δὲ καὶ νὰ ᾖναι τοῦλάχιστον πατρώθεν ὑπήκοος τῆς κραταιᾶς Βασιλείας ἀπ' ἀρχῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Προσωπικὸς ὀργανισμὸς τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως

Ἄρθρον Α΄ Ἡ ἐκλογικὴ Συνέλευσις σύγκειται ἐκ Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν.

Ἄρθρον Β΄ Ἐκ μὲν τῶν Κληρικῶν εἰσι τὰ μέλη τῆς Ἱεράς Συνόδου μετὰ τῶν τυχόν ἐν Βασιλευσῇ εὐρισκομένων λοιπῶν Μητροπολιτῶν· ὁ δὲ Μητροπολίτης Ἡρακλείας, ἐπειδὴ εἶναι ἀρχαία τάξις νὰ διδῇ αὐτὸς τὴν τῆς Πατριαρχείας Ράβδον, πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως ταύτης προσκαλούμενος θέλει παρευρίσκεισθαι καὶ αὐτός.

Ἄρθρον Γ΄ Τὰ δὲ λαϊκὰ μέλη εἰσι τὰ ἐξῆς:

α' / τρεις τῶν ἐπισημοτέρων ὑπαλλήλων τοῦ Πατριαρχείου οὗτοι δὲ εἰσιν ὁ Λογοθέτης καὶ δύο ἄλλοι μετ' αὐτόν.

β' / Τὰ μέλη τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου.

γ' / Τρεῖς τῶν παλαιότερων φερόντων πολιτικὸν βαθμὸν ἀπὸ τοῦ Α' μέχρι τοῦ Β', δύο ἐκ τῶν φερόντων στρατιωτικὸν βαθμὸν Μέρη ἄλλαι, καὶ τρεῖς ἐκ τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων.

δ' / Ὁ Διοικητὴς τῆς Σάμου, ἐὰν εὐρεθῆ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἢ ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ.

ε' / Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Παραδουναβίων Ἡγεμονιῶν.

ς' / Τέσσαρες ἐκτῶν ἐπιστημόνων ἀνδρῶν οἱ μᾶλλον ἐγνωσμένοι.

ζ' / Πέντε ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ τμήματος.

η' / Εἰς τῶν τραπεζιτῶν.

θ' / Δέκα ἐκ τῶν ἐγκριτωτέρων συντεχνιῶν.

ι' / Δύο ἐκ τῶν ἐνοριῶν Πόλεως καὶ Καταστένου.

ια' / Εἴκοσι ὀκτώ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Καισαρείας, Ἐφέσου, Ἡρακλείας, Κυζίκου, Νικομηδείας καὶ Νικαίας, Χαλκηδόνος καὶ Δέρκων, Θεσσαλονίκης, Τυρνόβου, Ἀδριανουπόλεως, Ἀμασειας, Ἰωαννίνων, Προύσης, Πελαγονείας, Βόσνης, Κρήτης, Τραπεζούντος, Λαρίσσης, Φιλιππουπόλεως, Σερρών, Σμύρνης, Μιτυλήνης, Βάρνης, Βιδύνης, Σοφίας, Χίου, Σκοπίων, Πισσιδείας καὶ Κασταμονῆς, τὸ δὲ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς περιορίζεται εἰς μόνον τοὺς ὑπηκόους τῆς κραταιᾶς Βασιλείας.

1862, (1269 ὀθωμανικοῦ ἔτους.)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Γραικικοῦ Πατριαρχείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Καθύκοντα τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου.

Ἄρθρον 1ον

Ὁ Γραικὸς Πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων εἶναι ὁ ἡγούμενος καὶ ἐφορὸς ἀπάντων τῶν Προσκυνημάτων τῶν ἀποκλειστικῶς ἢ κοινῇ μετὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἀνηκόντων τῷ Ἐθνείῳ τῶν Ρωμαίων ἐν τῷ Καμαμά (Ναῶ τῆς Ἀναστάσεως), τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Μοναστηρίων τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου κειμένων, τῶν Μητροπολιτῶν, Ἐπισκόπων, Καλογήρων, καὶ τῶν Ἱερέων τῶν ὑπαγομένων τῷ Πατριαρχικῷ θρόνῳ· καὶ ὁ Διευθυντὴς τῶν Σχολείων καὶ Νοσοκομείων τῶν ἀνηκόντων τοῖς εἰρημένους Μοναστηρίοις. Καθῆκον αὐτοῦ ἐστὶ τὸ ἐκτελεῖν καθ' ὄρισμένους καιροὺς ἐν τε τῷ εἰρημένῳ Καμαμά καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς Προσκυνήμασι τὰς ἀνάγκαις διατηρουμένας ἀρχαίας θρησκευτικὰς συνηθείας (τελετὰς), τὸ κηδεσθαι τῆς καθῆς διοικήσεως τῶν ὑπαρχόντων Σχολείων καὶ Νοσοκομείων, τὸ βοηθεῖν τοὺς πτωχοὺς τοῦ Ἐθνους ἀναλόγως τῶν εἰσοδημάτων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Μοναστηρίων, καὶ τὸ φροντίζειν τῇ συναντιλήψει καὶ τῶν περὶ αὐτὸν Καλογήρων, κατὰ τὸ δυνατὸν, περὶ τε τῆς ὑποδοχῆς, ὅπου καὶ ὅπως δεῖ, τῶν κατ' ἔτος ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει φοιτῶντων Προσκυνητῶν καὶ περὶ τῆς προμηθείας τῶν μέσων τῆς ἀναπαύσεως αὐτῶν.

Ἄρθρον 2ον

Ἡ Σύνοδος συγκαλουμένη ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ εἰρημένου Πατριάρχου ἀποφασίζει παμφηρεῖ ἢ κατὰ πλειοψηφίαν

φίαν περί τῶν ὑποθέσεων τῶν ὑποβαλλομένων αὐτῇ ὑπὸ τῶν λαϊκῶν καὶ ἀφορωσῶν εἴτε Ὀρθοσκυτικά καὶ πνευματικά ζητήματα, εἴτε τὰ τῶν πνευματικῶν Ἀρχηγῶν ἱερά καθήκοντα.

Ἄρθρον 3ον

Ἡ Σύνοδος σύγκειται ἐξ ἐξ Ἐπισκόπων καὶ ἐννέα Ἀρχιμανδριτῶν μὴ παραλυομένης τῆς κανονικῆς αὐτῆς συστάσεως ἀπόκειται τῇ πνευματικῇ γνώμῃ τοῦ Πατριάρχου ἢ ἐκλογῇ, παύσις καὶ ἀντικατάστασις τῶν Μελῶν αὐτῆς. Ἡ Σύνοδος αὕτη συγκαλουμένη ὑπὸ τὴν προεδρείαν πάντοτε τοῦ Πατριάρχου συσκέπτεται περὶ τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν πνευματικὴν διοίκησιν τῶν Προσκυνημάτων, Ἐκκλησιῶν, καὶ Μοναστηρίων, καὶ περὶ τῶν καθήκοντων καὶ πνευματικῶν ὑποθέσεων τῶν Καλογήρων καὶ διακονητῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς ταῦτα, καὶ περὶ τῆς διευθετήσεως τῶν τε πράξεων, οἷα ἡ μίσθωσις καὶ ἐκμίσθωσις τῶν χάριν φιλανθρωπίας καὶ εὐσεβείας ἀφιερωμένων κτημάτων, ἡ μεταβίβασις τῆς ἰδιοκτησίας μεταξὺ ζώντων καὶ μετὰ θάνατον, καὶ ἡ ἀγοραπωλησία αὐτῶν, καὶ τῶν ἐντεῦθεν προκυψουσῶν διαφορῶν κατὰ τοὺς εἰδικούς περὶ τούτων Νόμους καὶ ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων ὀρθοσκυτικῶν καὶ πολιτικῶν Δικαστηρίων, καὶ περὶ τῆς αὐξήσεως καὶ πολλαπλασιάσεως τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν, καὶ περὶ τοῦ συμφέροντος τοῖς πτωχοῖς τοῦ Ἔθνους καὶ τῶν ἄλλων πνευματικῶν ὑποθέσεων. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Συνόδου ἐκτελοῦνται ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου. Τούτον δ' εὐλόγως κωλύομενον, ὡς ἀπόντα λόγου χάριν ἢ ἀσθενοῦντα, ἀντικαθιστᾷ ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ Μητροπολίτης ἢ Ἐπίσκοπος ἢ Ἀρχιμανδρίτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ τῆς τοῦ Πατριάρχου ἐκλογῆς.

Ἄρθρον 4ον

Ἐν περιπτώσει χηρεύσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἢ Σύνοδος συνελθοῦσα ἐκλέγει ὡς Τοποτηρητὴν ἐκ τῶν ἐν

Ἱερουσαλήμ Μητροπολιτῶν ἢ Ἐπισκόπων πρόσωπον κεκτημένον τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα καὶ ἀναφέρει τὰ περὶ ὑποψηφίου Τοποτηρητοῦ τῷ Διοικητῇ, ὅστις ἀναφέρων, εἴτε διὰ τηλεγράφου, εἴτε διὰ γράμματος τὰ περὶ αὐτοῦ τῷ Ὑψηλῷ ἀξιωματικῆς Βεζυρείας, ἐνεργεῖ τὴν εἴτε τηλεγραφικὴν, εἴτε δι' ὕψηλῶν Γραμμάτων ἀποκριτικὴν διαταγὴν τὴν ὀρίζουσαν, εἴτε τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἀξιωματοῦ τοῦ ἐιρημένου Τοποτηρητοῦ, εἴτε τὰ περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου κατὰ τὸν Κανονισμόν.

Ἄρθρον 5ον

Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὀρισμένων ὁ Τοποτηρητὴς ἐπιστέλλει τοῖς Μητροπολίταις καὶ Ἐπισκόποις τοῖς τελοῦσιν ὑπὸ τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον καὶ ἔχουσιν ἔδραν, καὶ εἰδοποιεῖ αὐτοὺς ὅτι ὀφείλουσι νὰ παρευρεθῶσιν ἐν Ἱερουσαλήμ χάριν τῆς ἐκλογῆς Πατριάρχου ἐντὸς ἐικοσῶν ἡμερῶν. Συγχρόνως εἰδοποιεῖ τοὺς ἐντοπίους ὅτι δεόν νὰ παραστῆ ἐν τῇ Συνόδῳ τῆς ἐκλογῆς ἐν Ἱερουσαλήμ ἐντὸς τῆς ὀρισμένης προθεσμίας εἰς ἄξιος Ἱερεὺς ἐξ ἐκάστης Μητροπόλεως καὶ Ἐπισκοπῆς ὡς ἀντιπροσώπους τῶν ἐντοπίων.

Ἄρθρον 6ον

Ἐπιστάσης τῆς ἐιρημένης προθεσμίας καὶ προσκληθέντων ἐν τῷ ἐν Ἱερουσαλήμ Μοναστηρίῳ τῶν προσκεκλημένων συνέρχεται ἡ ἐιρημένη Ἱερά Σύνοδος περιλαμβάνουσα ἅπαντας ἐν γένει τοὺς Μητροπολίτας καὶ Ἐπισκόπους· τούτων δ' ἕκαστος σημειῶν ἐπὶ δελτίου χωριστοῦ καὶ ὑπογεγραμμένου τὰ ὀνόματα τῶν οὗς γνωρίζει ἄξιους τῆς Πατριαρχείας ἐκ τῶν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Θρόνῳ ὑπαγομένων καὶ εἴτε ἐν Ἱερουσαλήμ εἴτε ἐκτὸς αὐτῆς εὕρισκομένων, καὶ φερόντων τὸν βαθμὸν Μητροπολίτου ἢ Ἐπισκόπου ἢ Ἀρχιμανδρίτου, ἐπιδίδωσιν αὐτῷ τῷ Τοποτηρητῇ.

Ἄρθρον 7ον

Μὴ παρατηρουμένης δὲ τῆς πλειονοψηφίας ἢ ὀλιγοψηφίας, ἢς ἔτυχεν ἕκαστον τῶν ἀτόμων τούτων, καὶ θεωρουμένων ἀπάντων ὡς ὑποψηφίων (ἐκλεξιμῶν) γράφονται τὰ δνόματα αὐτῶν συνεδριαζούσης τῆς Συνόδου ἐν Καταλόγῳ ὑπογραφομένῳ ὑπὸ τε τοῦ Τοποτηρητοῦ καὶ τῶν Μελῶν τῆς Συνόδου.

Ἄρθρον 8ον

Ἐπειδὴ ὁ γενησόμενος Πατριάρχης ἔσται Ἐκκλησιαστικῶς πνευματικὸς Ἀρχηγός, ὁ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον σχηματισθόμενος Κατάλογος σταλήσεται τῷ Διοικητῇ. Οὗτος δ' ἀμέσως διὰ γραμμάτων ἢ τηλεγραφικῶς ἀναγγέλλει τὰ ἐν τῷ Καταλόγῳ τούτῳ δνόματα τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ. Τούτων δὲ τινὰς ἐξαιρεθέντας, κυβερνητικῶ λόγῳ, καὶ ἀφαιρεθέντας ἐκ τοῦ Καταλόγου ὑπὸ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, κοινοποιεῖται ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τῷ τε Τοποτηρητῇ καὶ τῇ Συνόδῳ ἢ ἐκδοθησομένη ἀποκριτικῶς Διαταγῇ περὶ τοῦ γενέσθαι τὴν ἐκλογὴν μεταξὺ τῶν λοιπῶν δνομάτων.

Ἄρθρον 9ον

Τῆς Διαταγῆς τῆς Ὑψηλῆς Πύλης κοινοποιηθείσης ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ, ὡς εἴρηται ἐν τῷ προηγούμενῳ ἄρθρῳ, ἡ Σύνοδος μετὰ τῶν ἐν τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ Μοναστηρίῳ εὑρισκομένων λοιπῶν Ἀρχιμανδριτῶν καὶ Πρωτοσυγκέλλων, καὶ τῶν τε ἔξωθεν μεταπεμφθέντων ἰθαγενῶν Ἱερέων καὶ τῶν δύο ἐπίσης ἐντοπίων Ἱερέων τῶν ἐκλεγθησόμενων ἐκ μέρους τῶν κατοίκων τῆς Ἱερουσαλὴμ, σχηματίσασα γενικὴν Συνέλευσιν ἄρξεται τῶν κατὰ τὴν ἐκλογὴν οὕτως: Τρία άτομα ἐκ τῶν ὑποψηφίων τὰ λαχόντα τῆς πλειονοψηφίας τῶν μυστικῶς ψηφίζοντων Μελῶν τῶν τε Καλογήρων καὶ τῶν προσελθόντων Ἱερέων ὀρισθήσονται

ταὶ ὡς ὑποψήφιοι. Μετὰ τὸν ὀρισμὸν δὲ τῶν τριῶν τούτων ὑποψηφίων τῶν καλογηρικῶν Μελῶν τῆς Συνελεύσεως παραλαβόντων τὸ δελτίον τὸ περιέχον τὰ δνόματα τῶν ὑποψηφίων καὶ εἰς τὸν τῆς Ἀναστάσεως Ναὸν κατελθόντων, καὶ τῶν λοιπῶν Μελῶν παρόντων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐκλεγθήσεται μυστικῶς καὶ κατὰ πλειονοψηφίαν ὑπὸ τῆς κανονικῆς Συνόδου ὡς Πατριάρχης εἰς τῶν τριῶν τούτων ὑποψηφίων κατὰ τὰ ἀνέκαθεν τελούμενα Θρησκευτικὰ ἔθιμα, καὶ γενήσεται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ τελετὴ, ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας ἢ ψῆφος τοῦ Τοποτηρητοῦ προστιθεμένη νικά.

Ἄρθρον 10ον

Ἐπειδὴ οἱ προσκαλούμενοι, ἵνα παρευρεθῶσιν ἐν τῇ Συνάξει τῆς ἐκλογῆς Μητροπολίται καὶ Ἐπίσκοποι, μὴ παρουσιαζόμενοι πράγματι θεωρηθήσονται ὡς ἀκολουθήσαντες τὴν ψῆφον τῶν πολλῶν (ὡς ἀποδεχθέντες τὴν πλειονοψηφούσαν ψῆφον) ἕκαστος τῶν Μελῶν τῆς Συνελεύσεως εἴτε Καλόγηρος, εἴτε Ἱερεὺς ἔγγαμος δώσει μίαν μόνον ψῆφον.

Ἄρθρον 11ον

Τῆς ἐκλογῆς γενομένης κατὰ τὸν μνησθέντα τρόπον συνταχθήσεται γενικὴ ἀναφορὰ (ἱκετήριος) κατὰ τὸ παλαιὸν καὶ υποβληθήσεται διὰ τοῦ Διοικητοῦ τῇ Μεγάλῃ Βεζυρεῖα, ἐν τῇ ἀφίξει δὲ τοῦ ἐκδοθησομένου Ὑψηλοῦ Βερατίου (Διπλώματος), περὶ τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ ἐκλεγέντος προσώπου ἀνακηρυχθήσεται καὶ ἀναγνωρισθήσεται ἐπιτοπίως τὸ Πατριαρχικὸν αὐτοῦ ἄξιωμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ τῶν ἀναγκαίων προδόντων τοῦ ἐκλεγχομένου Πατριάρχου.

Ἄρθρον 12ον

Ὁ μέλλων ἐκλεγῆναι Πατριάρχης ἀνάγκη νὰ ἔχη συμπληρωμένον τὸ 40^{ον} ἔτος καὶ νὰ ᾖ ἐκ τῶν Καλογήρων τῶν φερόντων τὸν τίτλον Ἐπισκόπου ἢ Ἀρχιμανδρίτου, καὶ νὰ ἔχη διοίκησιν δέκα ἔτη κατὰ συνέχειαν θέσιν τινὰ ἀμέμπτως ἢ ἀνεπιλήπτως, καὶ τοῦλάχιστον ὁ Πατὴρ του καὶ ὁ ἴδιος νὰ ὦσιν ὑπῆκοι τῆς Ὑψηλῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἄρθρον 13ον

Ὁ μέλλων ἐκλεγῆναι Πατριάρχης πρὸς τοὺς ἀνυπότους καὶ ἀνεπιλήπτους αὐτοῦ ἦθεσιν ἀνάγκη νὰ ᾖ κάτοχος καὶ ἔμπειρος, κατὰ τὸ δυνατόν, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐπιστημῶν καὶ μαθήσεων καὶ Κανόνων, καὶ νὰ ἀποδείκνυται καὶ βεβαιῶται τὸ περὶ τὰ Θρησκευτικὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ σέβας αὐτοῦ ἐκ τῆς προτέρας αὐτοῦ διαγωγῆς. Πρὸς τοῦτοις δέ, ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς ἔσται Πατριάρχης τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ τῶν πέριξ καὶ Ἐπίσκοπος αὐτῆς ταύτης τῆς Ἱερουσαλήμ, καθῆκον αὐτοῦ Ἐκκλησιαστικόν ἐστὶ τὸ δύνασθαι ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ ἐν παντὶ καιρῷ νὰ διατηρήσῃ πάσας τὰς ὑπ' αὐτοῦ διοικηθησομένας Ἐκκλησίας καὶ Μοναστήρια, ὧν ἔστιν ἡγούμενος, καὶ τοὺς ὀρθοδόξους, ὧν ἔσται Ποιμὴν, μετὰ τῆς Θρησκείας αὐτῶν.

Ἄρθρον 14ον

Πλὴν τῶν τακτικῶν αὐτοῦ πνευματικῶν καθηκόντων ὁ χρηματικῶν Πατριάρχης, ὡς διατεταγμένος νὰ ἐκτελῇ πανθ' ὅσα γεγραμμένα εἰσὶν ἐν τῷ Ὑψηλῷ Βερατίῳ, τῷ περιέχοντι τὰ ὑπὸ

τοῦ Δεσπότη Ἡμῶν Ὁμαρ-Ἰλ-Φαρόκκ (ὃ εἶη ὁ Ὑψιστος Θεὸς Εὐμενῆς) χορηγηθέντα καὶ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ τοῦ κατακτητοῦ δαφιλευθέντα, καὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν μεγάλων πρῶην Βασιλέων κυρωθέντα καὶ τηρηθέντα καὶ ὑπὸ τοῦ νῦν Ἰσχυροῦ Αὐτοκράτορος ἐπιβεβαιωθέντα Προνόμια, ὁ ἐκλεγχοσόμενος Πατριάρχης πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ προσοῦσιν, ὀφείλει νὰ ἀπολαύῃ καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ἐπικυρούσης Ὑψηλῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, νὰ ᾖ κάτοχος τῶν Νόμων καὶ Διατάξεων τῆς Ὑψηλῆς Πύλης καὶ ἀξίος τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ ὑπολήψεως τοῦ Ἔθνους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Περὶ τῶν ἀναγκαίων προδόντων τῶν Ἐπισκόπων καὶ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν.

Ἄρθρον 15ον

Ὁ μέλλων ἐκλεγῆναι καὶ ὀρισθῆναι Ἐπίσκοπος δέον α' / νὰ ᾖ ὑπῆκοος τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ἐξ ἀρχῆς (γεννητῆς) καὶ μηδέποτε ἐπιλήψιμος ὡς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸ Ἔθνος· β' / ἵνα ὦν ἀνατεθραμμένος ἐν τῷ Πατριαρχεῖῳ Ἱερουσαλήμ ἢ ἐν τῷ Μοναστηρίῳ ἢ εὐάγωγος, καὶ ἂν μὴ φέρῃ τὸν βαθμὸν Ἀρχιμανδρίτου ἢ Πρωτοσυγκέλλου, ἢ ὅμως ἐκ τῶν Καλογήρων τῶν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπηρετησάντων· γ' / ἵνα κατὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικούς κανόνας ἢ ὄριμος τὴν ἡλικίαν, καὶ τέλειος τῷ σώματι καὶ ἔμπειρος περὶ τε τὰς ἀναγκαίας γνώσεις ὡς πρὸς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ καὶ περὶ τὴν καλὴν Διοίκησιν τῆς Ἐπισκοπῆς· δ' / ἵνα πλὴν τῆς Ἑλληνικῆς γινώσκῃ τὴν Ἀραβικὴν γλῶσσαν, εἰ δυνατόν δὲ καὶ τὴν Τουρκικὴν.

Ἄρθρον 16ον

Ἐπειδὴ ἡ ἐκλογὴ καὶ διορισμὸς νέου Ἐπισκόπου ἐν ταῖς χηρεύουσαις Ἐπισκοπικαῖς ἑδραῖς γενήσεται τῇ ψήφῳ καὶ ἐπιδοκιμασίᾳ τῆς Ἱεράς Συνόδου, ἢ Σύνοδος αὐτῆ καταστρώσασα

τῆ ἀδείᾳ τοῦ Πατριάρχου τὸν κατάλογον τῶν ἐχόντων τὰ πρὸς Ἐπισκοπὴν ἀπαιτούμενα προσόντα, τούτων δ' ἐπίσης ἀξίων καὶ ἀρμοδίων εὐρεθέντων προτιμῶσα τοὺς πιστοτέρους καὶ παρασχόντας ἐκδουλεύσεις τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὁρίσει ἐξ αὐτῶν τρεῖς ὑποψηφίους τῆς χηρευούσης ἐπισκοπῆς, εἴτα δὲ ἀπελθούσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐκτελέσει τὰ νενομισμένα, καὶ διὰ νέας μυστικῆς ψηφοφορίας ψηφίσει καὶ διορίσει ὀριστικῶς ἓνα τῶν ρηθέντων τριῶν ὑποψηφίων· ἐὰν δὲ συμπέσῃ ἰσοψηφία, ἡ πλειονοψηφία ἀποτελεσθήσεται διὰ τῆς τοῦ Πατριάρχου ψήφου.

Ἄρθρον 17ον

Ἐν περιπτώσει θανάτου Ἐπισκόπου τινὸς τὰ κατὰ τὴν ἐκκλησίαν ἄρχονται μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ Γράμματος τοῦ ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τῶν ἐγκρίτων Καλογῆρων καὶ Λαϊκῶν τοῦ Δήμου, ἐν ᾧ ἡ ἔδρα τοῦ Ἐπισκόπου.

1875. (Τῆ 5ῃ Σεφὲρ 1292).

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΘ' ΑΙΩΝΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ

ΚΑΙ

ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ

Ἐν τέλει τοῦ Πονήματος τούτου καὶ ἐν εἰδῇ παραρτήματος αὐτοῦ παραθέτομεν Κατάλογον τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῶν τεσσάρων ἡμῶν Πατριαρχείων, οἵτινες ἐπατριάρχευσαν κατὰ τὸν λήξαντα ἤδη ΙΘ' αἰῶνα, μετὰ περιλήψεως τῆς ἐπισήμου δράσεως ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν, ἵνα καὶ πρακτικῶς ἀποδειχθῆ, — Ὅτι τὸ μὲν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔχει πάντοτε τὴν ἀνωτάτην ἐπίβλεψιν τῆς καθόλου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ τηρεῖν τὴν εἰρήνην ἀπάσης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. — Ὅτι καὶ μέχρι τῶν μέσων τοῦ λήξαντος αἰῶνος ἐξελέγοντο οἱ Πατριάρχαι πάντων τῶν Πατριαρχείων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τε τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου αὐτοῦ, καὶ τῶν Προϋχόντων τοῦ Γένους. — Ὅτι μετὰ τὴν ὀπωσδήποτε ἐξημέρωσιν τῆς Αἰγύπτου, τῆς Συρίας καὶ τῆς Παλαιστίνης ἐγκατεστάθησαν μονίμως ἐν μέσῳ τοῦ Ποιμνίου αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι Πατριάρχαι· καὶ ὁσάκις θρόνος τις τῶν χωρῶν αὐτῶν δὲν ἠδύνατο ἀφ' ἑαυτοῦ ν' ἀναδείξῃ νομίμως τὸν Πατριάρχην του, τὸ Οἰκουμε-

νικόν Πατριαρχεῖον ἔδιδεν εἰς αὐτὸν τοιοῦτον δι' ἐκλογῆς ἢ καὶ διώριζε τοιοῦτον ἀνευ ἐκλογῆς. — Ὅτι μετὰ τὸ Χάττ Σερῖφ, τὸ Χάττ Χουμαγιούν καὶ τὸ Πατριαρχικὸν Βεράτιον τοῦ 1860 ἡ ἐκλογή τῶν Πατριαρχῶν ἀπάντων τῶν Πατριαρχείων δέον νὰ ἐνεργῆται διὰ ἐπὶ τούτῳ Κανονισμοῦ, ἄλλως εἶναι ἄκυρος. — Ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον τῶν Ἱεροσολύμων παρέσχε σχεδὸν πάντοτε ἐκ τῆς χορείας τῶν Πατέρων αὐτοῦ τοὺς Πατριάρχας τῶν ἄλλων δύο Θρόνων, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Θρόνου. — Καὶ ἵνα τέλος ἐκ τῆς ἐπισήμου δράσεως τῶν Πατριαρχῶν λάβωμεν ἰδέαν τινὰ τῆς ἐπιρροῆς τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν υποθέσεων τοῦ ἡμετέρου Γένους. Δηλαδή πόσοι καὶ ὅποιοι ἀγῶνες κατεβλήθησαν ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῶν Γραμμάτων, καὶ ὑπὸ τίνων. Τίνες καὶ ὅποιοι ἐνέργειαι ἐγένοντο ὑπὲρ τῆς διασώσεως τῶν Προσκυνημάτων τῶν Ἁγίων Τόπων καὶ ὑπὸ τίνων. Τί ἐνηργήθη ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς κατασκέσεως τῶν Μοναστηριακῶν Κτημάτων, καὶ πότε τὸ πρῶτον ἡ ἐπιβουλὴ αὕτη ἔλαβε χώραν. Πότε καὶ ὑπὸ τίνος ἐγένετο δυστυχῶς ἡ χειραφέτησις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ πόσοι ἄλλαι ἠκολούθησαν αὐτήν. Πότε καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τίνων ἐγένετο τὸ Σχίσμα τῶν Βουλγάρων καὶ ἄλλα ζητήματα ὠφέλιμα διὰ τοὺς ἀσχολουμένους περὶ τὰ Ἐκκλησιαστικά, ἵνα γνωρίσωμεν τρόπον τινὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ λήξαντος αἰῶνος ἐκ τῆς ἐπισήμου δράσεως τῶν Πατριαρχῶν μας τούτων. Διὰ τοῦτο καὶ ἐθεωρήσαμεν ἀπαραίτητον τὸν κατάλογον τοῦτον εἰς ἐπισφράγισιν τῶν ἐν τῷ πονήματι ἐκτεθειμένων.

ΟΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΥΣΑΝΤΕΣ ΣΑΤΑ ΤΟΝ ΔΕΣΑΝΤΑ ΑΙΩΝΑ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Ἡ ἐκλογικὴ περιφέρεια τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν αὐτὴν καὶ ἀπὸ τὰ μέρη, τὰ ὅποια ὀρίζονται ἐν τῷ γ' ἄρθρῳ τοῦ Γ' κεφαλαίου τοῦ Κανονισμοῦ περὶ ἐκλογῆς Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ καὶ **Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ** καλουμένη εἶναι ἡ ἐπισημοτάτη Ἐκκλησία τῆς Ὀρθοδόξιας συστηθεῖσα τὸ 36^{ον} ἔτος μ. Χρ. παρὰ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ὅστις ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Συυθίαν καὶ τὸ Βυζάντιον. Πρῶτος δὲ Ἐπίσκοπος αὐτῆς ἀνεδείχθη ὁ ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα Ἀποστόλων ΣΤΑΧΥΣ.

Τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1801 ὁ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως καὶ εἶτα Νικαίας ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ὁ Ε', ὁ ἐκ Μουδανίων τῆς Κυζίκου καταγόμενος, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὰ ἑκπαλαὶ κρατοῦντα. Ἀνὴρ οὐχὶ δραστήριος, ἀλλὰ λόγιος καὶ ἐλεημονητικὸς μεγάλως συντελέσας εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ αἰοῖ μου Δημητρίου Μουρούζη, ὅπως ἰδρυθῆ ἡ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῆ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἢ κληθεῖσα Παγγενής, εἰς τὴν ἰδρυσιν τῆς ὁποίας κατέβαλε μὲν πολλὰ χρήματα ὁ Μουρούζης καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, συνεισήνεγκεν ὅμως καὶ αὐτὸς ὁ Καλλίνικος οὐκ ὀλίγα ἐκ συνεισφορᾶς ἀπάντων τῶν Ἀρχιερέων. Τὸ δὲ 1806 ἰσχυσάντων τῶν Γαλλιζόντων Φαναριωτῶν ἀντὶ τῶν Ρωσσιζόντων παρητήθη τῆς πατριαρχείας πατριαρχεύσας ἔτη πέντε.

[Βλέπε περὶ αὐτοῦ καὶ κατωτέρω].

Τὸν Καλλίνικον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1806 ὁ ἀπὸ Σμύρνης ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ Ε΄ τὸ Β΄ Πατριαρχεῦσας ἐκ Δημητζίανης τῆς Γορτυνίας ὁρμώμενος, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὰ ἑκπαλαί κρατοῦντα. Ἄνῃρ λόγιος καὶ πατριωτικός. Εἰς τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν εὐκλεεστέρων Πατριαρχῶν καὶ ὁ ἐνδοξότερος τοῦ αἰῶνος τούτου. Τοῦ ὅπου τοῦ Ἱερὸν Σχῆνος παράληφθῆν ἐξ Ὁδησσοῦ ὑπὸ μεγάλης ἐκ Κληρικῶν Ἐπιτροπῆς σταλείσης ἐκεῖ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως δι' ἐπὶ τούτω ἀτμοπλοῦς, καὶ διὰ βασιλικῶν τιμῶν ἐν ἀνοικτῇ θαλάσῃ προὔπαντηθῆν ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου παρελήφθη ἐν Πειραιεὶ παρὰ τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Βασιλείσης, καὶ ἐκεῖθεν μεταφερθῆν ἐν μεγάλῃ πομπῇ ὑπὸ τοῦ πανταρχοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ συρρέουσας λαοῦ κατετέθη ἐν κατανύξει ἐντὸς μαρμαρίνης Λάρνακος ἐν τῷ Ναῶ τῆς Μητροπόλεως τὴν 25ην Ἀπριλίου 1871, ὅπου λάτρευεται ὡς Ἐθνομάρτυς. (Βλέπε περὶ τοῦ Ἰβίου καὶ κατωτέρω).

Τὸν Γρηγόριον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1808 ὁ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ὁ Ε΄, περὶ οὗ ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω, τὸ δεύτερον Πατριαρχεῦσας ἀλλ' ἀνήλθε τὴν φορὰν ταύτην ἀνευ ψήρων, ἀνευ ἐκλογῆς, ἀνευ εἰδήσεως τῆς Συνόδου, καὶ μόνον διὰ χρημάτων, δι' ἃ ἡ Σύνοδος ἐταράχθη πολὺ, διότι προσεβλήθη τὸ δικαίωμα αὐτῆς τοῦ νὰ ἐκλέγῃ αὐτὴ τὸν Πατριάρχην, τὸ ὅποιον εἶχε στερεωθῆ περὶ πενήκοντα ἔτων. Τὸ μόνον ἄξιον λόγου τῆς Πατριαρχείας τοῦ ταύτης εἶναι ὅτι ἀγγελθείσης αὐτῷ τῆς πυρπολήσεως τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἀνέλαβε τὸν ἀγῶνα τῆς ἀνοικοδομήσεως αὐτοῦ καὶ ἐξέδωκεν ἐγκυκλίους Συνοδικὰς πρὸς τοῦτο συνεννοούμενος καὶ συνεργαζόμενος μετὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμέοντος Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Πολυκάρπου, (Προσκυν. Βενιαμῆν Σελ. 230), ἀλλ' ἅμα συνενεπήθη μετὰ τῆς οἰκίας τοῦ ὁ ὑποστηρικτῆς αὐτοῦ Βαϊρακτάρης, ἐξεδιώχθη τοῦ Θρόνου καὶ αὐτός, πατριαρχεῦσας δέκα περίπου μῆνας.

Τὸν Καλλίνικον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ 1809 ἹΕΡΕΜΙΑΣ ὁ ἀπὸ Μητροπόλεως Μιτυλήνης ὁρμώμενος ἐκ Κρήτης, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Συνόδου κατὰ τὰ ἑκπαλαί κρατοῦντα. Ἄνῃρ ἐμβριθῆς καὶ εἰδήμων τῆς Τουρκικῆς γλώσσης καὶ τῶν Τουρκικῶν ἔθιμων τε καὶ νομίμων, ἀλλ' ἄμειρος παιδείας ἑλληνικῆς· συνέντευξεν ὁμοίως τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ ἔθνους καὶ ἀντέσχεν εἰς τὰς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καταδρομάς· Παρητήθη δὲ τοῦ Θρόνου γέρων καὶ ἀσθενικός, πατριαρχεῦσας ἔτη τρία καὶ μῆνας τινάς.

Τὸν Ἱερεμίαν τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1813 ΚΥΡΙΑΛΟΣ ὁ Ε΄ ἀπὸ Μητροπόλεως Ἰκονίου καὶ Ἀδριανουπόλεως, Ἀδριανουπολίτης, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὰ ἑκπαλαί κρατοῦντα. Ἄνῃρ σοφὸς καὶ ἐγκρατῆς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ εἰδήμων τῆς Τουρκικῆς γλώσσης μετὰ ζῆλον περὶ τὰ θεῖα πολὺν· ἀλλ' οὐδὲν ἐπραττεν αὐτογνωμόνως καὶ ἀνευ τῆς ψήφου τῶν περὶ αὐτὸν Κληρικῶν. Παρητήθη δὲ τοῦ Θρόνου τῇ παρακλήσει τοῦ Ἀλεξάνδρου Σούτζου πατριαρχεῦσας σχεδὸν ἔτη ἕξ, μεθ' ἃ ἐφησύχασεν εἰς τὴν πατρίδα του.

Τὸν Κύριλλον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1818 ὁ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ Ε΄, περὶ οὗ ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω, τὸ τρίτον Πατριαρχεῦσας ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὰ ἑκπαλαί κρατοῦντα. Ὁ μέγας οὗτος Πατριάρχης τρίς ἐπατριάρχευσε. — Καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην αὐτοῦ Πατριαρχίαν τὸ 1797 ἔσωσε τὴν Ἀμβρακίαν ἐκ μεγάλου καὶ βεβαίου κινδύνου, καθόσον καταγγελλθέντων τῶν κατοίκων αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ ὅτι ὄθην ἐλευθερίζουσι καὶ ἐφερονεὶς τὰς κομβοθήκας αὐτῶν τὸ σῆμα τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἔλαβε παρὰ τοῦ Μουλά αὐτῆς Ἰλάμη ὅτι ταῦτα δὲν ἦσαν ἀληθῆ καὶ ὅτι ἐπικρατεῖ ἐκεῖ ἡσυχία καὶ τάξις. Ἀπέπεμψε δὲ καὶ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τοὺς ἐνδομούντας ἐν αὐτῇ Ἀρχιερεῖς, ὅπως καὶ ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ἐκπέσῃ τοῦ Θρόνου καὶ ἐξο-

ρισθῆ εἰς τὸν Ἄθωνα· Ἡ δὲ ἐξορία τοῦ αὐτοῦ ἐδωρήσατο εἰς τὸ πλῆρωμα τῆς Ἐκκλησίας Παράφρασιν τῶν εἰς τὴν Ἑξαήμερον καὶ τὰ ἡθικά ὁμιλιῶν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἐκ τοῦ ἀρχαίου κειμένου εἰς τὴν καθομιλουμένην. — Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν αὐτοῦ Πατριαρχεῖαν τὸ 1806 ἀνήγειρε τὰ Πατριαρχεῖα, συνέστησε Τυπογραφεῖον, ἐξέδωκε Συνοδικούς τόμους, ἐξέδωκεν Ἐγκυκλίους, δι' ὧν συνίστα τὴν ἀνέγερσιν Σχολείων, καὶ ἐδίδασκε. Καὶ ταῦτα ἐπραττε κρατῶν πάντοτε εἰς χεῖράς του τὸ κλειδίον τοῦ κατὰ τὸν Ἄθωνα κελλίου του. Ἄλλ' ἀφνης ἐν τῷ μεταξύ εἰσέρχεται ἐντὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ στόλος ὁ Ἀγγλικός, ὅπως ἀναγκάσῃ τὸν Σουλτάνον νὰ παραιτηθῆ τῆς μετὰ τοῦ Ναπολέοντος συμμαχίας. Ὁ δὲ λαὸς κατεπτοημένος διὰ τοῦτο καὶ ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν ἐξαναγκαζόμενος συνέρρευσε πρὸς τὴν παραλίαν, ὅπου ἦν τὸ παλάτιον τοῦ Σουλτάνου, ἵνα πρὸς φρούρησιν αὐτοῦ κατασκευάσῃ περιαυτὸ προχώματα. Τότε ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ἐν τῇ ἐτοιμότητι τοῦ πνεύματός του παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ Ἀρχιερεῖς τινὰς καὶ πλῆθος πολὺ χριστιανικοῦ λαοῦ ἐσπευσεν εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἐπελήφθη τοῦ ἔργου αὐτοπροσώπως συγκομιζῶν ἰδίαις μάλιστα χερσὶ χῶμα μεθ' ὄλου τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Ἀρχιερέων πρὸς ταχεῖαν συντέλεσιν τοῦ ἔργου. Τοῦτο κατημαρτίσθη τὸν Σουλτάνον, ὅστις ἐβλεπεν ἄνωθεν ἐκ τῶν θυρίδων τὰ γινόμενα. Τοῦ δὲ σάλου τούτου παρελθόντος ἐξηκολούθησε καὶ πάλιν τὰ ἔργα αὐτοῦ ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος, ὡς καὶ πρότερον· ἀλλ' ἅμα ἀνήλθεν εἰς τὸν θρόνον Μαχμούτ ὁ Β', ὁ Πατριάρχης οὗτος ἐγένετο καὶ πάλιν ἐκπτώτος τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ ἀπεσύρθη καθ' Ἐψηλὴν Διαταγὴν εἰς τὴν νῆσον Χάλκη. — Καὶ κατὰ τὴν τρίτην ταύτην αὐτοῦ Πατριαρχεῖαν ὁ κλεινὸς Γρηγόριος διηύθυνε καὶ πάλιν κατὰ τὸν αὐτοῦ τρόπον καὶ ἐξέδωκεν ἐγκυκλίους, δι' ὧν οὐκ ἐπαύετο συνιστῶν τὴν Ἑλληνικὴν Παιδείαν διότι ἐγνωρίσεν ὅτι οἱ μαθηταὶ ἐν τισὶ τῶν Σχολείων ἡμέλων τῆς θείας τῶν Ἑλλήνων γλώσσης, ἧτις δίδει λιπαρὰν τὴν μάθησιν, ἀρεσκομένοι εἰς καινοφανεῖς διδασκαλίας τῆς νεωτέρας Φιλοσοφίας, αἵτινες γεμίζουσιν οὐσίως

καὶ κενοσοφίας τοὺς νέους καθιστῶσαι αὐτοὺς ἀχρήστους εἰς τὴν Πατρίδα· Ἀπέπεμψε δὲ καὶ πάλιν τινὰς τῶν ἐνδημούντων ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχιερέων εἰς τὰς ἐπαρχίας των.

Ἄλλ' ἐνῷ ἐπραττε ταῦτα ὁ Πατριάρχης, διαμηνύεται τῇ Πύλῃ ἡ εἰσβολὴ τοῦ Ἐψηλάντου εἰς τὴν Μολδαυίαν καὶ καταφαίνεται ἐπικειμένη ἐπανάστασις τῶν Ἑλλήνων, δι' ὅ καλεῖται ὁ Γρηγόριος, ὡς Ἐθνάρχης, εἰς τὴν Πύλῃν μετὰ τοῦ Διερμηνέως αὐτοῦ καὶ διερευνᾶται τὸ τί γνωρίζει· ἐπὶ δὲ τῇ ἀπαντήσῃ ὅτι οὐδὲν γνωρίζει καὶ οὐδεμίαν ἔχει εἰδήσιν τοῦ πράγματος προεμπέμφθη μετὰ φιλοφρονήσεων εἰς τὰ ἴδια καὶ μετὰ τὴν παράκλησιν ἀν πληροπορηθῆ τι νὰ τὸ γνωρίσῃ πρὸς τὴν Πύλῃν. Ἄλλ' ἐν τούτοις ἐκρατήθησαν εἰς τὴν φυλακὴν πέντε ἐκ τῶν ἐγκρίτων Συνοδικῶν, ὅτινες ἐνεκὰ τοῦ μηνύματος εἶχαν καθειρχθῆ. Τὴν 23^{ην} Μαρτίου 1821 διατάσσεται ὑπ' ἀμοφτέρας αὐτοῦ τὰς ἰδιότητας δι' Ἐψηλοῦ Ὅρισμοῦ νὰ διακηρύξῃ ἀμνηστειὰν ἐκ μέρους τῆς Πύλης πρὸς πάντας τοὺς τυχόν πλανηθέντας ὑπὸ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, νὰ λύσῃ τὸν ὄρκον τῶν Ἐταίρων αὐτῆς καὶ ν' ἀφορίσῃ τὸν Ἐψηλάντην καὶ τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ, καὶ πάντα ταῦτα διενεργοῦνται ἐπισημότατα καὶ κατὰ γράμμα. Τὴν 1^{ην} Ἀπριλίου δμως, Κυριακὴν τῶν Βαίων, φθάνει ἡ εἰδήσις ὅτι ἐπανεστάτησεν ἡ Πελοπόννησος, καὶ τὴν ἐπαύριον ἀποκεφαλίζεται ὁ μέγας Διερμηνεὺς Κωνσταντῖνος ὁ Μουρούζης καὶ πολλοὶ φυλακίζονται. Τὴν δὲ 8^{ην} Ἀπριλίου, ἡμέραν τοῦ Πάσχα, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς Ἐκκλησίας, εἰσέρχεται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὁ τόπον Διερμηνέως λαβὼν Σταυράκης Ἀριστάρχης καὶ περισυναΐζει τέσσαρας πέντε ἐκ τῶν προστυχόντων Συνοδικῶν, ἀπαιτῶν νὰ ψηφίσωσι Πατριάρχην αὐθωρεῖ· καὶ ἀμέσως ἐκλέγεται εἰς τῶν παρόντων δακρύων καὶ τρέμων ὁ Πισσιδιάς Εὐγένιος· καὶ ἐνῷ ὁ Εὐγένιος οὗτος ἐπορεύετο πρὸς τὸν Ἐπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, ἵνα λάβῃ καὶ τὴν πολιτικὴν ἐπικύρωσιν, ὁ Γρηγόριος ἀπήγετο πρὸς τὸν Ἀρχισατράπην, καὶ ἐκεῖθεν φέρεται καὶ κρεμάται εἰς τὴν μέσσην θύραν τοῦ Πατριαρχείου, ὡς ὑπεύθυνος τῆς ἐκραγείσης ἐπαναστάσεως, καὶ ἐνῷ εἰσῆρχετο ἐπιστρέφων εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὁ Εὐγένιος, ἐκρέ-

ματο ὁ Γρηγόριος. Ἐμείνει δ' οὗτος ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας κρεμάμενος, μεθ' ἃς ἐσύρθη ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν μετ' ἄλλων πτωμάτων, ὅθεν ἀνελθὼν τὸ πτώμα του εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὴν τρίτην ἡμέραν παρελήφθη καὶ μετεφέρθη εἰς Ὀδησσὸν ὑπὸ τινος Πλοιάρχου Κεφαλλήνος Σκλάβου τοῦνομα, ὅπου καὶ ἐκηδέυθη μεγαλοπρεπῶς. Ἐκ δὲ τῆς Ὀδησσοῦ παρέλαβεν αὐτὸ τῷ 1871 φ' ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, καὶ ἐναπέθετο εὐλαβῶς ἐν μαρμαρίνῃ λάρνακι ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου λατρεύεται, ὡς Ἐθνομάρτυς. Αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη!

Τὸν Γρηγόριον τοῦτον τὸν Ε' διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1821 ὁ ἄνω εἰρημένος ΕΥΓΕΝΙΟΣ ὁ ἀπὸ Μητροπολίτου Πισσιδεῖας ἐκλεχθεὶς εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν ὑπὸ τεσσάρων πέντε Ἀρχιερέων τῇ ἐπιβολῇ τῆς Πύλης κλαίων καὶ ἀρνούμενος, διὰ τὰ μὴ μὲν κενὸς ὁ θρόνος κρεμαμμένου τοῦ Προκατόχου του. Ἄνθρπος κοῦφος καὶ ἀκατάλληλος διὰ τὰς περιστάσεις· δέκα δὲ ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκλογὴν του, τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, εἰσώρμησαν οἱ Τούρκοι εἰς διάφορα μέρη καὶ ἐσφαξαν πολλοὺς καὶ ἐλεηλάτησαν οἰκίας, εἰσώρμησαν καὶ εἰς αὐτὰ τὰ Πατριαρχεῖα ἀρπάσαντες τὸν Πατριάρχην, τὸν παρέσυραν γροθιοκοποῦντες, καὶ τίλλοντες τὸν πύγωνα αὐτοῦ, ὅπως δῶ αὐτοῖς χρήματα πολλά, καὶ ἔδωκεν ὅσα εἶχεν. Ἐκ δὲ τοῦ τρόμου τοῦ καθημερινοῦ καὶ τῶν ἀδιαλείπτων φροντίδων ἠσθένησε καὶ ἀπέθανε, πατριαρχεύσας ἐν καὶ ἡμισυ ἔτος.

Τὸν Εὐγένιον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ 1822 ΑΝΘΙΜΟΣ ὁ Γ' ἀπὸ Μητροπολίτου Σμύρνης καὶ εἶτα Χαλκηδόνος ἐκ Νάξου, τὴν δὲ καταγωγὴν Πελοποννήσιος, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἄνθρ οὐχὶ πολλῶν γραμμάτων, ἀλλὰ γλυκὺς τοὺς τρόπους, ἤρεμος τὸ ἦθος, ὑποχρεωτικὸς καὶ λίαν φιλικόουτος

κατεπράυνε τὴν Τουρκικὴν ὁρμὴν ὠφελήσας πολὺ τὸ Γένος, ἀλλὰ θεωρηθεὶς ὑπὸ τῆς Πύλης ὡς ἀδρανῆς ἐξωρίσθη εἰς τὴν Καισάρειαν, καὶ μόνον διὰ πολλῶν μεσιτειῶν τῷ ἐπετράπη νὰ ἐφυσυχάσθῃ εἰς Σμύρνην παρὰ τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ, πατριαρχεύσας δύο ἔτη.

Τὸν Ἄνθιμον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1824 ΑΓΑΘΑΓ-ΓΕΛΟΣ ὁ ἀπὸ Μητροπολίτου Χαλκηδόνος ἐξ Ἀδριανουπόλεως, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου. Ἄνθρ πεπαιδευμένος καὶ τὰ ἦθη κόσμιος, ἀλλ' ὑπὲρ τὸ δέον αὐστηρὸς καὶ αὐτόχρημα Ἰπουργὸς τῆς Τουρκικῆς Δυναστείας, μὴ ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ Κλήρου· διὸ τοὺς μὲν Ἀρχιερεῖς ἐξεδίωξεν εἰς τὰς ἐπαρχίας των, πολλοὺς Κληρικοὺς καὶ τινὰς λαϊκοὺς ἐξώρισε, καὶ ἐν γένει εἰδείξε μεγάλην σκληρότητα· εἶχε δὲ καὶ τὴν κηλίδα τῆς φιλοχρηματίας. Τέλος ὅμως ἐξωρίσθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Καισάρειαν, ὅθεν τῷ ἐπετράπη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου ἀποθανὼν ἐγκατέλιπε πολλὰ χρήματα εἰς τοὺς ἀνέμους, πατριαρχεύσας τέσσαρα ἔτη.

Τὸν Ἀγαθάγγελον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1830 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ ὁ Α' Ἀγιοταφίτης, Ἀρχιεπίσκοπος Σινάου, ἐκ τοῦ Βυζαντίου, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὰ ἔκπαλαι κρατοῦντα. Ἄνθρ ἱερώτατος καὶ θεοφιλέστατος, σοφὸς καὶ εἰδήμων γλωσσῶν· τὸ ἦθος χαρῆς καὶ ἀρετῶν πλήρης· ὡς ἀναπληρωτῆς τοῦ Προκατόχου του παρεδέχθη σχέδιον Κανονισμοῦ καταγράφοντος ἐν ἄρθροις τὰ καθήκοντα τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου, τὸ ὅποιον πατριαρχεύσας ὑπέγραψε καὶ ὑπέσχεθη ἐνὸρκως τὴν τήρησιν αὐτοῦ. Συνέγραψε δὲ καὶ περὶ Πατριαρχῶν Ἀντιοχείας. Καίτοι δὲ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ τινὲς τῶν Ἀρχόντων παρενέβαλλον προσκόμματα, ὁ Πατριάρχης Κωνσταντίας ἐλαμψεν ὡς ἥλιος ἐξ ἐπιπροσθούσης νεφέλης· ἀλλὰ κατηγορήθη ὅτι συνεβούλευε μυστι-

κῶς τοὺς Ρώσους κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1829—30· διὸ ἐγένετο δεκτὴ παραίτησις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου χωρὶς γὰρ ὑποβάλλει αὐτὸς τοιαύτην, καὶ οὕτω ἀπεσύρθη εἰς τὴν Ἀντιγόνην καὶ ἠσύχασε πατριαρχεύσας τέσσαρα ἔτη μόνον.

Τὸν Κωνστάντιον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1834 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ ὁ Β΄ Ἐπίσκοπος Τυρνόβου ἀνευ ψήφων καὶ ἐκλογῆς, ἀλλὰ τῇ προστασίᾳ τοῦ Τούρκου Ὑπουργοῦ καὶ τινος καπνοπώλου συνεπέα τῆς ἐξυφανθείσης ὑπ' αὐτοῦ κατηγορίας κατὰ τοῦ Προκατόχου του. Ἄνθρωπος ἀγράμματος καὶ οὐτιδανός, περὶ τοῦ ποιοῦ τοῦ ὁποίου διαφωτισθεῖσα ἡ Πύλη ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος τοῦ Σερβίας Μιλόσχη ἐξεδίωξεν αὐτὸν τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου, ἀφοῦ ἐπατριαρχευσεν ὀλίγιστον χρόνον.

Τὸν Κωνστάντιον Β΄ διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1835 ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ ς΄ ἀπὸ Ἐπισκόπου Πελαγονίας καὶ εἶτα Μητροπολίτου Σερρών, Βυζάντιος, ἐκλεχθεὶς τῇ κοινῇ ψήφῳ τῆς Ἱ. Συνόδου κατὰ τὰ ἑκπαλαί κρατοῦντα καὶ οὐχὶ κατὰ τὸν Κανονισμόν τοῦ Κωνσταντίου Α΄. Ἄνῃρ συνετός, εὐσεβὴς καὶ κάτοχος ἀρετῶν, ἐγκρατὴς τῆς θύραθεν καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παιδείας, προστάτης τῶν Γραμμάτων συστήσας κοινὰ ἐκπαιδευτήρια· στηρίξας τὴν Σχολὴν τῶν Σερρῶν· προστατεύσας τὰ ἀπαράγραπτα δίκαια τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ συνεργασθεὶς μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἀθανασίου, ὅπως ἀνακληθῆ ἡ ἀδεια οἰκοδομῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ἣν ἀδειαν δολίως ἔλαβον οἱ Ἀρμένιοι παρὰ τοῦ Μουσταφᾶ Βαϊρακτάρη, ἵνα οἰκοδομήσωσι καὶ ὑκοδόμησαν κτίριον, ὅπως ἀποκτήσωσι κτητορικὰ δικαιώματα, ὅπερ ἐσκόπουν καὶ κατὰ τὸ 1808, ἐπὶ τούτῳ πυρπολήσαντες τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως. Ἐπέτυχε δὲ ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἀδείας καὶ κατηδαφίσθη τὸ ἄχαρι κτίριον, ὕψωσε δὲ καὶ τὴν Πατριαρχικὴν αὐτοῦ φωνήν εἰς ἀνύστακτον

ἐπαγρύπνησιν ὑπὲρ τῶν θείων Προσκυνημάτων, καὶ συνέστησε συνάμα καὶ εὐσεβῆ ἐκ σοφῶν Ἐπιτροπὴν, ἵνα ἐπαγρυπνῆ πρὸς ἀκραιφνῆ τοῦ θείου λόγου διδασκαλίαν, καὶ πάντοτε ὠρθοθόμει τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. [Ἐφ. Ἀθηναῖ 1836 ἀριθ. 397—Σάλπιγχι Γ΄ σελ. 70 καὶ Η΄ σελ. 247].

Τὸν Γρηγόριον τοῦτον τὸν ς΄ διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1840 ΑΝΘΙΜΟΣ ὁ Δ΄, τὸ πρῶτον ἐλθὼν ἀπὸ Μητροπολίτου Ἰκονίου, Λαρίσσης καὶ Νικομηδείας, Βυζάντιος, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου κατὰ τὰ ἑκπαλαί κρατοῦτα. Ἄνῃρ μετέχων Ἰκωνῆς Παιδείας, μειλίχιος τοὺς τρόπους καὶ γλυκὺς τὸ ἦθος· διὸ καὶ ἠγαπᾶτο διὰ τὰ προσόντα του ταῦτα· ἐδίδαξεν ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον εἰς τὸ Σχολεῖον τοῦ Διπλοκονίου· τῆς δὲ Πατριαρχείας ἐπαύθη καὶ ἀπεσύρθη εἰς Πρίγκηπον, πατριαρχεύσας ὀλίγον χρόνον. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ καὶ κατωτέρω).

Τὸν Ἀνθιμον τοῦτον τὸν Δ΄ διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1841 ΑΝΘΙΜΟΣ ὁ Ε΄ ἀπὸ Μητροπολίτου Ἀγαθουπόλεως, Ἀγχιάλου καὶ Κυζίκου ἐκ Νεοχωρίου τῆς Ραιδεστού, ἐκλεχθεὶς Πατριάρχης ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου κατὰ τὰ ἑκπαλαί κρατοῦντα. Ἄνῃρ αὐστηρὸς τὰ ἦθη καὶ τῇ διοικήσει συνετός. Προήγαγε τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Σάμου εἰς Μητρόπολιν, καὶ ἀποβιώσας ἐτάφη ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, πατριαρχεύσας ἔτη τρία. (Βλέπε κατωτέρω).

Τὸν Ἀνθιμον τοῦτον τὸν Ε΄ διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1843 ΓΕΡΜΑΝΟΣ ὁ Δ΄, ἀπὸ Μητροπολίτου Δέρκων, Βιδύνης καὶ Δράμας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἐκλεχθεὶς Πατριάρχης κατὰ τὰ ἑκπαλαί κρατοῦντα ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου. Ἄνῃρ μετρίας Παιδείας, ἀγαθός, καὶ ἀφιλοκερδής· ἔδρυσεν κατὰ τὸ 1844 τὴν ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴν Σχολὴν καὶ Ἐθνικὸν Ὀρφανοτροφεῖον, διεκόσμησε

τὸν Ναὸν τῶν Πατριαρχείων, ἐξέδωκε διατάξεις περὶ προικοδοσιῶν καὶ διεκρίνετο διὰ τὸν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ζήλον του καὶ τῆς ὑπὲρ τῶν πτωχῶν μερίμνης του, πατριαρχεύσας ἔτη τρία. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ καὶ κατωτέρω).

Τὸν Γερμανὸν τοῦτον τὸν Δ' διεδέχθη κατὰ τὸ 1846 ΜΕΛΕΤΙΟΣ ὁ Γ' ὁ ἐπονομαζόμενος Πάγκαλος, ἀπὸ Μητροπολίτου Κυζίκου, Ἀμασειᾶς καὶ Θεσσαλονίκης, ἐκ Κέας τῶν Κυκλάδων, ἐκλεχθεὶς κατὰ τὰ ἔκπαλαι κρατοῦντα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἄνηρ μεγαλοκρεπῆς, ἐλεήμων καὶ δραστήριος. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἡ Ἐπισκοπὴ Λάμπης ἠνώθη μὲ τὴν Μητρόπολιν Κρήτης, ἐξεδόθη ἡ διάταξις περὶ Τιτουλαρίων Ἐπισκόπων, καὶ μετεβλήθη τὸ κάλυμμα τῶν Γρηγοριανῶν· ἀπέθανε δὲ καὶ ἐτάφη ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, πατριαρχεύσας τρία ἔτη.

Τὸν Μελέτιον τοῦτον τὸν Γ' διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1848 ΑΝΘΙΜΟΣ ὁ Σ' ἀπὸ Μητροπολίτου Ἐφέσου, Σερρῶν καὶ Προύσης, ἐκ Κουτάλης τῆς Προποντίδος, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὰ ἔκπαλαι κρατοῦντα. Ἄνθρωπος πονηρὸς καὶ φίλος τοῦ χρυσοῦ εἰς ἄκρον, ἐκδώσας κανονιστικὰς διατάξεις περὶ ἐπιστροφῆς τῶν Οὐνιτῶν καὶ πρὸς κανονισμὸν τῶν Σχολείων. Ἀνεύστησε τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Πωγωνιανῆς καὶ κατεδίδαξε τὴν τετράφωνον Μουσικὴν, ὡς μὴ ἐξυπηρετοῦσαν τὸν σκοπὸν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δικαίως. Ἀλλὰ παυθεὶς τῆς Πατριαρχείας ἐφησυχάσε διαμένων ὅτε μὲν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὅτε δὲ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, πατριαρχεύσας ἔτη τρία. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ καὶ κατωτέρω).

Τὸν Ἀνθιμον τοῦτον τὸν Σ' διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1850 ὁ ΑΝΘΙΜΟΣ ὁ Δ', τὸ δεύτερον πατριαρχεύσας ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς

Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὰ κρατοῦντα ἔκπαλαι, [βλέπε περὶ αὐτοῦ ἀνωτέρω]. Ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας του ταύτης χειραφετήθη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν 29ῃν Ἰουνίου 1850 καὶ ἐξεδόθη ὁ Τόμος μετὰ διαμοιβῆν σκέψεων, ἐξεδόθη δὲ καὶ ἡ κανονιστικὴ διάταξις περὶ ὀρκωμοσίας Ἱερέων. Ἄν ὅμως ἡμέμησέ ποτε ἡ Ἑλληνικὴ πολιτεία, τὸ μέγιστον τῶν ἀμαρτημάτων αὐτῆς εἶναι ἡ χειραφέτησις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ χειραφέτησις αὕτη εἶναι τραῦμα κατὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, διότι, ἐν ὅσῳ περικόπτεται ἡ δικαιοδοσία αὐτῆς, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξασθενεῖ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἡ Κοσμικὴ ἐξουσία τοῦ Πατριάρχου αὐτῆς καὶ ἡ δρᾶσις. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης εἶναι καὶ Πολιτικὸς Ἀρχηγὸς δυνάμει τῶν δοθεισῶν αὐτῷ Προνομίων, καὶ Ὀρθοκτικὸς δυνάμει τῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκτοτε δ' ὁ ἀναδειχθεὶς ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ Ἐθνάρχης τοῦ Βασιλεύοντος Γένους ἀπειλεῖται νὰ μεταπέσῃ εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως. Ἀπεσύρθη δὲ ἐκ τῆς Πατριαρχείας παυθεὶς, ἀφοῦ ἐπατριάρχευσε δύο ἔτη.

Τὸν Ἀνθιμον τοῦτον τὸν Δ' διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1852 ὁ ΓΕΡΜΑΝΟΣ ὁ Δ' τὸ δεύτερον πατριαρχεύσας, [βλέπε περὶ αὐτοῦ ἀνωτέρω] ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου κατὰ τὰ κρατοῦντα ἔκπαλαι. Ἐν τῇ Πατριαρχείᾳ του ταύτῃ τὸν τιμᾶ ἡ ἀνεγερσις Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου ἐξωθι τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ διακόσμησις τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, ἀπέβησεν δὲ τὴν 16ῃν Σεπτεμβρίου 1853, πατριαρχεύσας ἔτος ἓν.

Τὸν Γερμανὸν τοῦτον τὸν Δ' διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1853, ὁ ΑΝΘΙΜΟΣ ὁ Σ' τὸ δεύτερον πατριαρχεύσας [βλέπε περὶ αὐτοῦ ἀνωτέρω], ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατὰ τὰ ἔκπαλαι κρατοῦντα, ὅστις ἀπεσύρθη τὴν 21ῃν Σεπτεμβρίου 1855, πατριαρχεύσας δύο ἔτη.

Τὸν Ἀνθιμον τοῦτον τὸν Ε΄ διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1855 ΚΥΡΙΑΛΟΣ ὁ Ζ΄ ἀπὸ Μητροπολίτου Ἀμασείας. Ἀνθρωπος οὐχὶ παιδείας καὶ ἐστερημένος θελήσεως ἰσχυρᾶς, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὰ ἔκπαλαι κρατοῦντα· οὗτος συνεκάλεσεν Ἔθνοσυνέλευσιν πρὸς κωδικοποίησιν τῶν Προνομίων τῆς Ἐκκλησίας καὶ σύνταξιν Κανονισμοῦ πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ δευτέρου άρθρου τοῦ Χάττ Χουμαγιούν, τὸ ὅποιον ἐξεδόθη τὴν 18ῃν Φεβρουαρίου 1856 πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ Χάττ Σεριφ. Τὸ ἔργον ἦτο μέγα, ἀλλ' ἐν τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ ἐπρυτάνευσεν, ὡς μὴ ὤφειλε, πνεῦμα καινοπραγίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀνετράπη τὸ καθεστῶς. Πολλὰ Προνόμια δὲν περιελήφθησαν ἐν τῇ κωδικοποιήσει, οἱ δὲ Κανονισμοὶ ἠστόχησαν, διὸ καὶ διεμαρτυρήθησαν πέντε Μητροπολίται καὶ τινες τῶν λογάδων Ὁμογενῶν. Καὶ πάντα ταῦτα, διότι πάντες οἱ Ἕλληνες φρονούμεν ἑλαφρᾶ τῇ συνειδήσει ὅτι εἰμεθα ἱκανοὶ εἰς πάντα, καὶ ἐν τούτοις δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν κωδικοποίησιν ἡ Νομολογία τῶν Προνομίων, τὸ πῶς δηλ. ἡρμηνεύοντο καὶ ἐφηρμόζοντο ταῦτα ἐπὶ αἰῶνας. Ἐχειροτόνησε δὲ καὶ Ἀρχιεπίσκοπον Σιναίου παρὰ τὰ κεκανονισμένα, καὶ ἠνάγκασε τὸν Ἱεροσολύμων Κύριλλον νὰ χειροτονήσῃ ἕτερον καὶ νὰ ἐπέλθῃ ψυχρότης μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν· ἀπέβησε δὲ τὸ 1872, πατριαρχεύσας πέντε ἔτη.

Τὸν Κύριλλον τοῦτον τὸν Ζ΄ διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1860 ΙΩΑΚΕΙΜ ὁ Β΄ τὸ πρῶτον Πατριαρχεύσας ἀπὸ Μητροπολίτου Κυζίκου, Δρυϊνουπόλεως καὶ Ἰωαννίνων καταγόμενος ἐκ Χίου, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὰ ἔκπαλαι κρατοῦντα. Ἀνὴρ ἀποκτησᾶς ἰκανὴν Παιδείαν διδασκόμενος ἐν Ἰωαννίνοις παρὰ τοῦ Ἀναστασίου, ὅτε ἦτο γραμματεὺς τοῦ Βενεδίκτου, τὸ δὲ 1838 εἶχεν ἐξορισθῆ εἰς Ἅγιον Ὄρος, Διώκησε δὲ μετὰ συνέσεως καὶ ἐγκατέλιπε μνήμην πολυπέρου Ἀρχιερέως καὶ Πατριάρχου· ἀλλ' ἦτο ἡσσων χρημάτων. Εἰς τὸν Ἰωακείμ τοῦτον ἀνελθόντα εἰς τὴν Πατριαρχεῖαν ἐδόθη τὸ πρῶτον Βεράτιον, τὸ ὅποιον εἶναι οἰο-

νεὶ ἡ κωδικοποίησις τῶν Προνομίων τῆς Ἐκκλησίας. Ἀνελθὼν ὁμοῦς ἦτο ἐνάντιος τοῦ νέου καθεστῶτος, καὶ δικαίως. Ἐπὶ δὲ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὑπέστη πολλοὺς πειρασμοὺς ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ὑπὸ τῶν Ἰησουϊτῶν καὶ τῶν Βουλγάρων, καίτοι δὲ τινες Ἀρχιερεῖς τῶν τελευταίων καθήρεσε, χάριν ὁμοῦς τοῦ Λαοῦ τῆς Βουλγαρίας ἐποιεῖτο αὐτοῖς παραχωρήσεις τινάς. Ἀνεσύστησε τὴν Ἐπισκοπὴν Λάμπης καὶ κατήργησε τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Πωγωνιανῆς, διότι κατὰ τοὺς νέους Κανονισμοὺς αἱ Ἐξαρχεῖαι κατηργεῖντο. Μεθ' οὗ ἀπεσύρθη τῆς Πατριαρχείας πατριαρχεύσας τρία ἔτη.

Τὸν Ἰωακείμ τοῦτον τὸν Β΄ διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1863 ὁ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ἀπὸ Μητροπολίτου Χίου καὶ Ἀμασείας, γεννηθεὶς τὸ 1805 ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκλεχθεὶς δὲ κοινῇ ψήφῳ κατὰ τοὺς νέους Κανονισμοὺς. Ἀνὴρ μεγάλης ἀπολαύων ἐκτιμήσεως καὶ διαπρέπων, ἐκπαιδευθεὶς τὴν τε θύραθεν καὶ Ἐκκλησιαστικὴν Παιδείαν ἐν τῇ ἐν Ξηροκρήνῃ τοῦ Γένους Μεγάλῃ Σχολῇ, δόκιμος περὶ τὰ διοικητικὰ εἰργάσατο πρὸς βελτίωσιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Πατριαρχείου καὶ διὰ τὴν πρόοδον τῆς Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς συνέστησε Σχολὴν Μουσικῆς· διεμαρτυρήθη δὲ ἐντονώτατα διὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν καὶ πάλιν κατάσχεσιν ἐφ' ὄλων τῶν Μοναστηριακῶν κτημάτων ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Κούζα. Ἐχειραφέτησε δὲ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑπτανήσου τὸν Ἰούλιον τοῦ 1865, ἀντισταμένων πάντων σχεδὸν τῶν Συνοδικῶν, καὶ οὕτω τὴν ἀτυχῆ πρᾶξιν τὴν παραγαγοῦσαν τὸν Τόμον τοῦ 1850 ἐπηκολούθησε καὶ ἡ ἀτυχῆς αὕτη πρᾶξις, τὴν ὅποιαν πάλιν ἐπηκολούθησαν καὶ τόσαι ἄλλαι ἀτυχεῖς πράξεις, πρὸς μείωσιν τῆς ὑψηλῆς ἐξουσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τὸν δὲ Δεκέμβριον τοῦ 1866 παρητήθη τοῦ Θρόνου πατριαρχεύσας ἔτη τρία. Τὴν δὲ 30ῃν Μαΐου τοῦ 1870 **διωρίσθη** Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ὑπὸ τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας ἀφ' ὕψη-
λεῦ αὐτῆς δικαιοῦματος χάριν τῆς εἰρήνης τῆς καθόλου Ἐκκλη-

σίας. [Περὶ αὐτοῦ βλέπε καὶ κατωτέρω ἐν τῷ πίνακι τῶν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας].

Τὸν Σωφρόνιον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1867 ὁ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Σ', τὸ δεύτερον Πατριαρχεύσας, [βλέπε περὶ αὐτοῦ ἀνωτέρω]. Ἐκλεχθεὶς κοινῇ ψήφῳ κατὰ τοὺς νέους Κανονισμούς. Διψήχησεν ὅμως κατὰ παράβασιν τῶν νέων τούτων Κανονισμῶν, διεμαρτυρήθη κατὰ τῆς συστάσεως Ἐκκλησιαστικῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐξαρχείας τῶν Βουλγάρων, ὡς ἀντικειμένης εἰς τὸ Γράμμα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων καὶ συνεκάλεσεν ἐπὶ τούτῳ τοπικὴν Σύνοδον. Ἀνεύστησε τὰς καταργηθείσας Ἐξαρχείας καὶ συνεκάλεσε νέαν Συνέλευσιν πρὸς σύνταξιν ἄλλων Κανονισμῶν. Ἀνεμίχθη δὲ καὶ εἰς τὰς ἐρίδας τῶν Σιναϊτῶν. Καὶ καθήρесе τὸν Νεῖλον ὡς γεννήσαντα τὰ σκάνδαλα τῆς Ἀλεξανδρείας. Μεθ' ὃ παρητήθη τοῦ θρόνου πατριαρχεύσας ἔτη τέσσαρα.

Τὸν Γρηγόριον τοῦτον τὸν Σ' διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1871 ὁ ΑΝΘΙΜΟΣ ὁ Σ' τὸ τρίτον Πατριαρχεύσας, ἐκλεχθεὶς κατὰ τοὺς νέους Κανονισμούς. (Βλέπε ἀνωτέρω περὶ αὐτοῦ). Ἀναλαβὼν δὲ τὴν Πατριαρχεῖαν κατ' ἀρχὰς μὲν διψήχησε χωρὶς νὰ λάβῃ ποσῶς ὑπ' ἑψιν αὐτοῦ τοὺς νέους Κανονισμούς· μετὰ δὲ δύο ἔτη ἐδήλωσεν ὅτι θέλει τοῦ λοιποῦ διοικήσει ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν καὶ τὸ ἐπραξεν. Ἠναγκάσθη ν' ἀφορίσῃ καὶ ἀφώρισε τὸν νεοεκλεχθέντα Ἐξαρχον τῶν Βουλγάρων Ἀνθιμον, διότι ἐχειροτόνει Ἀρχιερεῖς ἀντικανονικῶς τὸ πρῶτον, καὶ δεύτερον, διότι ἐπέμενε νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὡς Ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, παρὰ τοὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας. Συνεκάλεσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ ἔτος 1872 μεγάλην τοπικὴν Συνέλευσιν καὶ ἐκήρυξεν αὐτὸν καὶ τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτὸν Σχισματικούς, καὶ εὐλόγως· διότι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας εἰς ἓνα καὶ τὸν

αὐτὸν τόπον δὲν δύνανται νὰ ἦναι δύο Κεφαλαί· τῆς δὲ Πατριαρχείας τοῦ παρητήθη τὸ ἔτος 1873 πατριαρχεύσας ἔτη δύο.

Τὸν Ἀνθιμον τοῦτον τὸν Σ' διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1873 ὁ ΙΩΑΚΕΙΜ ὁ Β' τὸ δεύτερον πατριαρχεύσας (Βλέπε περὶ αὐτοῦ ἀνωτέρω), ἐκλεχθεὶς κατὰ τοὺς νέους Κανονισμούς. Κατὰ τὴν Πατριαρχεῖαν τοῦ ταύτην παρέλυσεν τοὺς νέους Κανονισμούς, ἀλλ' ἐδέχθη νὰ συνέλθῃ νέα Συνέλευσις πρὸς σύνταξιν ἄλλων Κανονισμῶν. Ἐδειξε προθυμίαν πρὸς οἰκοδομὴν κτιρίων. Ἐπανέφερε τὰς σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἐπεκύρωσεν, ὡς μὴ ὤφειλε, τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἡγουμένου τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Μονῆς τοῦ Παντελεήμονος Μακαρίου πρὸς κατάπαυσιν δῆθεν τῶν ἐρίδων. Καὶ ἀπεσύρθη τῆς Πατριαρχείας πατριαρχεύσας ἔτη πέντε.

Τὸν Ἰωακεῖμ τοῦτον τὸν Β' διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1878 ὁ ΙΩΑΚΕΙΜ Γ' ἀπὸ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης καὶ Βάρνης Βυζάντιος, ἐκλεχθεὶς κατὰ τοὺς νέους Κανονισμούς. Ἀνὴρ μὲ εὐροῖαν λόγου ἀπαράμιλλον, κάτοχος πρὸς τῇ Ἑλληνικῇ τῆς Τουρκικῆς, τῆς Βλαχικῆς καὶ τῆς Γερμανικῆς γλώσσης, ἔχων ζῆλον μέγαν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους καὶ δραστηριότητα πολλήν· ἀνέλαβε τὴν διαρρῦμσιν τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας χάους· διεμαρτυρήθη σφοδρῶς περὶ τῆς παρανόμου ἐπισχέσεως τῶν Μοναστηριακῶν κτημάτων ὑπὸ τῆς Ρουμουνίας, ὡς ἐπραξεν καὶ ὁ Προκάτοχος αὐτοῦ Σωφρόνιος· ἐμερίμνησε περὶ τῆς Ἑθνικῆς ἐκπαιδεύσεως, προσέθηκεν εἰς τὴν Θεολογικὴν σχολὴν καὶ Ἱερατικὴν, ἀμφικοδόμησε τὴν μεγάλην τοῦ Γένους Σχολὴν, ἀνεκαίνισεν τὰ Πατριαρχεῖα, ἱδρύσει Γηροκομεῖον τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου· ὑπερήσπισεν γενναίως τὰ δίκαια τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐπεβλήθη τῇ Πύλῃ, ὡς οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ· ἐχειραφέτησε δὲ τῷ μὲν 1880 τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Σερβίας, τῷ δὲ 1882 τὰς Ἐκκλησίας τῶν προσαρτηθέντων μερῶν εἰς τὸ Κράτος τὸ Ἑλληνικὸν κατὰ συνέπειαν

του παραχθέντος τῷ 1850 κακοῦ. Περί δὲ τὸ τέλος τῆς Πατριαρχείας του ταύτης διεξήγαγε τὸ ζήτημα τῶν Προνομίων, ὅπερ εἶναι μέγα, μετὰ νομοταγοῦς συνέσεως. Καὶ ἀναγκασθεὶς νὰ παραιτηθῆ τῆς Πατριαρχείας ἐφησυχάζει ἤδη εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος πατριαρχεύσας ἐξ ἑτῆ μόνον.

Τὸν Ἰωακείμ τοῦτον τὸν Γ' διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1884 **ΙΩΑΚΕΙΜ** ὁ Δ' ἀπὸ Μητροπολίτου Δέρκων Βυζάντιος, ἐκλεχθεὶς κατὰ τοὺς νέους Κανονισμούς. Ἄνηρ γραμμάτων προσπαθήσας, ὅσον ἐξήρητο ἀπ' αὐτοῦ, νὰ καταστήσῃ καὶ κατέστησε φιλικωτέρας τὰς σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὰς διαφόρους Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας, καὶ πανταχοῦ ὑπεστήριζε τὴν εἰρήνην τῆς καθόλου Ἐκκλησίας. Ἀνεγνώρισε δὲ καὶ ἡ Παναγιότης του κατὰ τὸ ἔτος 1885, ὡς ανεξάρτητον, τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ρουμουνικοῦ Κράτους, ἣτις διοικετο ὑπὸ Ἱερᾶς Συνόδου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου Βουκουρεστίου. Μεθ' ὃ ἀπεσῶρθη τῆς Πατριαρχείας πατριαρχεύσας ἑτῆ δύο.

Τὸν Ἰωακείμ τοῦτον τὸν Δ' διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1887 **ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ** ὁ Ε' ἀπὸ Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως καὶ Κρήτης, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τοὺς νέους Κανονισμούς. Ἄνηρ σώφρων καὶ ζηλωτῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἰκανῆς Παιδείας. Ὡς Μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως κατεδιώχθη σφοδρὰ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἕνεκα τοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ζήλου του καὶ τῆς ἀδεκάστου δικαιοσύνης του, ὡς Πατριάρχης δὲ ἐθεωρεῖτο τοῖς Τούρκοις φίλα φρονῶν, καὶ ἐν τούτοις ἐπάλασσε γενναϊότατα ὑπὲρ τῆς ἱερότητος καὶ τῆς ἀκεραιότητος τῶν Προνομίων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους καὶ ἐλάκτισε τοὺς Σχισματικούς Βουλγάρους κηρύξας ἐν διωγμῷ τὴν Ἐκκλησίαν τὸ ἔτος 1890, καὶ μόνον ἀφοῦ ἠνάγκασε τὴν Πύλῃν νὰ σεβασθῆ τὰ δίκαια τοῦ Πατριαρχείου, ἤρθε τὸν διωγμὸν τὴν ἡμέ-

ραν τῶν Χριστουγέννων τοῦ ἰδίου ἔτους· κατέβαλε δὲ καὶ πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς εἰρήνευσιν τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, καὶ ἀπεβίωσεν ἐν ἐνεργείᾳ Πατριάρχης πατριαρχεύσας ἑτῆ τέσσαρα.

Τὸν Διονύσιον τοῦτον τὸν Ε' διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1891 **ΝΕΟΦΥΤΟΣ** ὁ Η' ἀπὸ Μητροπολίτου Νικοπόλεως, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τοὺς νέους Κανονισμούς. Ἄνηρ ἔμφρων ἀγωνισθεὶς πάσαις δυνάμεσι κατὰ τῶν ἀξιώσεων τῶν Βουλγάρων καὶ ἀντιταχθεὶς, ἵνα μὴ εἰσαχθῆ ἡ Τουρκικὴ γλῶσσα εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα, εἰ καὶ δὲν γνωρίζομεν κατὰ πόσον τὸ τοιοῦτον ἐξυπηρετεῖ τὰ συμφέροντα τοῦ Γένους. Μεθ' ὃ παρητήθη τοῦ Θρόνου καὶ ἐφησυχάζει εἰς τὴν νῆσον Ἀντιγόνην πατριαρχεύσας τρία ἑτῆ.

Τὸν Νεόφυτον τοῦτον τὸν Η' διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1895 **ΑΝΘΙΜΟΣ** ὁ Ζ' ὁ ἐπιλεγόμενος Τσάτσος ἀπὸ Μητροπολίτου Λέρου ἐξ Ἰωαννίνων γεννηθεὶς ἐν Πλησιδίτση, ἐκλεχθεὶς κατὰ τοὺς νέους Κανονισμούς. Ἄνηρ λόγιος. Οὗτος ἀπέκρουσε μετὰ μεγάλης δεινότητος τὴν ἐγκύκλιον τοῦ Λέοντος ΙΓ' Πάππα Ρώμης, δι' ἧς ἐκαλοῦντο οἱ Ὀρθόδοξοι νὰ ἐνωθῶσι μὲ τοὺς Λατίνους ἀποστομώσας αὐτόν· πρὸς δὲ καὶ ἐμερίμνησε νὰ ἐπανιδρυθῆ καὶ ἐπανιδρῦθῆ ἡ παθούσα ἐκ τῶν σεισμῶν Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης. Προήγαγεν εἰς Μητροπόλεις τὰς Ἐπισκοπὰς Κονίτσης καὶ Παραμυθίας, εἰς ἣν προσήρτησε καὶ τὴν Ἐξαρχίαν Γερομερίου. Μετὰ τὰ ὅποια ἀπεσῶρθη τῆς Πατριαρχείας καὶ ἐφησυχάζει εἰς τὴν νῆσον Πρώτην τῶν Πριγκηποννήσων πατριαρχεύσας μόνον δύο ἑτῆ.

Τὸν Ἀνθιμον τοῦτον τὸν Ζ' διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1897 **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ** ὁ Ε', ἀπὸ Μητροπολίτου Μιτυλήνης καὶ

Ἐφέσου τὴν πατρίδα Χίος, ἐκλεχθεὶς νομίμως κατὰ τοὺς νέους Κανονισμούς. Ἄνὴρ πεπαιδευμένος σπουδάσας ἐν Χάλκῃ τὰς Θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδὰς καὶ συμπληρώσας αὐτὰς ἐν Ἀθήναις, Στρασβούργῳ καὶ Ἐιδελθέργῃ. Ἀνέθῃ δὲ ἐπαξίως εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀπολαύει δικαίως τῆς γενικῆς ὑπολήψεως. Μέγας δὲ κληρὸς ἐπιφυλάσσεται αὐτῷ ἦτοι—να συνεχίσῃ γενναίως τὰς προσπάθειάς τῶν Προκατόχων αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν κρατούντων ἑκπαλαί νομίμων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους καὶ ὑπὲρ τῆς Ἱερότητος αὐτῶν.—να ἀρῇ τὸ σκάνδαλον τῆς Ἀντιοχείας, ἐκδιώκων τὸν ἐπιβάντα ἐπὶ τοῦ Θρόνου ἐκεῖνου ἐπιβάτην Μελέτιον καὶ διορίζων ἕτερον τῆς ἐκλογῆς του ἐν τῷ δικαίωματι αὐτοῦ, μιμούμενος τὸν Προκάτοχον αὐτοῦ Γρηγόριον τὸν Ε', ὅστις διώρισεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸν Σωφρόνιον πρὸς εἰρήνευσιν τοῦ Θρόνου ἐκεῖνου· ἀλλὰ μὲ τὴν ἐιδικὴν ἐντολὴν ἵνα ὁ διορισθόμενος οὗτος καταλάβῃ τὸν Θρόνον τῆς Ἀντιοχείας καὶ περισυνάξῃ τοὺς φυγαδευθέντας Ἀρχιερεῖς, καταρτίσῃ κανονικὴν καὶ πλήρη τὴν Ἱεράν Σύνοδον καὶ προβῇ δι' αὐτῆς εἰς τὴν σύνταξιν Κανονισμοῦ, ὡς ἔχουσι συντάξῃ καὶ τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα, περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου, περὶ τῶν καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων αὐτοῦ, ὡς καὶ περὶ τῆς Ἱεράς αὐτοῦ Συνόδου πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ Γράμματος τοῦ Χάττ Χουμαγιούν· καθόσον πᾶσα ἐκλογὴ Πατριάρχου μετὰ τὸ ἔτος 1860 ἐνεργουμένη ἄνευ τοιοῦτου Κανονισμοῦ εἶναι ἄκυρος καὶ μὴ οὔσα, ὡς εἶνε ἢ πρό τινος ἐνεργηθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ· καὶ εἶτα ὁ διορισθεὶς οὗτος παραιτηθῆ, ὅπως ἐκλεχθῆ Πατριάρχης Ἀντιοχείας ἄλλος συμφώνως μὲ τὸ Γράμμα τοῦ συνταχθέντος καὶ ἐπικυρωθέντος νέου Κανονισμοῦ, ἐπανερχομένου τοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν κανονικὴν ὁδόν.—καὶ τρίτον, ὡς Οἰκουμενικός, νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν χρονίσασαν λύσιν τοῦ ζητήματος τῶν Μοναστηριακῶν Κτημάτων τῇ ἐνεργῶ προστάσει τῆς Ὑψηλῆς Πύλης. Τοιοῦτος εἶναι ὁ ἐπιφυλαχθεὶς αὐτῷ κληρὸς· ὁ δὲ Θεὸς ἅς χαρίξῃ αὐτῷ ἡμέρας!

Ἐπίσκοποι καὶ Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον ἀριθμοῦνται ἐν ἔθῳ τριακῶσι τριάκοντα ἐξ (336). Τὸ δὲ Πατριαρχεῖον τοῦτο ἔχει ἐιδικὴν αὐτοῦ σημαίαν τὸν δικέφαλον Ἀετὸν, ἦν καὶ ἀνεπέτασεν Ἰωακείμ ὁ Γ' ἐν τῷ Συνοδικῷ καὶ ἐν τῇ Πατριαρχικῇ ἀτμακάτῳ.

(Τὰς βιογραφικὰς σημειώσεις πάντων τῶν ἀνωτέρω ἡρώσθημεν—ἐκ τοῦ Ἱστορικοῦ Καταλόγου περὶ Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Ζαχαρίου Μαθᾶ—Μ. Γεδεών—τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας Κυριακοῦ, καὶ ἄλλων πληροφοριῶν).

ΟΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΥΣΑΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΔΕΣΑΝΤΑ ΔΙΩΜΑ ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Ἐκλογικὴ περιφέρεια τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας εἶναι ἡ Αἴγυπτος αὐτῇ καὶ αἱ ὑπαγόμεναι εἰς τὸν Θρόνον αὐτὸν πόλεις — Τύνις — Σφᾶξ — Τζέριμπαν — Τρίπολις τῆς Βαρβαρίας—Μασσάβα—Κέν, καὶ ἡ νῆσος Μηλίτη.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπῆρξεν ὁ στυλὸς τῆς Ὀρθοδοξίας συστηθεῖσα τὸ 42 μ. Χ. ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ὅστις πεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου ἐδίδαξεν ἐν αὐτῇ τὸν Χριστιανισμὸν καὶ ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος Ἐπίσκοπος αὐτῆς. Ἡ Ἐκκλησία δ' αὐτῇ ἔσχε 10 Μητροπόλεις καὶ 90 Ἐπισκοπὰς.

Τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1788 ὁ ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ, ἀπὸ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Μεγάλῆς Ἐκκλησίας, τοῦπικλῆν Παγκώστας, καταγόμενος ἐκ τῆς νήσου Πάτμου ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κοινῇ ψήφῳ καὶ τῶν ἄλλων Πατριαρχείων.

ῶν, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Ἀρχόντων καὶ τῶν Πρωτομη-
στούρων Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἀναγορευθεὶς παρ' αὐτοῦ Πα-
τριάρχης Ἀλεξανδρείας, ἀφοῦ πρῶτον ἐχειροτονήθη Μητροπολί-
της Πηλουσίου. Ἄνὴρ ἀρετῆς καὶ οὐχὶ ἄμοιρος γραμμάτων προ-
έστη τοῦ Θρόνου ἐπαξίως. Ὑπέστη ὅμως θλίψεις καὶ στενοχω-
ρίας πολλὰς καὶ μάλιστα κατὰ τὰ τρία ἔτη τῆς Γαλλικῆς κατο-
χῆς, ὅτε μὴ ἀντέχων μετέβη εἰς τὴν Ρόδον, ὅπουθεν παρητήσατο
τοῦ Θρόνου τὴν α' Νοεμβρίου 1804, πατριαρχεύσας ἔτη δέκα ἕξ.

Τὸν Παρθένιον τοῦτον διεδέχθη τὸ ἔτος 1805 ὁ ΘΕΟΦΙΛΟΣ
Γ', ἀνεψιὸς τοῦ Παρθενίου, Μητροπολίτης Λιβύης, καταγόμενος
καὶ οὗτος ἐκ τῆς νήσου Πάτμου, ἐκλεχθεὶς ἐν Κωνσταντινουπό-
λει ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κοινῇ ψήφῳ καὶ τῶν ἄλ-
λων Πατριαρχῶν καὶ τῶν ἐνδημούντων ἐν Κωνσταντινουπόλει
Ἀρχιερέων, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Ἀρχόντων καὶ τῶν Πρωτο-
μυστῶρων Κωνσταντινουπόλεως, καὶ μετετέθη ὑπὸ τοῦ Οἰκου-
μενικοῦ Πατριάρχου ἐκ τῆς Μητροπόλεως αὐτοῦ εἰς τὸν τῆς Ἀ-
λεξανδρείας Θρόνον τὴν 10ην Νοεμβρίου 1805. Ἄνὴρ ἐγκρατῆς
Παιδείας, διόκησεν εὐκλεῶς τὰ τοῦ Θρόνου, καὶ ἐξώδευσεν ὑπὲρ
αὐτοῦ 100,000 γρόσια· ἀλλὰ παθὼν τὴν ὑγίειαν μετέβη εἰς τὴν
Πατρίδα του Πάτμου, ὅπου ἐχρόνισε καὶ δὲν ἤθελε νὰ ἐπιστρέ-
ψῃ εἰς τὸν Θρόνον του. Διὰ τοῦτο ἔμεινεν ἐπὶ 7 ἔτη ἢ Ἐκκλη-
σία Ἀλεξανδρείας ἄνευ τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῆς διὸ τῇ ἐπιταγῇ τῆς
Πολιτικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς ἐκηρύχθη ἐκπτώ-
τος τοῦ Θρόνου του τὴν 29ην Ὀκτωβρίου 1825, πατριαρχεύ-
σας ἔτη δεκαπέντε.

Τὸν Θεόφιλον Γ' τοῦτον διεδέχθη τὸ ἔτος 1825 ὁ ΙΕΡΟΘΕΟΣ
Α' ἀπὸ Μητροπολίτου Νικαίας καταγόμενος ἐκ Κλεινωβοῦ τῆς
ἐν τῇ μεσημβρινῇ Θεσσαλίᾳ Ἐσσιώτιδος ἐκλεχθεὶς ἐν Κωνσταν-
τινουπόλει ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κοινῇ ψήφῳ καὶ

τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν καὶ τῶν ἐνδημούντων ἐν Κωνσταντινου-
πόλει Ἀρχιερέων, τοῦ Ἱ. Κλήρου, τῶν Ἀρχόντων καὶ τῶν Πρω-
τομυστῶρων Κωνσταντινουπόλεως καὶ μετατεθείς ὑπὸ τοῦ Οἰκου-
μενικοῦ Πατριάρχου ἐκ τῆς Μητροπόλεως Νικαίας εἰς τὸν τῆς
Ἀλεξανδρείας Θρόνον. Ἄνὴρ εὐσεβῆς, παιδείας οὐκ ἄμοιρος καὶ
φιλόκαλος ἀνεκαίνισεν ἐκ βάθρων τὸν ἐν Καίρῳ ναὸν τοῦ Ἁγίου
Νικολάου καὶ τὸν ἐν Παλαιῷ Καίρῳ ναὸν τῆς Θεοτόκου· ἐκτίσσε
Πατριαρχικὰ οἰκήματα καὶ Σχολὴν εὐπρεπεστάτην. Ἀπέθανε δὲ
τῇ 8ῃ Σεπτεμβρίου 1845 καὶ ἐτάφη ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ
πατριαρχεύσας ἔτη εἴκοσι.

Τὸν Ἱερόθεον Α' τοῦτον διεδέχθη τὸ ἔτος 1845 ὁ ΑΡΤΕ-
ΜΙΟΣ ἀπὸ Μητροπολίτου Κωνσταντινουπόλεως ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς
Μεγάλης Ἐκκλησίας κοινῇ ψήφῳ καὶ τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν
καὶ τῶν ἐνδημούντων ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχιερέων, τοῦ Ἱ.
Κλήρου, τῶν Ἀρχόντων καὶ τῶν Πρωτομυστῶρων Κωνσταντι-
νουπόλεως, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ σύστασις τοῦ ἀποβιώσαν-
τος Πατριάρχου, ἣν ἔκαμεν ὀνομάσας διάδοχόν του τὸν τότε γει-
κὸν ἐπίτροπόν του Ἀρχιμανδρίτην Ἱερόθεον, καίτοι οἱ Αἰγύπτιοι
πρετίμων αὐτόν, καθόσον ἡ σύστασις αὕτη ἐθεωρήθη προσβολὴ
τῶν δικαιωμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἄνὴρ ἔμψρων
καὶ καλὸς παρητήσατο τοῦ θρόνου μετὰ δύο περιπτώ ἔτη ἀπὸ τῆς
ἀναρρήσεώς του.

Τὸν Ἀρτέμιον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1847 ὁ Ἱερό-
θεος Β' ὁ προμνησθεὶς οὗτος Ἀρχιμανδρίτης καὶ γενικὸς πληρε-
ξούσιος τοῦ Ἱεροῦ Α' καταγόμενος ἐκ Σίφνου, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ
τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ κατὰ παράκλησιν τοῦ Μεχμέτ
Ἀλῆ πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἡ προχείρισις αὐτοῦ ἐγέ-
νετο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικο-
λάου τῇ 20ῃ Ἀπριλίου 1847 μεταδάντων ἐκεῖ τριῶν Ἀρχιερέων,

ὡς ἀντιπροσώπων τῶν τριῶν Πατριαρχείων, τοῦ Σμύρνης Ἀθανασίου, τοῦ Βηρυττοῦ Βενιαμίν, καὶ τοῦ Σεβαστείας Θαδδαίου. Ἄνῃρ φιλόμουσος καὶ τῶν καλῶν ἐραστής, πολλὰ διεπράξατο ὑπὲρ τοῦ Θρόνου του καὶ τοῦ Ποιμνίου του. Συνέστησε δὲ καὶ ἐπροίκισε διὰ κτήματος (Ἀβαδία) τὴν ἐν Καίρῳ Κοινότητα τῶν Ὀρθοδόξων τῆ ἐνεργεία του καὶ τῆ ἀδεία τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ κατεβλήθησαν τὰ θεμέλια τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἑλληνοαιγυπτιακῆς Κοινότητος δι' ἀνεγέρσεως ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας, Τσιτσισσίας Σχολῆς, Νοσοκομείου καὶ Νεκροταφείου ὑπὸ τῶν Τσιτσισα, Τσιτσινια, Δαναστάση, Στουρνάρη καὶ ἄλλων ὁμογενῶν ἀπεβίωσε δὲ τὴν α' Ἰανουαρίου 1858 πατριαρχεύσας ἔτη δέκα.

Τὸν Ἱερόθεον Β' τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1858 ὁ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ἀπὸ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης καταγόμενος ἐκ Ραφάνης παρὰ τὴν Ἐλασσῶνα, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κατὰ τὰ κρατοῦντα, συνεπείᾳ παρακλήσεως ἐγγράφου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἱ. Κλήρου καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου λαοῦ καὶ μετατεθεὶς ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς τὸν Θρόνον Ἀλεξανδρείας. Ἄνῃρ καλός, ἀλλὰ μὴ εὐχαριστηθεὶς ἀπεμακρύνθη λόγῳ ἀσθενείας εἰς τὴν ἑαυτοῦ Πατρίδα διορίσας ἐπίτροπόν του τὸν Ἀρχιμανδρίτην Εὐγένιον τὸν Ξηροποταμηνόν, ὃν καὶ συνέστησεν ὡς διάδοχόν του, μὴ θέλων νὰ ἐπανέλθῃ κατὰ τὴν ἀπαίτησιν τῶν Κοινοτήτων. Τοῦτο ὅμως ἐγέννησε σκάνδαλον καὶ πρὸς κατάπαυσιν τοῦ σκανδαλοῦ ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία τὸν μὲν Καλλίνικον ὑπεχρέωσε νὰ παραιτηθῇ ὑπὲρ Ἰακώβου τοῦ Παγκώστα, τὸν δὲ Εὐγένιον νὰ φύγῃ ἐκεῖθεν, ἅτινα καὶ ἐγένοντο, ὥστε ὁ Καλλίνικος ἐπατριάρχευσεν ἔτη τέσσαρα.

Τὸν Καλλίνικον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1861 ὁ ΙΑΚΩΒΟΣ τοῦπίκλιν Παγκώστας, ἀπὸ Μητροπολίτου Κυζίκου καταγόμενος ἐκ Πάτμου, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλη-

σίας κατ' ἐγγράφον αἰτησιν τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ τῶν Ὀρθοδόξων Κοινοτήτων μετατεθεὶς ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Ἄνῃρ πεποικισμένος διὰ πολλῶν προτερημάτων καὶ οὐχὶ ἄμοιρος Παιδείας. Ἄλλ' ἔλθων εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν εὗρε τὰ πνεύματα λίαν ἠρεθισμένα, καὶ τὰ κόμματα λυσσωδῶς ἀντιπαλαίοντα· καὶ ἐν τούτοις, διότι ὁ Θρόνος αὐτὸς ἔσχε τὴν ἀτυχίαν νὰ διοικῆται πάντοτε ἄνευ Ἱεράς Συνόδου, προὐνόησε καὶ ἐχειροτόνησεν Ἀρχιερεῖς κατὰ τινὰς μὲν τέσσαρας, κατ' ἄλλους δὲ πέντε, ὥστε ἀπετελεῖτο Σύνοδος κατὰ τοὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας· συνέταξε δὲ καὶ Κανονισμὸν περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου κατὰ τὸ Χάττ Χουμαγιούν, ὃν ἡ Ὑψηλὴ Πύλη καὶ ἐπεκύρωσεν ἀρμοδίως. Πλὴν ἔσχε τὴν ἀτυχὴ ἐπιμονήν, διὰ τὰ Κόμματα, νὰ μὴ θέλῃ ν' ἀναγνωρίσῃ τὰς Κοινότητας, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰς καταργήσῃ. Ἐπῆλθε δὲ τότε καὶ τὸ δυστύχημα τῆς δημεύσεως τῶν ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις Μοναστηριακῶν κτημάτων· διὸ ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἐπιστρέφων ἀπέθανεν ἐν Πάτμῳ ἐκ κεραυνοβόλου ἀποπληξίας τῇ 30ῇ Δεκεμβρίου 1865 πατριαρχεύσας ἔτη τέσσαρα.

Τὸν Ἰακώβον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1866 ὁ ΝΙΚΑΝΩΡ ἀπὸ Μητροπολίτου Θηβαίδος ἐκλεχθεὶς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατὰ τὸν νέον Κανονισμὸν καὶ εἶναι ὁ πρῶτος Πατριάρχης, ὅστις ἐξελέγη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἀφ' ἧς κατεκτήθη ἡ Αἴγυπτος ὑπὸ τῶν Ἀράβων, χάριν τῆς προνοητικότητος τοῦ Προκατόχου αὐτοῦ, ἵνα συντάξῃ Κανονισμὸν περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου κατὰ τὸ Χάττ Χουμαγιούν. Ἄνῃρ ἐνάρετος καὶ εὐσεβής, ἀλλ' ἄμοιρος Παιδείας καὶ ἀσθενὴς τὸν νοῦν, οὗ ἕνεκα ταχὺ πάμπαν κατέστη ἔρμαιον τῶν Κομμάτων καὶ θῦμα τῶν κοχλαζόντων παθῶν. Διὸ ἀναγκασθεῖσα ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία τῇ αἰτήσῃ τῶν Κοινοτήτων νὰ θέσῃ αὐτὸν ὑπὸ κηδεμονίαν ἐπεμψεν ἐκεῖσε, ὡς Ἐξάρχον, τὸν Ἀρχιμανδρίτην Εὐγένιον τὸν Ξηροποταμηνόν Ἀγιορίτην, ὅστις φθάς εἰς Ἀλεξανδρείαν καὶ καταχρῶμενος τῆς δοθείσης αὐτῷ ἐξουσίας

παρέλαβε στρατιώτας τῆς Αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως καὶ κατέλαβε τὰ Πατριαρχεῖα ἐκβαλὼν ἐκεῖθεν τὸν Νικάνορα. Ἡ δὲ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Θρόνου ἰδοῦσα τοῦτο συνήλθεν ἐν Ράμλῃ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐκκληθέντος Πατριάρχου τὴν 24^{ην} Ἰουλίου 1867 καὶ καθήρεσεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τὸν Εὐγένιον. τὴν δὲ 9^{ην} Νοεμβρίου ἰδίου ἔτους ἐφθασεν ἐκεῖ ὁ Ἀρχιμανδρίτης Νεῖλος ὁ Ἐσφιγμένιτης Ἀγιορίτης καὶ αὐτὸς, κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Νικάνορος, ἐν προεξείρισεν ἀμέσως εἰς Μητροπολίτην Πενταπόλεως, καὶ συγχρόνως διώρισεν αὐτὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Θρόνου. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπεσύρθη ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Σάββα, ὅπου μετὰ διετη βίον ἀβίωτον ἀπέβίωσε τῇ 25^ῃ Δεκεμβρίου 1869 ἐρημος καὶ ἐλεεινός, ταφείς ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐν Καίρῳ, ἐπατριαρχεῦσε δὲ ἔτη τρία.

Καὶ οὕτω ἐπηκολούθησεν ἡ φοβερὰ διαμάχη μεταξὺ Εὐγενίου καὶ Νεῖλου περὶ τοῦ τίς ἐξ αὐτῶν νὰ ἐπικρατήσῃ, ἡ ὁποία ἐσημείωσε λυπηροτάτας σελίδας ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἥς ἀποτέλεσμα ἦτο ὑπὸ τῆς μιᾶς μερίδος νὰ ἐκλεχθῆ Πατριάρχης ὁ Νεῖλος. Ἀλλὰ τούτου μὴ ἀναγνωρισθέντος διὰ τὰς ἐπισυμβάσας παρανομίας διετάχθη νέα ἐκλογή, καθ' ἣν ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ὑπέδειξε τὸν Δέρκων Νεόφυτον· πλὴν ἡ Αἰγυπτιακὴ Κυβέρνησις ἰδοῦσα ὅτι τὰ Κόμματα ἦσαν ἀνίκανα νὰ ἐκλέξουν Πατριάρχην ἀνέστειλε τὴν ἐκλογὴν καὶ ἀννήχθη εἰς τὴν ἐπικυρίαρχον Πύλην, ἣτις ἀνέθεσε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν σ', ὅστις δι' ὑπομνήματος αὐτοῦ διώρισεν ἐν τῷ δικαίωματι τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ τὸν Μάϊον τοῦ 1870 Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας τὸν πρῶτον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Σωφρόνιον μὲ τὸ δικαίωμα νὰ φημιζῆται καὶ Παναγιώτατος, καὶ καθήρεσε τὸν Νεῖλον.

Τὸν Νικάνορα λοιπὸν τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1870 ὁ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ πρῶτον Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης διορισθεὶς δι' ὑπομνήματος τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀπ' εὐ-

θείας, ὡς ἐρρήθη, δυνάμει τοῦ δικαιώματος, ὅπερ ἔχει πρὸς τοῦτο, ὅταν Θρόνος τις δὲν δύναται ἀφ' ἑαυτοῦ ν' ἀναδείξῃ τὸν Πατριάρχην του (περὶ αὐτοῦ βλέπε καὶ ἀνωτέρω ἐν τῷ πίνακι τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως). Ὁ Σωφρόνιος δὲ οὗτος ἦν ἀνὴρ μεγάλης ἐκτιμῆσεως καὶ διαπρέπων, καὶ δόκιμος ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας. Μόνη δὲ ἡ ἀφίξις αὐτοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς κατευνασσεως τῶν παθῶν καὶ τῆς καταπαύσεως τῶν ἐρίδων, ὥστε ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἀποκαθίστατο ἡ εἰρήνη τῆς Ἐκκλησίας καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐξέλιπε πᾶσα ἐρις καὶ διχόνοια διὰ τῶν ἀμερολήπτων καὶ συνετῶν αὐτοῦ ἐνεργειῶν. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1872 παρέστη εἰς τὴν συγκροτηθεῖσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει Τοπικὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ὅπου συνυπέγραψε τὸν Τόμον τὸν κηρύξαντα Σχισματικούς τοὺς Βουλγάρους. Καὶ εἰργάσθη πρὸς σύστασιν ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων, Ἰδρυσιν Σχολείων καὶ Ἐκκλησιῶν· ὑπῆρξεν ἀφελῆς τοὺς τρόπους καὶ λιτὸς τὴν διαίταν. Ἐκοιμήθη δὲ τὴν 22^{αν} Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1899 πατριαρχεύσας ἔτη εἴκοσι καὶ ἑννέα.

Τὸν Σωφρόνιον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1900 ΦΩΤΙΟΣ ὁ ἀπὸ Μητροπολίτου Ναζαρέτ καὶ Φιλαδελφείας Ἁγιοταφίτης, γεννηθεὶς ἐν Σμύρνῃ ὑπὸ γονέων Τηνίων, ἐκλεχθεὶς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ εἶναι ὁ δεῦτερος Πατριάρχης, ὅστις ἐξελέγη ἐν αὐτῇ μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Ἀνὴρ λόγιος ἐκπαιδευθεὶς ἐν τῇ ἄλλοτε ἀκμαζούσῃ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Σταυροῦ τῶν Ἱεροσολύμων, ἐνδιατρίψας εἰς τὸ Ὅρος Σινᾶ ἐπὶ πολὺ, ὡς ἐξορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Νικοδήμου, ὅπου κατέγινε μελετῶν, καὶ ὁπόθεν καταβάς εἰς Ἱεροσόλυμα ἅμα τῇ ἀναγορεύσει τοῦ ἐν Ἀντιοχείᾳ Πατριαρχεύσαντος Γερασίμου, ὡς Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ἐγένετο ἡ δεξιὰ χεὶρ αὐτοῦ τοῦ Γερασίμου, καὶ μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου ὁ πρῶτος παραγων τῆς ἀναρρήσεως τοῦ νῦν σωφρόνως Πατριαρχεύοντος Κυροῦ Δαμιανοῦ εἰς τὸν Θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων. Ἄν δὲ κρίνωμεν αὐ-

τὸν ἐκ τῶν περιττῶν ἀνάβασιν τοῦ εἰς τὸν Θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας, δικαιούται ἡ Ἐκκλησία νὰ προσδοκᾷ παρ' αὐτοῦ πολλὰ καὶ ἰδίᾳ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν πρέπουσαν περιωπὴν αὐτοῦ· διότι ὁ Θρόνος οὗτος παρὰ τὸ μέγα αὐτοῦ ἔνομα καθυστερεῖ πάντων τῶν Πατριαρχείων ἐξαντληθεὶς εἰς ἔριδας καὶ διαπληκτισμοὺς καθ' ἅπαντα τὸν λήξαντα αἰῶνα. Ἡ δὲ ἐπαναγωγὴ καὶ ἀνύψωσις τοῦ Θρόνου αὐτοῦ εἰς τὸν προσρισμὸν τοῦ δέον ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τῆς κανονικῆς συνθέσεως αὐτοῦ τοῦ Θρόνου, δηλαδὴ νὰ προχειρίσῃ ὁ Πατριάρχης Ἀρχιερεῖς, περισυνάξῃ τοὺς ἀποδημούντας Ἀρχιερεῖς τοῦ Θρόνου, συστήσῃ Ἱεράν Σύνοδον, μορφώσῃ Κληρὸν, καὶ καταρτίσῃ Κανονισμὸν περὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων τοῦ τε Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου αὐτοῦ καὶ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν· διότι ἄνευ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ Κανονισμοῦ οὐδὲν ὑγιὲς δύναται νὰ γείνη. Καθὼς ἡ μὲν Ἱερά Σύνοδος εἶναι δύναμις νοός· ὁ δὲ Κανονισμὸς πυλὶς ἐξασφαλίζουσα τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας. Ἄνευ, λέγομεν, τῶν ἐρείσματων τούτων δὲν θέλει δοθῆ εὐκαιρία, οὐδὲ ἐξευρεθῆ ὁ τρόπος τῆς ἀνυψώσεως τοῦ Πατριαρχείου τούτου, οὐδὲ θέλει ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν του δόξαν. Τὰ δὲ προσφωνήματα καὶ ἀντιφωνήματα τὰ κατὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν καὶ τοῦ Πατριάρχου τούτου θέλουσι μένει μόνον λόγοι. Ἄλλ' ὅχι· ἔχομεν τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα, ὅτι ὁ Πρωθιεράρχης οὗτος ἀμφοτέρα ταῦτα θέλει πραγματοποιήσῃ καὶ δικαιώσῃ τὰς ἐλπίδας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους. Γένοιτο!

Ἐπίσκοποι καὶ Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον ἀριθμοῦνται ἐν ὄλῳ ἑκατὸν εἰκοσι καὶ εἰς (121). Τὸ δὲ Πατριαρχεῖον τοῦτο ἔχει εἰδικὴν σημαίαν του φέρουσαν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς τὸν λέοντα τὸν πτερωτόν.

(Τὰς ἀνωτέρω σημειώσεις ἠρύσθημεν ἐκ τῆς συγγραφῆς Δ. Οἰκονομοπούλου τῆς δημοσιευθείσης ἐν τῷ Περιοδικῷ τοῦ Καίρου Κέκροπι τοῦ ἔτους 1876, ἐκ διατριβῶν τινῶν, καὶ ἄλλοθεν).

Οἱ Πατριαρχεῦσαντες κατὰ τὸν δευτέρου αἰῶνα ἐν Ἀντιοχείᾳ.

Ἐκλογικὴ περιφέρεια τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῆς Ἀντιοχείας εἶναι αὐτὴ αὐτὴ ἡ Ἀντιόχεια καὶ αἱ ἐξῆς Ἐπισκοπαί· Λαοδικείας, Σελευκείας, Ἀμιδης, Τύρου, Σιδῶνος, Τριπόλεως, Βόστρας, Ἐδέσσης, Βηρυτοῦ, Ἀδάνων, Ἡλιουπόλεως, Παλμύρας, Σαδαναγίας, Θεοδοσιουπόλεως καὶ Ἀκίσκας· ἀλλὰ τινὲς τούτων μόνον κατὰ τίτλον ὑπάρχουσιν.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας εἶναι ἡ πρώτη Ἐκκλησία, εἰς ἣν τὸ πρῶτον ἐκηρύχθη τὸ εὐαγγέλιον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου καὶ εἶτα ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων Παύλου καὶ Βαρνάβα, συστηθεῖσα τὸ 53^{ον} ἔτος μ. Χ. Πρῶτος δ' Ἐπίσκοπος αὐτῆς ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ Πέτρου ὁ ΕΥΘΟΔΙΟΣ καὶ ἔσχεν 170 Ἐπισκοπίας.

Τούτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1793 ὁ ΑΝΘΕΜΙΟΣ Ἐπίσκοπος Ἐλενουπόλεως, Κύπριος τὴν πατρίδα ἐκλεχθεὶς τῇ συστάσει τοῦ Προκατόχου αὐτοῦ Δανιὴλ ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ κοινῇ γνώμῃ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν Ἀρχόντων ὁμογενῶν. Ἦν ἀνὴρ πεπαιδευμένος καὶ ἠθικώτατος, συνέχισε δὲ φιλοτίμως τοὺς ἀγῶνας τοῦ Προκατόχου αὐτοῦ καὶ ἠγωνίσθη τὸ κατὰ δύναμιν, ὅπως ἀποκρούσῃ τὰς προσβολὰς τῶν Παπιζόντων Ἰθαγενῶν, οἵτινες γενόμενοι Γραμματεῖς τῶν Σατραπῶν ἀφ' ἐνὸς μὲν ἤρπαζον τὰ Μοναστήρια καὶ τὰς Ἐκκλησίας τῶν Ὀρθοδόξων, καὶ ἀφ' ἑτέρου κατέθλιβον τοὺς Ὀρθοδόξους νὰ ἐξομώσωσιν ἢ ἀπεπλάνουν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐξωμωσίαν διὰ

χρημάτων καὶ μεγάλων ὑποσχέσεων· ὁ δὲ ἀγὼν τοῦ ὑπῆρξε μέγας καὶ καρτερικός. Ἀπεβίωσε δὲ ἐν Δαμασκῷ πατριαρχεύσας ἐν συνεχῇ διαμάχῃ καὶ ἀνησυχίᾳ εἴκοσι καὶ ἓν ἔτος.

Τὸν Ἀνθέμιον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1813 ΣΕΡΑΦΕΙΜ Ἀρχιερεὺς Τιτουλάριος ἐκ Βυζαντίου ἔλκων τὴν καταγωγὴν, ἐκλεχθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ κοινῇ γνώμῃ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τῶν Ἀρχιερέων, καὶ τῶν Ἀρχόντων ὁμογενῶν συνετελεσθεὶς ἀναφορὰς τῶν Ἀρχιερέων τοῦ Ἀντιοχικοῦ Θρόνου καὶ τῶν Χριστιανῶν. Καὶ ὁ Πατριάρχης οὗτος συνέχισε τὸν καλὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν Παπισάντων καὶ Παπιστῶν πρὸς διάσωσιν τῶν τε Μοναστηρίων καὶ Ἐκκλησιῶν τῶν Ὀρθόδοξων καὶ πρὸ πάντων, ὅπως διασώσῃ τὸ Ὀρθόδοξον πλήρωμα ἐκ τῆς ἐξωμοσίας ποτισθεὶς πικρίας, καὶ ὑποστάς ὀδύνας, καὶ διαμάχας πλείονας τοῦ Προκατόχου αὐτοῦ. Ἀπεβίωσε δὲ ἐν Δαμασκῷ τὴν 19ην Φεβρουαρίου 1820 πατριαρχεύσας ἔτη ἑννέα καὶ μῆνας ἑπτὰ.

Τὸν Σεραφεῖμ τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1823 ὁ ΜΕΘΟΔΙΟΣ, ἀπὸ Μητροπολίτου Ἀγκύρας Νάξιος τὴν Πατρίδα, ἐκλεχθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ κοινῇ γνώμῃ τῶν Ἀρχιερέων καὶ Ἀρχόντων ὁμογενῶν, ἀρνηθέντος τὴν Πατριαρχεῖαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σιναίου Κωνσταντίου, τὸν ὁποῖον διὰ κοινῆς ἀναφορᾶς ἠτήσαντο οἱ Ἀρχιερεῖς τοῦ Θρόνου τῆς Ἀντιοχείας καὶ οἱ Χριστιανοί. Ὁ Μεθόδιος οὗτος ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, ἐνάρετος καὶ χρηστὸς τοὺς τρόπους· διὸ καὶ ἀπήλαυε τῆς κοινῆς ὑπολήψεως καὶ ἐκτιμήσεως· ἀπέκρουσε δὲ εὐμεθόδως τοὺς Λατινοφρονούντας, καὶ διέλυσε τοὺς ἀποστάτας, οἵτινες ἤρέσκοντο νὰ καλῶνται ἀναμορφωταί, καὶ οἵτινες διὰ παντοίων τρόπων ἐπεβουλεύοντο τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, ἀράμενος νικῆν μεγάλην. Πρὸς δὲ τῇ συνδρομῇ τῶν εὐσεβῶν ἀναμορφω-

σεν ἐκ βάθρων τὸν μόνον ἐν Δαμασκῷ Πατριαρχικὸν Ναὸν καὶ διεκόσμησεν αὐτὸν λαμπρότατα. Ἀπεβίωσε δὲ ἐν γήρατι βαθεῖ, πατριαρχεύσας τριάκοντα τρία ἔτη.

Τὸν Μεθόδιον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1850 ὁ ΙΕΡΟΘΕΟΣ, ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπου Θαβωρίου Ἀγιοταφίτης, ὅστις καὶ εἶχεν ὀνομασθῆ διάδοχος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἀθανασίου, ἀλλ' ἐξηρέθη ὑπὸ τῆς Πύλης, τὴν Πατρίδα Ζαγοραῖος, ἐκλεχθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ κοινῇ γνώμῃ τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν Ἀρχόντων ὁμογενῶν, μεταθὰς εἰς τὸν Θρόνον τοῦ 1851. Ἀνὴρ ἐγκρατὴς γραμμάτων καὶ Ἱεροπρεπής, ὅστις ἄλλοτε μεταθὰς εἰς Ρωσσίαν πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐπέσπασε τὸν σεβασμὸν τῶν Ρώσων. Ἐξηκολούθησε μετὰ ζήλου τὸ ἔργον τοῦ Προκατόχου αὐτοῦ νὰ ἐπιοικοδομῆ τοὺς ἰθαγενεῖς εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Πίστιν καὶ νὰ ἐργάζεται κατὰ τῶν Παπιστῶν. Τὸ δὲ 1872 ἐν Κωνσταντινουπόλει κληθεὶς ἐκηρύχθη κατὰ τῶν Βουλγάρων συνυπογράφας τὸ Σχίσμα· ἐπάλαισε δὲ γενναίως καὶ κατὰ τῶν ἰθαγενῶν Ἀράβων, οἵτινες ραδιουργοῦμενοι ὑπὸ τῶν Πανσλαβιστῶν ἐπέζητουν παρὰ τοῦ Θρόνου τοῦ Προνόμια· καὶ πάντοτε ἦν ἐλεημονητικὸς καὶ ἐργάτης τοῦ καλοῦ. Τὴν δ' οὐ σμικρὰν αὐτοῦ περιουσίαν ἐκληροδότησε διὰ διαθήκης καὶ δωρητηρίων εἰς τὸν Ἀντιοχικὸν Θρόνον, ὡς ἀπαρχὴν οικονομικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ πρὸς ἴδρυσιν Μοναστηρίου κατὰ τὸν τύπον τοῦ Ἱεροσολυμικοῦ Θρόνου, ὅπερ εἶναι μεγάλης εὐχῆς ἔργον. Ἀπεβίωσε δὲ ἐν Δαμασκῷ πατριαρχεύσας ἔτη τριάκοντα πέντε.

Τὸν Ἱερόθεον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ 1885 ὁ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ, ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπου Φιλαδελφείας καὶ εἴτα Μητροπολίτου Σκυθουπόλεως, Ἀγιοταφίτης, τὴν πατρίδα Κυνουριεύς, ἐκλεχθεὶς κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Θανόντος τοῦ Ἱερόθεου οἱ Χρι-

στιανοί της Δαμασκού ἀνηνέχθησαν καὶ πρὸς τὰ τρία Πατριαρχεῖα, ἵνα ἀπὸ κοινου ὑποδείξωσι τὸν μέλλοντα Πατριάρχην. Καὶ τὸ μὲν Οἰκουμενικὸν ὑπέδειξεν ἓνα τῶν Ἀρχιερέων τοῦ Θρόνου του, τὸ δὲ τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν Μητροπολίτην Βηθλεὲμ Ἀνθιμον Ἀγιοταφίτην, καὶ τὸ τῶν Ἱεροσολύμων τοὺς Μητροπολίτας Ναζαρέτ Νήφωνα, Βηθλεὲμ Ἀνθιμον, καὶ Σκυθουπόλεως Γεράσιμον. Τὸν τελευταῖον τοῦτον ἐνέκρινε καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Ὁ Γεράσιμος οὗτος ἦν ἀνὴρ γραμμάτων, εὐγενής, γλυκὺς τοὺς τρόπους, καὶ θέλων εἰς πάντας ν' ἀρέσκη, ἀλλ' ἀνευ σθένους καὶ θελήσεως. Ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐτιμᾶτο καὶ ἐχρημάτισεν εἰς διαφόρους θέσεις· ἐπέμφθη δὲ εἰς Βερολίνον ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν Πατριαρχείων διὰ τὸ Μοναστηριακὸν ζήτημα. Ὡς Πατριάρχης ὁμως οὐδεμίαν ἐδειξεν ἱκανότητα, καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἐγένοντο παρὰ τὰ κρατοῦντα νόμιμα Ἀρχιερεῖς Ἰθαγενεῖς, καὶ προσέτι δι' ἀδεξίου δικῆς ἐματαιώθη ἡ καλὴ πρόθεσις τοῦ Προκατόχου αὐτοῦ περὶ οικονομικῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Θρόνου Ἀντιοχείας καὶ ἰδρύσεως Μοναστηρίου τοῦ Θρόνου. Τέλος παρητήθη τοῦ Θρόνου του διὰ τὴν γαίην Πατριάρχης Ἱεροσολύμων πατριαρχεύσας ἔτη ἑξ. Ἡ δὲ σημερινὴ κατάστασις τοῦ Θρόνου τούτου ὀφείλεται εἰς τὰς παρὰ τὰ κρατοῦντα νόμιμα ἐνεργηθείσας παρ' αὐτοῦ χειροτονίας.

Τὸν Γεράσιμον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1871 ὁ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπου Θαβωρίου, Ἀγιοταφίτης, τὴν πατρίδα Κύπριος, ἀναδειχθεὶς Πατριάρχης ἀνευ κανονικῆς ἐκλογῆς καὶ ἀνευ Κανονισμοῦ τῆ συστάσει τοῦ Προκατόχου του. Καλόγηρος ἀληθής, ἀλλ' οὐχὶ γραμμάτων, φρόνιμος καὶ νουνεχής, θέλων νὰ πράττῃ τὸ καλόν· διὸ καὶ πάσας αὐτοῦ τὰς οικονομίας ἀφιέρωσε πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Θρόνου του, δαπανήσας ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ ποιμνίου του 10,000 λίρας εἰς μικρὸν χρόνον διάστημα. Ἀνεπλήρωσε δύο θέσεις Ἐπισκοπικὰς δι' Ἀγιοταφιτῶν Κληρικῶν ἐν τῷ μέσῳ πολέμου ἀνιαροῦ. Ἠτοίμαζε δὲ καὶ τρίτον Ἐπίσκο-

πον τὸν Ἀρχιμανδρίτην Μελισσινὸν καὶ ἤδη Ἐπίσκοπον Παμφίλου. Ἄλλ' ὁ βάσκανος δαίμων δὲν ἠθέλησε τοῦτο. Οἱ Ἰθαγενεῖς Ἀρχιερεῖς καὶ ἄλλοι ἐκ τοῦ λαοῦ ἤγειραν κατ' αὐτοῦ ἀληθῆ πόλεμον ζητοῦντες τὴν ἐκ τοῦ Θρόνου ἐξωσιν αὐτοῦ· ὁ δὲ καλὸς αὐτὸς Πατριάρχης ἐδέξατο κακόβουλον συμβουλὴν ὑπὸ φιλοδοξίας δοθεῖσαν καὶ παρητήθη τοῦ Θρόνου. Ἡ δὲ παραίτησις αὐτῆ περιήγαγε τὸν Θρόνον τοῦτον τὸν πολῦτλαν εἰς 8 νῦν εὐρηται σημεῖον ἔχοντα ἐπιβάτην ἀντὶ κανονικοῦ ποιμένος, ὅπως προφυλάσῃ τὸ ποιμνιον αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπηρείας τοῦ Παπισμοῦ, ὅστις λυμαίνεται αὐτό. Ἀπεσύρθη δὲ καὶ ἐφυσυχάζει εἰς τὸ ἐν τῷ Νεοχωρίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετόχιον τοῦ Παναγίου Τάφου πατριαρχεύσας ἑπτὰ ἔτη.

Τὸν Σπυρίδωνα τοῦτον οὐδεὶς διεδέχθη, διότι μὴ ὑπάρχοντος Κανονισμοῦ κατὰ τὸ γράμμα τοῦ Χάττ Χουμαγιούν ἐν τῷ Πατριαρχεῖῳ αὐτῷ περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Πατριάρχου ἐνεφιλοχώρησεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀντιοχικοῦ Θρόνου ἡ ξένη ραδιουργία, ἥτις ἐνοσπεύρασα μίση καὶ ζιζάνια μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ διαίρεσασα ταύτην εἰς Ἀραβοφώνους καὶ μὴ, κατάρθρωσεν, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ γείνη ἐκλογὴ Πατριάρχου, τῶν μὲν Ἀραβοφώνων παρασυρθέντων, ἵνα συμπήξωσι παρασυναγωγὴν, ἐν ἣ κατὰ παράβασιν τῶν ἀνεκαθεν κρατούντων ἐξελέγη δὴθεν Πατριάρχης εἰς ἐκ τῶν ἀποτελεσάντων τὴν παρασυναγωγὴν ταύτην, ὀνόματι Μελέτιος· τῶν δὲ μὴ Ἀραβοφώνων φυγαδευθέντων πέραν τῶν ὄριων τοῦ Ἀντιοχικοῦ Θρόνου. Διὸ ἡ Πύλη γνωρίσασα ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Ἀντιοχικοῦ Θρόνου ἀποτελεῖται ἐκ δώδεκα Ἀρχιερέων, οἱ δὲ τὴν παρασυναγωγὴν πῆξαντες εἶναι πέντε ἢ ἑξ, καὶ οἱ φυγαδευθέντες ἄλλοι τόσοι ἢ πλείονες, καὶ ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἐνηργηθῆ ἀνευ Κανονισμοῦ ἐναντίον τοῦ Χάττ Χουμαγιούν, ἀπεδοκίμασε τὸ πραξικόπημα καὶ δὲν ἐπεκύρωσε τὴν δὴθεν ἐκλογὴν ὥστε ὁ Θρόνος μένει καὶ μενεὶ χηρεῦαν. Λύσις δὲ ὀρθὴ νόμιμος καὶ σύμφωνος

μέ τὰ κρατοῦντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ πρὸς τὴν αὐθεντικὴν διάταξιν τοῦ δευτέρου ἄρθρου τοῦ Χάττ Χουμαγιούν, ὅπερ συνεγράφη ὠρισμένως διὰ τὸ μὴ συμβαίνειν τὰ τοιαῦτα, ἅτινα ἐγένοντο ἐν Ἀντιοχείᾳ, εἶναι, τὸ ἐπεμβῆ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον αὐτοδικαίως καθ' ὃ ἔχει δικαίωμα, τὸ διορίσῃ Πατριάρχην τῆς ἐκλογῆς τοῦ πρὸς εἰρήνευσιν τῆς Ἀντιοχικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὸ ἐνθρονίσῃ ἐν αὐτῇ αὐτὸν μετὰ τὴν εἰδικὴν ἐντολήν, ἅμα ἀναλάβῃ οὗτος τὰ καθήκοντα αὐτοῦ, τὸ προβῆ εἰς τὴν περισυλλογὴν τῶν ἐκδιωχθέντων Ἀρχιερέων καὶ Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἀναπληρώσῃ τὰς τυχόν κενὰς ἑδρας αὐτῆς καὶ καταρτίσῃ πλήρῃ Ἱερὰν Σύνοδον τοῦ Ἱεροσολύμων καὶ συντάξῃ Κανονισμὸν περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου, καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν καθηκόντων καὶ δικαιοματίων αὐτῶν ἐκπληρῶν τὴν αὐθεντικὴν διάταξιν τοῦ Χάττ Χουμαγιούν· διότι ἄνευ Κανονισμοῦ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἀνωτέρω ἐγγράφου, καὶ τὸ Βεράτιον, ὅπερ ἐξεδόθη τὸ 1860, δὲν δύναται τὸ ἐνεργηθῆ ἐκλογὴ Πατριάρχου ἄνευ Κανονισμοῦ, καὶ ἐνεργουμένη εἶναι ἄκυρος, ὡς γενομένη κατὰ παράβασιν ἀμφοτέρων τῶν ἀνωτέρω ἐγγράφων, καὶ τὸ ὑποβάλλῃ τὸν Κανονισμὸν εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τῆς Πύλης. Μετὰ δὲ τοῦτο τὸ νὰ παραιτηθῆ καὶ ἐκλεχθῆ νέος Πατριάρχης κανονικῶς. Αὕτη εἶναι ἡ μόνη ὀρθὴ λύσις, τὴν ὅποιαν καὶ ἡ Πύλη καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον πρέπει ν' ἀσπασθῶσιν.

Ἐπίσκοποι καὶ Πατριάρχαι Ἀντιοχείας ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον ἀριθμοῦνται ἐν ὄλῳ ἑκατὸν πενήντα ἑννέα 159.

Τὸ δὲ Πατριαρχεῖον αὐτὸ δὲν ἔχει εἰδικὴν σημαίαν, ἀλλ' ὡς προκύπτει ἐξ ἐγγράφου τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν, τὸ Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας μεταχειρίζεται τὴν σημαίαν τοῦ Ἁγίου Τάφου. (Ἐκκλησία Ἱερουσαλήμ Σελ. 345).

(Τὰς ἀνωτέρω βιογραφικὰς σημειώσεις ἠρύσθημεν ἐκ τῆς συγγραφῆς Κωνσταντίνου τοῦ ἀπὸ Σιναίου, καὶ ἐξ ἄλλων πληροφοριῶν).

Οἱ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΥΣΑΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΛΗΘΑΝΤΑ ΔΙΩΝΑ Ἐν Ἱεροσολύμοις

Ἐκλογικὴ περιφέρεια τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἱεροσολύμων εἶναι αὐτὰ ταῦτα τὰ Ἱεροσόλυμα, Γάζη, Ρέμπλη, ἕως Ἀτζιλοῦν, Ἀκρη, Σαφάτ. Ἡ δὲ δικαιοδοσία αὐτοῦ ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἑσῶς Σινᾶ. Ἐχει δὲ ὑποτελεῖς αὐτῷ καὶ τοὺς Μοναχοὺς τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὰ Μοναστήρια τῶν Ἀδύρων, Χαμπεσίαν, Συριάνων καὶ Κοπτῶν.

Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων εἶναι ἡ Μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἱδρυτοῦ πάσης Ἐκκλησίας καὶ Ἀρχιποίμενος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν ὅποιον διεδέχθη ὡς Ἐπίσκοπος αὐτῆς πρῶτος ὁ ἀδελφόςθεος ΙΑΚΩΒΟΣ.

Τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1788 ὁ ΑΝΘΙΜΟΣ ἀπὸ Μητροπολίτου Σκυθουπόλεως καὶ εἶτα Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης ὀρμώμενος ἐκ Μεσοποταμίας, ἐκλεχθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ κοινῇ γνώμῃ πάντων τῶν Ἀρχιερέων καὶ Ἀρχόντων ὁμογενῶν καὶ τῶν ἐνδημούντων Πατέρων τοῦ Ἁγίου Τάφου. Ἀνὴρ ἐγκρατῆς τῆς Ἑλληνικῆς, Ἀραβικῆς, Περσικῆς καὶ Τουρκικῆς γλώσσης καὶ ρήτωρ, συνέγραψε σύνταγμα Θεολογίας καὶ ἐρμηνείαν τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαβὶδ. Καὶ μαθὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰς τότε διαπραχθεῖσας ἀρπαγὰς τῶν Ἀρμενίων κατὰ τῶν ἱερῶν Προσκυνημάτων προὐκάλεσε Σουλτανικὸν ὀρισμὸν, δι' οὗ ἠκυρώθησαν αὐταί. Καὶ πολλάκις διέσωσε τὰ πάνσεπτα Προσκυνημάτα

ἐκ τῆς διαρπαγῆς. Ἀπεβίωσε δὲ τὴν 10^{ην} Νοεμβρίου 1808, πατριαρχεύσας ἔτη εἴκοσι.

Τὸν Ἀνθιμον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1808 ὁ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ Α΄ ἀπὸ Μητροπολίτου Βηθλεέμ, ὁρμώμενος ἐξ Ἀγχιάλου, ἐκλεχθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει κοινῇ γνώμῃ πάντων τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν Ἀρχόντων ὁμογενῶν καὶ τῶν ἐνδημούσων Πατέρων τοῦ Ἁγίου Τάφου. Ἄνῃ λόγιος, εἰς τὸν ὅποιον μολὶς ἀναβάντα ἐπὶ τοῦ Θρόνου ἀγγελέθη ἡ πυρπολησις τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, καὶ ἀμέσως οὗτος ἐδήλωσε τοῦτο εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Καλλίνικον καὶ τοὺς Προκρίτους τοῦ Ἔθνους, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐγένετο μεγάλη ἐνέργεια πρὸς ἀνοικοδομήσιν τοῦ Ναοῦ, καὶ ἀναφορὰ πρὸς τὸν Σουλτάνον Μαχμούτ, ὅπως δοθῆ ἡ ἄδεια τῆς ἀνοικοδομῆς, ἣν ἔλαβε καὶ ἀπέστειλεν εἰς Ἱερουσόλυμα τὴν 31^{ην} Μαρτίου 1809 διὰ τοῦ Ἑλμᾶς Πασᾶ Ζαδὲ Ἀβδουρραχίμ βέη καὶ Ἀρχιτέκτονα τὸν Κομνηνὸν (Προσκ. Βενιαμῆν σελ. 230). Λίαν ἐνεργητικὸς καὶ πατριώτης, ὥστε κατὰ τὰ εἴκοσι ἕνα διεδόθη καὶ ἐπιστεύθη ὅτι συναπηγχονίσθη μετὰ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου. Ἀπεβίωσε δὲ τὸν Μάϊον τοῦ 1827, πατριαρχεύσας δεκαεννέα ἔτη.

Τὸν Πολύκαρπον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1827 ὁ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ΄ Ἀρχιμανδρίτης καὶ Ἠγούμενος τοῦ ἐν Βοσπόρῳ τοῦ Νεοχωρίου Ἀγιοταφικῆς Μετοχίῳ, ὁρμώμενος ἐκ Ραιδεστού. ἐκλεχθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει κοινῇ γνώμῃ πάντων τῶν ἐνδημούντων ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατέρων τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ τῶν Ἀρχόντων ὁμογενῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἄνῃ εὐπαιδευτὸς καὶ ἐνεργητικὸς. Πρῶτον ἐνέπνευσε θάρρος εἰς τοὺς Προσκυνητάς, ὅπως προσέρχωνται καὶ προσκυνῶσι τοὺς Ἁγίους Τόπους, καθόσον ἡ σπάνις τοιούτων, ἕνεκα τῶν κινδύνων τῆς ἐποχῆς, εἶχε περιαγάγῃ εἰς ἕνδειαν μεγίστην τὸ Κοινὸν

τοῦ Ἁγίου Τάφου, ὥστε καὶ ἐδανείσθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ 200,000 γρόσια πρὸς 10/00 ἀπὸ τοὺς Ἀρμένιους, τὰ ὁποῖα ἐπλήρωσεν ἀργότερα τακτοποιηθείσης τῆς ὑποθέσεώς των μετὰ τῆς Μολδαυίας. Δεύτερον ἀντετάχθη νικηφόρος κατὰ τῶν ἀξιώσεων τῶν Ἀρμενίων καὶ ἐπέτυχεν ἄδειαν, ὅπως κλημνίσῃ τὸ ἀνεγερθὲν παρ' αὐτῶν ἐν τῷ Ὄρει τῶν Ἐλαιῶν κτίριον (ὅπερ ἐπωφεληθέντες τῶν ἀντιξῶν περιστάσεων τοῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου ὠκοδόμησαν ἐκεῖ χωρὶς νὰ ἔχουν δικαίωμα, ἀφ' οὗ ἀπέτυχεν ὁ σκοπός, δι' ὃν ἐνέπηρσαν τὸ 1808 τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, ἥτοι νὰ λάβουν ἄδειαν καὶ ἀνοικοδομήσωσιν αὐτὸν διὰ τῆς ἐπιρροῆς τῶν πλουσίων ὁμογενῶν των)· εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὁμοῦς ταύτην νὰ κλημνίσῃ τὸ κτίριον τῶν Ἀρμενίων ἔσχε βοηθῆν καὶ συνεπέκουρον τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν σ', ὅστις καὶ διεμαρτυρήθη κατὰ τῆς τόλμης αὐτῆς τῶν Ἀρμενίων (Προσκυνητὰρ. Χρυσάνθου σελ. 101). Προσέτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ 1828 ἐζητήθησαν οἱ τίτλοι τῶν ἐν Μολδαυίᾳ κτημάτων τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ μόνον τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅπως δῆθεν θεωρηθῶσι, πράγματι δὲ ἀφαιρηθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ. Τὸ 1831 ὁμοῦς συνέστη πράγματι ἐπιτροπὴ, καθ' ἣν ἔγραψεν ὁ Κόμης Νεσερλὸδ πρὸς τὸν στρατηγὸν Κισσελεφ πρὸς ἐξέτασιν αὐτῶν, ὅτε καὶ ἀπεδείχθη τὸ βᾶσιμον τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ Ἁγίου Τάφου. Τὸ δὲ 1839 ἐδόθη λογοδοσία τῶν εἰσπραχθέντων εἰσοδημάτων ἐκ τῶν εἰρημένων κτημάτων πρὸς τὸν Ἁγιον Τάφον καὶ ἐμετρήθησαν αὐτῶν τὰ κατακρατηθέντα χρήματα ἐκ τῶν προσόδων αὐτοῦ. Προσέτι τὸ 1842 ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀνεκαινίσθη ἡ στέγη τοῦ περιβλέπτου Ναοῦ τῆς Ἁγίας Βηθλεέμ. Τὸ δὲ ἔτος 1844 ἀπεβίωσε, πατριαρχεύσας ἔτη δέκα ἑπτὰ.

Τὸν Ἀθανάσιον τοῦτον διεδέχθη τὸ ἔτος 1845 ὁ ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ ὁ Β΄ ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπου Λύδδης, ὁρμώμενος ἐκ Σάμου. Εἶναι δὲ ὁ πρῶτος Πατριάρχης, ὅστις ἐξελέγη ἐν Ἱερουσόλυμοις ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἀδελφότητος, συνεπεία αἰτήσεως [Ἀρμαχζάρη],

τὴν ὁποίαν ὑπέγραψαν ἡ Ἱερά Σύνοδος, οἱ Καλόγηροι, δύο ἔγγαμοι ἐντόπιοι Ἱερεῖς καὶ δύο γέροντες λαϊκοί. Ἀνὴρ οὐχὶ γραμμάτων, ἀλλὰ μὲ ἀνίκητον ἀνδρείαν, μὲ καρτερίαν θερμὴν καὶ μὲ ἔνθεον ζῆλον τοῦ νὰ πράττῃ τὸ καλόν. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἡ εὐτυχία τοῦ Μοναστηρίου ἐκορυφώθη, καὶ ὁ χρυσὸς ἔρρεεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐκ τῶν προσόδων τῶν Μοναστηριακῶν κτημάτων ἀνεστῆλωσε τὴν Μεγάλην Θεολογικὴν Σχολήν· ὑπεστήριξε τὰ δίκαια τοῦ Ἱεροσολυμητικοῦ Θρόνου ἐπὶ τοῦ Ὄρους Σινᾶ παύσας διὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τὸν παρὰ τὸ δίκαιον χειροτονηθέντα ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐπίσκοπον Κύριλλον καὶ ἀναδείξας ἕτερον, ὃν ἐχειροτόνησεν ἐν Ἱερουσαλὴμ κατὰ τὰ κρατούντα νόμιμα. Εἰργάσθη ὑπὲρ τῶν δικαίων τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ πάσῃ δυνάμει διὰ τὰ ἐνσκήψαντα ζητήματα τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ τρούλλου τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, περὶ ἧς ἐκέκτητο ἄδειαν τὸ Κοινὸν ἀπὸ τοῦ 1842 καὶ τῆς τοποθετήσεως τοῦ ἀργυροῦ Ἀστέρος ἐν τῷ Σπηλαίῳ τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃν εἶχον κλέψῃ οἱ Λατῖνοι κατὰ τὰ 1847, καὶ ἕνεκα αὐτῶν ἐξεργάγη τῷ 1854 ὁ Κριματικὸς πόλεμος, ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου ἦτο διὰ τοὺς Ἁγίους Τόπους νὰ ἐνεργηθῶσι ταῦτα ἀπὸ κοινῶν ὑπὸ τῶν Δυνάμεων ὑπὸ τὸν αὐστηρὸν ὄρον νὰ μὴ προέλθῃ οὐδεμία μεταβολὴ ἐπὶ τῶν κεκτημένων δικαιωμάτων τῶν Χριστιανῶν, ὡς εἰργάσθη καὶ διὰ τὸ παλαιότερον πολυθύρουτον ζήτημα τῆς κλειδῆς τῆς σιδηρᾶς θύρας τῆς Βασιλικῆς, ἣν ἀνεκαθεν κρατεῖ ὁ Ὀρθόδοξος Κληρὸς. Πρὸς δὲ διεμαρτυρήθη διὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν τὴν 13^{ην} Νοεμβρίου 1862 κατάσχεσιν τῶν ἐν Μολδοβλαχίᾳ κτημάτων τῶν Ἁγίων Τόπων ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος Κούζα· καὶ εἰργάσθη πρὸς ματαίωσιν τοῦ πραξικοπήματος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἄλλων Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1872 μὴ θελήσας νὰ μετᾶσχῃ τῆς Τοπικῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἱερᾶς Συνόδου, ἧτις ἐκήρυξε Σχισματικούς τοὺς Βουλγάρους, ὡς πλανηθεὶς ὑπὸ ξένης πολιτικῆς, δεξιῶς ἐκμεταλευθείσης τὴν φιλοδοξίαν αὐτοῦ ἐκηρύχθη ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐκπτώτος τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τὸν Δεκέμβριον τοῦ αὐ-

τοῦ ἔτους, καὶ οὕτω ἀπεβίωσεν ἐν ἀφανείᾳ πατριαρχεύσας εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἔτη. [Ἱεροσολυμίας Παλαμᾶ σελ. φηη-χθ]

Τὸν Κύριλλον τοῦτον διεδέχθη τὸ ἔτος 1873 ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ὁ Β' Ἀρχιεπίσκοπος Γάζης ὀρμώμενος ἐκ Μιτυλήνης ἐκλεχθεὶς κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. Ἀνὴρ ἐκ τῶν παλαιῶν, ἄμιρος παιδείας, ἀλλ' ὑπέρμαχος τῶν ἀληθῶν συμφερόντων τοῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ εὐθὺς τὸν χαρακτήρα, ἀνεγνώρισε τὸ κατὰ τῶν Βουλγάρων Σχίσμα· ἀλλ' εὔρεν ἕνεκα τούτου κατὰ τὴν Πατριαρχεῖαν τοῦ μεγάλῃν ἀντίστασιν ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν παρακινουμένων ὑπὸ τῆς Ρωσσίας νὰ μὴ ἀναγνωρίσωσιν αὐτόν, ἀλλὰ νὰ ἀκολουθῶσι τὸν ἐκπτώτον Κύριλλον καὶ νὰ ἐγείρωσι φυλετικὰς ἀξιώσεις ἐπὶ ἀξιώσεων, μέχρῃς οὐ ἐδημιουργήθη ζήτημα τοπικὸν πολυθύρουτον καὶ μέγα.

Ἐκ τούτου δὲ ὠφελῆθέντες οἱ Λατῖνοι ἐπιεράθησαν ν' ἀποκτήσῃ οὐκ ἐν τῷ Σπηλαίῳ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ δικαιώματα, οὐ ἕνεκα προεκλήθησαν φόνοι καὶ αἵματοχυσίαι καὶ ἐγεννήθη ζήτημα διπλωματικὸν τῇ ἐπεμβάσει τῆς Γαλλίας. Τοῦτο δμως εὐτυχῶς ἐλύθη ὑπὲρ τοῦ δικαίου ἡμῶν τῶν Ὀρθόδοξων· εἰς δὲ τὴν κατ' εὐχὴν λύσιν συνέτεινε μεγάλως ὁ νῦν Μητροπολίτης Βηθλεὲμ Ἀνθιμος Ἀπεργῆς, (') ὅστις διωρίσθη Ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριάρχου ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ, ἧτις ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος τούτου. Ἡ δὲ Ρωσικὴ Κυβέρνησις, ὅπως ἐπιδεινῶσῃ τὴν θέσιν τῶν

(') Ὁ διαπρεπὴς αὐτὸς Ἱεράρχης, ὁ τιμῶν τὴν σεπτὴν Πλειάδα τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Ἱεροσολυμητικοῦ Θρόνου, οὐ μόνον εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὑπερεμάχησεν ὑπὲρ τῶν δικαίων τοῦ Παναγίου Τάφου μετὰ τέχνης, σθένους τε καὶ δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ, ὡς ἀξίως ἀνεφύησαν ζητήματα πολὺπλοκα καὶ δεινὰ, κατέβαλλε πάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις πρὸς αἰσίαν λύσιν αὐτῶν ἐπιδειξάμενος ἰκανότητα καὶ περίνοιαν. Οὗτος ἀντιπροσωπεύει ἤδη ἰσαξίως τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων ἐν Ἑλλάδι ἰδρυῶν ἐν Ἀθήναις τιμώμενος ὑπὸ πάντων.

Περὶ τοῦ Ἱεράρχου τούτου βλέπε ἐν τῇ Ἀθήνησιν ἐκδομένῃ Ποικίλῃ Στοᾷ τοῦ κ. Ἀρσένῃ ἐ. βιογραφικὰς σημειώσεις καὶ Μονογραφίαν αὐτοῦ σπουδαίαν περὶ τοῦ τότε συμβάντος ἐν τῷ Ἁγίῳ Σπηλαίῳ αἱματηροῦ, σωστικοῦ καὶ διδασκτικοῦ δράματος.

πραγμάτων και τοῦ Πατριάρχου τούτου, ἐν τῷ μεταξύ ἐπέσχε και αὐτὴ τὰς προσόδους τῆς ἐν Βασσαραβία ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Ἁγίου Τάφου. Ὡστε μὴ δυνάμενος ν' ἀνθέξῃ εἰς τὸν ἐσωτερικὸν και ἐξωτερικὸν ἐκεῖνον πόλεμον ὁ ρηθεὶς Πατριάρχης ἔδωκε τῇ ὀργῇ τόπον και παρητήθη τοῦ Θρόνου πατριαρχεύσας δύο ἔτη και πλέον.

Τὸν Προκόπιον τοῦτον διεδέχθη τὸ ἔτος 1875 ὁ ΙΕΡΟΘΕΟΣ ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπου και ἀντιπροσώπου ἐν Σμύρνῃ τοῦ ἀποχωρήσαντος Πατριάρχου, Σάμιος, ἐκλεχθεὶς κατὰ τὸν νέον Κανονισμόν, ὅστις ἐγένετο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ ἀποχωρήσαντος Πατριάρχου και ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῆς Πύλης πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ Γράμματος τοῦ Χάττ Χουμαγιούν. Ἄνθρ ἀγαθός, γλυκὺς τοὺς τρόπους και Ἐκκλησιαστικός, ἀλλ' ἀγευστος Παιδείας· εὔρε δὲ και τὰ τοῦ Θρόνου εἰς ἀνώμαλον κατάστασιν ἀνελθὼν εἰς τὴν Πατριαρχίαν, τὸ ζήτημα ὁδηγῶν τῶν ἰθαγενῶν τὸ δημιουργηθὲν ἐπὶ τοῦ Προκατόχου του τῇ Ρωσικῇ ὑποδαυλίσει φλέγον· τὰ δὲ οἰκονομικὰ τοῦ Μοναστηρίου εἰς ἀπελπιστικὴν κατάστασιν, καθόσον ἡ Ρωσικὴ Κυβέρνησις, ὅπως ἐπιδεινώσῃ τὰ πράγματα, ἐπέσχε τὰς προσόδους και τῶν ἐν Καυκάσῳ κτημάτων τοῦ Παναγίου Τάφου, μετὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν κατάσχεσιν τῶν ἐν Μολδοβλαχία κτημάτων τοῦ Ἁγίου Τάφου ὑπὸ τοῦ Κούζα, και τῇ ἐνεργηθεῖσαν ὑπὸ αὐτῆς ταύτης τῆς Ρωσικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν κτημάτων τῆς Βασσαραβίας. Διὸ οἱ Πατέρες ἐπέινων κατὰ τὴν κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως και ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ ἐκλείσθη ἐν τούτοις βοηθούμενος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἀδελφότητος και τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀντιμετώπησε τὰς περιστάσεις· εἰργάσθη πρὸς καθησύχασιν τοῦ ἰθαγενοῦς στοιχείου μετὰ φρονήσεως πολλῆς, και προέβη εἰς τὴν ἐκποίησιν ἀκινήτων κτημάτων τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν Ἑλλάδι και ἀλλαγῶν κειμένων πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν πρώτων ἀναγκῶν τοῦ Κοινοῦ. Ἡ δὲ στάσις του αὐτῆ ἐμετρίασε τὴν Ρωσικὴν καταδρομὴν και ἡ Ρωσικὴ Κυβέρνησις παρεχώρησε μέρος τι τῶν ἐν τῷ Κράτει αὐτῆς ἐπισχεθεισῶν προσόδων τοῦ

Παναγίου Τάφου ὑπὸ δρους, και συνετέλεσεν ὅπως δῆποτε και αὐτὴ εἰς τὴν καθησύχασιν τῶν ἰθαγενῶν, και οὕτω τὰ πράγματα ἐπανήλθον ὅπως δῆποτε εἰς τὴν τάξιν των. Ἀπεβίωσε δὲ τὸ 1882 πατριαρχεύσας ἑπτὰ ἔτη.

Τὸν Ἱερόθεον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1883 ὁ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπου Θαβώρου και Ἀντιπροσώπου τοῦ προκατόχου αὐτοῦ Πατριάρχου ἐν Μόσχᾳ, ὀρμώμενος ἐκ Κυζίκου, ἐκλεχθεὶς κατὰ τὸν νέον Κανονισμόν. Ἄνθρ εὐσωμος, αὐταρχικὸς και ἐπιβλητικὸς, φίλος τῆς Αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας τῶν Ρώσων. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του κατεδιώχθησαν πολλοὶ Ἀδελφοὶ Ἁγιοταφῖται και ἐξωρίσθησαν, ἦτοι ὁ νῦν Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δαμιανός, ὁ νῦν Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Φώτιος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κυριακουπόλεως Δανιὴλ, και οἱ Ἀρχιεπισκόποι Πολύκαρπος και Στέφανος, ὁ καθηγητὴς Γερμανὸς Βασιλάκης και ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος Φώτιος. Ἐνα μόνον δὲν ἠδυνήθη νὰ μετασαλευθῇ, Ἀνθιμον τὸν πολὺν Μητροπολίτην Βηθλέεμ, τὸν κηρυχθέντα κατὰ τῆς Ρωσικῆς πολιτικῆς. Ἀλλὰ και δὲν ἐγένετο ἐπιλήσμων τῆς πατροπαραδότου ἀρετῆς τῆς Ἁγιοταφίτικῆς Ἀδελφότητος τοῦ νὰ προστατεύῃ τὰ Προσκυνήματα τῆς Ἁγίας Πόλεως· και διὰ τοῦτο προκειμένου ἐν τῷ Ρωσικῷ ξενῶνι νὰ ἐγκαινισθῇ Ναισκος Ρωσικὸς ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου τοῦ Νεύσκη οὐ μόνον ἀνέστη διὰ τὸ ἀντικανονικὸν τοῦ ἐγχειρήματος, ἀλλὰ τῇ διαταγῇ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου ἤρθη και ὁ Ἐκκλησιαστικὸς κόσμος ἐκ τοῦ χώρου, ὃν μετεσκευάσαν εἰς Ναόν· και ὁ χώρος ἐκεῖνος ἐγένετο αἵθουσα κατὰ τὸν ἀρχικὸν αὐτοῦ προορισμόν, παρὰ τὰς προσπάθειας τῆς Ρωσικῆς Παλαιστίνειου Ἐταιρίας, και παρὰ τὰς πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα παραστάσεις αὐτῆς. Καὶ ὅμως ἡ Ρωσικὴ πολιτικὴ διετίθετο εὐμένεστερον ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐπὶ τῆς Πατριαρχίας του, και προσέθετο ἔτι μέρος τι ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐν τῷ Κράτει τῆς κτημάτων τοῦ Παναγίου Τάφου ὑπὲρ τοῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου, και συνετέλεσεν εἰς σύνα-

φιν δανείου ἐν Ρωσσίᾳ ὑπὲρ αὐτοῦ· διὸ καὶ ἤρξατο λειτουργοῦσα ἢ τέως ἀργοῦσα Θεολογικῆ Σχολῇ. Δὲν ἐπέμεινεν ὁμοῦ εἰς ζητήματά τινα τῆς Βηθλεέμ ἀφορῶντα τοὺς Λατίνους. Τὸ δὲ 1890 ὁ Πατριάρχης οὗτος ὑποκύψας εἰς τὴν καθ' ἑαυτοῦ ἀντίδρασιν τῶν Πατέρων ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῆ καὶ νὰ ἐφησυχάσῃ ἐν τῇ νήσῳ Χάλκη, ὅπου καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐφησυχάζει πατριαρχεύσας ἐπτά ἔτη.

Τὸν Νικόδημον τοῦτον διεδέχθη τὸ ἔτος 1891 ὁ ἐν ἐνεργείᾳ Πατριάρχης Ἀντιοχείας ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ παραιτηθεὶς τοῦ Θρόνου ἐκείνου, ὅπως Πατριαρχεῦσῃ ἐν Ἱεροσολύμοις, ὁρμώμενος ἐξ Ἄστρου τῆς Κυνουρίας, ἐκλεχθεὶς κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νέου Κανονισμοῦ. Ἀνὴρ ἐγγράμματος, εὐγενῆς καὶ γλυκὺς τοὺς τρόπους, ἐπιθυμῶν νὰ ἀρέσκῃ τοῖς πᾶσι, κατάφορτος παρασῆμων, ἀλλ' ἄνευ θελήσεως. Διὸ ἤγετο καὶ ἐφέρετο. Ἐχρημάτισε καὶ Καθηγητὴς ἐν τῇ Σχολῇ τοῦ Σταυροῦ τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ Γραμματεὺς τοῦ Πατριαρχείου. Προσέτι δὲ ἐπέμφθη εἰς Βερολίνον ὡς κομιστὴς ὑπομνήματος τῶν Πατριαρχείων ἀφορῶντος εἰς τὸ γνωστὸν Μοναστηριακὸν ζήτημα καὶ ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸ ἐκεῖ Συνέδριον τῶν Δυνάμεων. Ἀλλ' ὡς Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ὠλίσθησεν ὀλίσημα μέγα ἐγκαινιάσας ἰδίαις χερσίν ἐν τῷ Ῥωσικῷ ξενῶνι αὐτὸν ἐκείνον τὸν Ναύσκον, ὃν ἠρνήθη ὁ προκάτοχος αὐτοῦ Νικόδημος νὰ ἐγκαινιάσῃ, μεταβληθείσης αὐτῆς τῆς αἰθούσης εἰς Ναὺν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του. Τί παθῶν, ἀγνωστον. Ἀλλὰ πρὶν παρέλθῃ ἔτος, ἐκτοτε περιέπεσεν εἰς βαρυθυμίαν, ἥτις τὸν ἔφερεν εἰς τὸν τάφον προῶρως, πατριαρχεύσας ἐξ ἔτη. Καὶ ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ Ἀντιοχικοῦ Θρόνου εἰς τὴν ἀδιοίκητον διοίκησίν του ὀφείλεται. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς Πατριάρχας Ἀντιοχείας).

Τὸν Γεράσιμον τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ ἔτος 1897 ὁ ΔΑΜΙΑΝΟΣ ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπου Φιλαδέλφειας, ὁρμώμενος ἐκ Σάμου, ἐκλεχθεὶς κατὰ τὸν νέον Κανονισμόν· ὑπῆρξε δὲ ἀρχηγός

οικογενείας, ἣν ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροὺς μετεκαλέτατο ἄπασαν παρ' ἑαυτῶ ἐν σμικρῷ διαστήματι χρόνου· διὸ ἀποσυρθεὶς ἐκ τοῦ κόσμου μετέβη εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅπου ἀφοσιωθείς τῷ Θεῷ ἐκρύβη ἐν τῷ Μοναχικῷ σχήματι καὶ ἠρέσκετο νὰ ὑπηρετῆ ἀφανῶς ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ὡς ὁ ἔσχατος πάντων. Ὅπῃθεν αἰφνης ἔστη, ὅπου Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος πρῶτος ἀνήλθεν. Ὅποια δὲ εἰσέτι ἐκπληξίς μᾶς ἐπιφυλάσσεται παρὰ Θεοῦ δι' αὐτὸν οὐκ οἶδαμεν. Ἀλλ' ἂν κρίνωμεν ἐκ τῆς καθόλου πολιτείας τοῦ Πατριάρχου τούτου· τῆς εἰρήνης, ἣν ἐπεχύσατο εἰς τὸ Ἱερὸν Κοινὸν ἢ ἀνάρρησις αὐτοῦ εἰς τὸν Θρόνον, τὰ ὅσα εἰργάσατο πρὸς προαγωγὴν Φωτίου τοῦ Περόγλου εἰς Μητροπολίτην Ναζαρέτ καὶ εἶτα εἰς Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἀθουρῶν αὐτοῦ βημάτων, δικαιοῦμεθα νὰ περιμένωμεν παρ' αὐτοῦ ὅ,τι παρ' ἄλλων ἠλπίσσαμεν μεταίως, δηλαδὴ τὴν κατίσχυσιν τῆς Ἱερᾶς Ἀδελφότητος, τὴν ἀλώδητον τήρησιν τῶν Ἱερῶν Σκηνωμάτων αὐτῆς καὶ τὴν ἐμπέδωσιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς. Εἶναι Ἀνὴρ, ὅστις δίκαιε ἔρευνητὴς τοῦ παρελθόντος καὶ προνοητὴς τοῦ μέλλοντος, πρὸς καὶ νουνεχῆς. Ὁ δὲ Θεὸς ἅς χαρίσῃ αὐτῷ ἡμέρας!

Ἐπίσκοποι καὶ Πατριάρχαι Ἱεροσολύμων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον ἀριθμοῦνται ἐν ὄλῳ ἑκατὸν τριάκοντα οὐκτώ (138). Τὸ δὲ Πατριαρχεῖον τοῦτο ἔχει εἰδικὴν σημαίαν του τὴν Πολύσταυρον, ἣν καὶ εἰς ναυτιλομένους χορηγεῖ, ἵνα ἀναρτώσιν αὐτὴν ἐπὶ τῶν πλοίων αὐτῶν. Ἐχει δὲ καὶ παράσημον τοῦ Τιμίου Ξύλου ἐν χρυσοῦ Σταυρῷ τεθησαυρισμένου.

(Τὰς βιογραφικὰς σημειώσεις πάντων τῶν ἀνωτέρω ἠρύσθημεν ἐκ τῶν Προσκυνηταρίων Χρυσάνθου τοῦ ἐκ Προύσης, καὶ Βενιαμίν, τῆς Ἱεροσολυμιάδος Παλαμᾶ, καὶ ἐξ ἄλλων πληροφοριῶν).

SIEMANO

Faint, illegible text on the left page, possibly bleed-through from the reverse side.

ΤΙΜΑΤΑΙ

Ἐν μὲν τῷ Ἑσωτερικῷ δραχμῶν 2

Ἐν δὲ τῷ Ἐξωτερικῷ φράγ. χρ. 2

Εὑρίσκεται παρὰ τῷ ποιήσαντι καὶ παρὰ τὸ βιβλιοπωλεῖον
μοικῶν συγγραμμάτων Κ. Π. Κληρονόμου ἐν Ἀθῆναις
Εὐριπίδου ἀριθ. 16.